

בטיחות - תנאי לעבודה נכונה!

נספח בטיחות

לביצוע עבודות שונות במתחמי הרכבת

(נספח בטיחות זה, מחליף כל נספח בטיחות אחר הקודם לתאריך 01.01.2016)

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>	<u>פרק</u>
2	הגדרות.	א'
5	כללי.	ב'
16	בטיחות בבניה ובניה הנדסית בקרבת מסילות רכבת.	ג'
23	בטיחות בעבודות תחזוקה בתוך מנהרות רכבת.	ד'
27	בטיחות בעבודות התקנה ואחזקה של מערכות תקשורת ושו"ב.	ה'
34	בטיחות בעבודות צביעה.	ו'
37	בטיחות בעבודות גינון / פיתוח נופי.	ז'
44	בטיחות בעבודות הדברת מזיקים.	ח'
47	בטיחות בעבודות ניקיון / תברואה.	ט'
53	בטיחות וגהות בעבודה במשרדים.	י'
59	בטיחות בעבודה בתחנות נוסעים.	י"א
62	בטיחות בעבודות אבטחה.	י"ב
65	הוראות בטיחות למפקחים במפגשי רכבת (תצפיתנים) וסיירי בטיחות.	י"ג
68	הצהרת בטיחות קבלן / עובד.	י"ד
70	סולם קנסות.	ט"ו
72	צו בטיחות 3530 – משרד התמ"ת – אגף הפיקוח על העבודה.	ט"ז
73	טופס לביצוע ביקורת בטיחות – עבודות בקרבת מסילת הברזל.	י"ז

פרק א' – הגדרות.

1. הגדרות / מושגים.

- 1.1 - אמצעי הגנה לעובדים בקרבת המסילה - אמצעים שנועדו להגן ולהזהיר קבוצת עובדים בקרבת המסילה, כגון: שלט צפירה, פקודת זהירות, גדר הפרדה וכד'.
- 1.2 - בטיחות ובריאות תעסוקתית - בטיחות בתעסוקה, בריאות וגהות תעסוקתית.
- 1.3 - בניה ו בניה הנדסית - כמשמעותן בפקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), התש"ל - 1970 (להלן - פקודת הבטיחות בעבודה) ובצו הבטיחות בעבודה (עבודות בניה הנדסית), התשכ"ב - 1961.
- 1.4 - בקרת סיכונים - (Risk Control) - בחירה והפעלה של אמצעים לביטול סיכונים או להפחתתם.
- 1.5 - גורם סיכון - (Hazard) - מקור, מצב או פעולה שעשויים להזיק ולהביא לפגיעה גופנית או בריאות לקויה או שילוב של אלה.
- 1.6 - הערכת סיכונים - (Risk Assessment) - קביעת ערכו הכמותי, האיכותי או רמת השפעתו המזיקה של גורם סיכון, תוך התחשבות בהלימה לאמצעי הבקרה הקיימים וקביעה האם הסיכון הוא קביל.
- 1.7 - הדרכת בטיחות - הדרכה הניתנת לעובדים במתחמי הרכבת מכוח התקנה של מסירת מידע והדרכת עובדים (התשנ"ט - 1999), ע"י בעל מקצוע מתאים, בהתאם לתפקידם ולסיכונים שלהם הם חשופים.
- 1.8 - זיהוי גורמי סיכון - (Hazard Identification) - חיזוי, איתור ותיעוד גורמי סיכון הקיימים בתהליכי העבודה ובסביבת העבודה.
- 1.9 - מאורע מסוכן - תאונת עבודה, תקרית בטיחות, או מחלת מקצוע.
- 1.10 - מגיש מאומן - כהגדרתו בתקנות הבטיחות בעבודה (עזרה ראשונה במקומות עבודה) (התשמ"ח - 1988).
- 1.11 - מחלת מקצוע - מחלה הפוגעת בעובד או בבריאותו, הנגרמת עקב עבודתו או עיסוקו, כתוצאה מחשיפה מתמשכת ומשמעותית לגורם סיכון, שהוכר קשר סיבתי בין החשיפה אליו למחלה, לפי פקודת תאונות ומחלות משלח יד (הודעה), 1945 (להלן - פקודת תאונות ומחלות משלח יד).
- 1.12 - מנהל עבודה - (לעבודות בניה) - מי שהוסמך על ידי משרד העבודה והרווחה לשמש כמנהל עבודה. מנהל העבודה חייב למלא אחר הוראות תקנות הבטיחות, ולנקוט צעדים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר התקנות הנוגעות לעבודתו.
- 1.13 - מפקח - עובד רכבת או עובד של חברת ניהול / פיקוח מטעם הרכבת, הממלא תפקיד של מפקח מטעם הרכבת, על ביצוע עבודות על ידי הקבלן.
- 1.14 - משגיח בטיחות מסילתי (משגיח) - עובד רכבת או מטעמה שאינו נמנה על קבוצת העובדים ושתפקידו להתרכז בצפייה ברכבות המתקרבות למקום פעילות העובד/ים ולהתריע עליהן באופן מיידי.

- 1.15 - **ממונה על הבטיחות** – כהגדרתו בתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו – 1996.
- 1.16 - **מסילה** – מערכת של פסי פלדה המותקנים על גבי אדנים שיש להם רוחב קבוע המיועדת לתנועת נייד רכבתי.
- 1.17 - **מסילה פעילה** - מסילה שיש בה תנועת רכבות חולפות בעת ביצוע עבודות בקרבתה.
- 1.18 - **מפגע** - (Obstacle) – מצב לא תקין או מכשול הצפוי לגרום לפגיעה בבריאותו של אדם.
- 1.19 - **מפגש אופקי** - מסילה ודרך החוצות זו את זו במישור אחד.
- 1.20 - **מקום עבודה** - כל אחד מאלה: (עפ"י התקנה להכנת תוכנית לניהול הבטיחות תשע"ג 2013)
 (א) – מפעל כמשמעותו בפקודת הבטיחות בעבודה שמועסקים בו 50 עובדים לפחות.
 (ב) – מקום שבו מתבצעת בניה או בניה הנדסית על ידי מבצע המעסיק באתרי הבניה, בעצמו או באמצעות קבלני משנה, 50 עובדים לפחות בו זמנית.
 (ג) – מקום הנמנה עם תחומי העבודה או המקומות המפורטים בתוספת שמועסקים בו 50 עובדים לפחות. תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות), 2013.
 (ד) – מפעל או מקום, לרבות אלה המנויים בפסקות (א)-(ג), שמספר העובדים בו קטן מהמצוין בפסקות האמורות, שמפקח עבודה אזורי הורה לו בכתב להכין תוכנית לניהול הבטיחות עקב סיכונים שלדעת המפקח קיימים ושפורטו בהוראה.
- 1.21 - **ניטור סביבתי תעסוקתי** - (Environmental Occupational Monitoring) – מדידת רמות חשיפה לגורמי סיכון בסביבת העבודה, הערכת רמות החשיפה ומעקב אחריהן.
- 1.22 - **נייד הנדסי** - כלי הנדסי אשר נע בכוחות עצמו על המסילה.
- 1.23 - **ניתוח סיכונים** – (Risk Analysis) – מיצוי תרחישי מאורע מסוכן אפשרי, לאחר זיהוי נוכחותם של גורמי סיכון: הערכה של הסבירות להתרחשותו עקב קיומם של גורמי סיכון : הערכה של תוצאות המאורע המסוכן, אם יתרחש : וחישוב משוקלל של רמת הסיכון הנגזרת מן ההערכות הקודמות.
- 1.24 - **סיכון** – (Safety Risk) – שילוב של הסתברות להתרחשות מאורע מסוכן או לחשיפה לגורם או לגורמי סיכון, ושל חומרת הפגיעה הגופנית או של הבריאות הלקויה שעלול המאורע או החשיפה לגרום.
- 1.25 - **סקר מקדים** – כהגדרתו בתקנות הבטיחות בעבודה (ניטור סביבתי וניטור ביולוגי של עובדים בגורמים מזיקים), התשע"א – 2011 (להלן – תקנות הניטור).
- 1.26 - **צו בטיחות 3530** – צו בטיחות אשר הוצא על ידי אגף הפיקוח על העבודה ובו נקבעו הוראות הבטיחות לעבודות המתבצעות בקרבת המסילה.
- 1.27 - **צופה מסילה** – עובד קבלן אשר הוסמך על ידי רכבת ישראל לשמש כצופה מסילה ושתפקידו להתרכז בצפייה ברכבות המתקרבות למקום פעילות העובד/ים אשר נמצא מעבר לגדר ההפרדה במרחק מעל 2.31 מטר ולהתריע עליהן באופן מיידי על ידי אזהרה קולית.
- 1.28 - **ציוד מגן אישי** – ציוד שנועד לשימוש האישי של אדם בעבודה, שתוכנן במיוחד להגנתו מפני סיכון העלול לפגוע בבטיחותו או בבריאותו כמפורט בתקנות.

- 1.29 - **ציוד מכני הנדסי** - כלים מכאניים שונים המיועדים לעבודות הנדסה שונות בתחום הפיתוח, תשתיות, הנדסה אזרחית, תעשייה ומסחר .
- 1.30 - **קבוצת עובדים** - עובד אחד או יותר אשר מתפקידם לעבוד בסמוך ל / או על מסילה פעילה.
- 1.31 - **קבלן** - ארגון או אדם העוסק בהקמתו של מבנה, בייצורו של מוצר או במתן שירות, בהתאם לחוזה שנחתם בינו ובין מזמין - מי שמקבל את המבנה, המוצר או השירות.
- 1.32 - **קבלן משנה** - יחיד, או חברה, המקבלים על עצמם לבצע עבודה בעבור יצרן אחר שיש לו חוזה גדול יותר לביצוע עבודה (שהוא הקבלן הראשי).
- 1.33 - **קו בבניה** - מסילה הנמצאת בתהליך של בניה או שיקום או פירוק.
- 1.34 - **רכבת/נייד רכבתי** - קטר וכל כלי שנוסע או נגרר על גבי המסילה.
- 1.35 - **תאונה** (Accident) - אירוע חד-פעמי, שבו מתמשש הפוטנציאל של גורם סיכון או של מפגע ונגרם נזק לבריאות.
- 1.36 - **תאונת עבודה** (Work Accident) - תאונה שאירעה לעובד תוך כדי עבודתו ועקב עבודתו אצל מעביד או מטעמו ולעובד עצמאי – עקב עיסוקו במשלח ידו.
- 1.37 - **תחום המסילה** - מרחק של 2.31 מטר מכל צד ממרכז המסילה כפי שהוגדר בפרק 5 של נספח קבע ללוח הזמנים.
- 1.38 - **תכנית שיטתית פרואקטיבית** – תכנית יישומית להגשמת היעדים, המאופיינת בנקיטת יוזמה ותכנון מראש.
- 1.39 - **תכנית שנתית** – תכנית המעודכנת מדי שנה בשנה ובה פירוט של פעולות לביצוע, לרבות ציון האחראים לביצועה של כל פעולה כאמור והמועד להשלמת ביצועה.
- 1.40 - **תפיסת מסילה** - תהליך העברת ניהול התנועה במסילה בקטע או בתחום תחנה מאחריות אגף הפעלה לאחריות הממונה על תפיסת המסילה.
- 1.41 - **תקרית בטיחות** (Safety Incident) – אירוע שבו מתמשש הפוטנציאל של גורם סיכון או של מפגע בלא פגיעה באדם, לרבות מקרה מסוכן כמשמעותו בפקודת תאונות ומחלות משלח יד.

1.16 - חל איסור מוחלט על חסימת שדה הראיה לרכב המתקרב למפגש דרך-מסילה בלתי מוגן.

1.17 - בכל מקרה של מצב חרום על המסילה, יש לדווח לפיקוד הרכבת בטלפונים: פקד צפוני - 04-8564104 או פקד דרומי - 04-8564115

2. כללי התנהגות לעובדים בקרבת ועל מסילות רכבת.

2.1 - חציית מסילה או מעבר בין הקרונות.

2.1.1 - ככלל שום עובד לא יחצה מסילה תוך מעבר מעל או מתחת לקרונות.

2.1.2 - אם לצורך מילוי תפקידו נדרש העובד לחצות את המסילה בין הקרונות החונים, עליו לנקוט באמצעי הזהירות הבאים:

א. לוודא כי אין תנועת נייד רכבתי במסילות אותן בדעתו לחצות.

ב. חציית המסילה בה חונה נייד תבצע במרחק לפחות 5 מטרים מקצה הנייד.

ג. העובד לא יחצה את המסילה בין שני טורי הקרונות אלא רק כאשר המרחק ביניהם לפחות 10 מטרים.

2.1.3 - אם לצורך מילוי תפקידו נדרש העובד לחצות את המסילה תוך מעבר מעל הקרונות החונים ואין לו אפשרות אחרת לחצות את המסילה, ייעשה זאת באופן הבא:

א. בקרון נוסעים – דרך דלתות כניסה לקרון.

ב. בקרון משא מצויד במרפסת יעבור דרך המרפסת.

ג. בקרונות אחרים אסור לעבור.

ד. העובד קבל אישור ממנהל משמרת/אחראי על העיתוק.

ה. טרם יאשר מנהל המשמרת/אחראי על העיתוק חציית המסילה מעל הקרונות החונים, יודא שחציית המסילה נדרשת לצורך ביצוע עבודה ואין דרך אחרת בטיחותית לחצות את המסילה. בנוסף יודא שטור הקרונות חונה ואין כוונה להזיזו עד לאחר סיום החצייה.

2.2 - מעבר מנהלתי של מסילה פעילה

2.2.1 - אין לעבור מסילה לצורך מנהלתי שלא במעבר מוסדר.

2.2.2 - לפני מעבר מסילת רכבת יש להתקדם בזהירות עד לנקודת החצייה המאושרת אשר נמצאת כ- 2.5 מ' ויותר לפני המסילה.

2.2.3 - יש לעצור לפני מעבר, להביט לצדדים, ורק לאחר וידוא כי אין תנועה מתקרבת על המסילה (תנועת נייד רכבתי לסוגיו), יש לעבור את המסילה בצורה בטוחה. אם לא ברור מה כיוון התנועה של הנייד אין לעבור.

2.2.4 - במידה ומבחנים בנייד בתנועה אין לעבור. יש להמתין עד למעבר הנייד ורק לאחר מכן לחצות בבטחה את המסילה.

2.2.5 - אין להתעכב במהלך מעבר מסילה – יש לשהות את הזמן המינימאלי על המסילה וסביבתה, אולם אין לרוץ בזמן מעבר המסילה.

2.2.6 - לאחר סיום המעבר יש להתרחק מהמסילה, לפנות את סביבת המסילה ולהשאיר מקום לאחרים לעבור.

2.2.7 - במקומות בהם יש יותר ממסילה אחת, יש לעבור רק כאשר כל המסילות נצפות ופנויות מרכבות. במצב זה יש להביט לצדדים פעם נוספת בין כל מסילה ומסילה.

2.2.8 - במהלך מעבר מסילה, על עובר המסילה להיות מרוכז בשמירה על הבטיחות. אין לבצע כל פעולה אשר עלולה להסיח את דעתו או להפריע לשדה הראיה שלו – ובכלל זה:

א. אין להשתמש בטלפון נייד (טלפונים, הודעות, מידע).

ב. אין לנוע עם אזניות באוזניים.

ג. יש להסיט פרטי לבוש אשר מסתירים את שדה הראיה כמו כובע מעיל וכד'.

2.2.9 - יש להישמע להוראות השילוט במעבר ולנהוג בהתאם להן.

2.2.10 - כאשר קיימים אמצעי התראה במעבר מנהלתי, יש להישמע להם ולאותות אותם הם מפעילים. עם זאת, גם אם אמצעי ההתראה מאפשרים מעבר, לפני תחילת המעבר יש לבדוק כי אין תנועת נייד על המסילה.

2.2.11 - אם "נלכדת" בין שתי רכבות הנמצאות בתנועה, שכב על הקרקע בין המסילות עם הפנים למטה.

2.2.12 - בכל מקום בו יש גשר הולכי רגל עילי או מעבר הולכי רגל תת-קרקעי נדרש להשתמש בהם לצורך מעבר.

3. הגנה על עובדים.

- 3.1 - הנחיות בטיחות לעבודות במרחק קטן מ 5 מטרים ממרכז המסילה הפעילה יתבצעו בהתאם לדרישות צו הבטיחות 3530 שהוצא ע"י אגף הפיקוח על העבודה (פרק ט"ז בנספח זה) או כל צו אחר שיבוא במקומו.
- 3.2 - ממונה הבטיחות החטיבתי/מתחמי הרלוונטי, ישקול מתן פקודת זהירות לצורך הגנה על העובדים בהתאם לתכולת העבודות בקרבת המסילה ועפ"י התוכנית לניהול הבטיחות של העבודות המתוכננות להתבצע.
- 3.3 - צווי פקודת הזהירות תתבצע עפ"י הוראות הפעלת הרכבת.
- 3.4 - בהתקרבות רכבת או קבלת אות התראה ממשגיח בטיחות מסילתי/צופה מסילה, על ראשי צוותים/מנהלי עבודה לדאוג לפינוי מייד של כל קבוצת העובדים וציודם מתחום המסילה. על קבוצת העובדים לעמוד בצד במקומות בטוחים כך שלא תהיה צפויה להם כל סכנה מרכבות חולפות במסילות הסמוכות למקום העבודה או במסילות מקבילות מבלי שישימו לב אליהן.
- 3.5 - על הקבלנים העובדים בקרבת המסילה להיערך לאפשרות להתקנת שלטי אזהרה עפ"י הפרוט הבא:

מס'	שם השלט או אות אחר	מראה השלט או אות אחר	מידות השלט, ס"מ			תאור השלט		הערות
			גובה	רוחב	קוטר	צבע האות	צבע הרקע	

1.3.18	צפירה		30	30		שחור	לבן	ייתקן על אותו עמוד עם שלטים 1.3.19 ו- 1.3.20 (ראה להלן).
1.3.19	מקדים לשלט "הגנה על קבוצת עובדים"		60			שחור		עגול עם פסים צהוב - לבן במאונך, רוחב פס 5 ס"מ. יותקן כ-1500 מטר ממקום עבודה על המסילה.
1.3.20	"הגנה על קבוצת עובדים"		60			שחור		עגול עם פסים ירוק - לבן במאונך, רוחב פס 5 ס"מ. יותקן כ-1000 מטר ממקום עבודה על המסילה.

גובה העמודים עליהם יותקנו השלטים הבודדים כ - 1.90 – 2.00 מטר.

- 3.6 - בגמר העבודה על מנהל העבודה / ראש הצוות בשיתוף ובתאום עם משגיח הבטיחות, הסרת שלטי האזהרה.
- 3.7 - מקום הצבת משגיח בטיחות מסילתי / צופה מסילה ייקבע בשיתוף עם מנהל העבודה/ראש הצוות של העובדים, ממונה הבטיחות רכבת ישראל ומשגיח הבטיחות, בהתאם לתנאי השטח ובמקום שממנו ניתן יהיה להבחין ברכבת המתקרבת ולהתריע בפני קבוצת העובדים על התקרבותה. במידה ולא ניתן למלא תנאי זה, יש להציב יותר ממשגיח בטיחות מסילתי אחד.
- 3.8 - כל עובד מעובדי הקבוצה ירים את ידו כאות כלפי נהג הנייד הרכבתי שאכן שמע את אזהרתו. משגיח בטיחות מסילתי / צופה המסילה אשר נמצא בקרבת המסילה ושומע את צפירות הנהג יציג לנהג הרכבת המתקרבת אות כי הכול תקין למעבר הרכבת.
- 3.9 - במידה ומשגיח בטיחות מסילתי / צופה מסילה מבחין בסכנה כלשהי מצד הרכבת המתקרבת (לא נשמעות צפירות, או צמצום מהירות הרכבת, או שיש צורך לעצור את הרכבת לפני מקום העבודה וכד') עליו להזהיר את הקבוצה, באמצעות חוצרה ואת נהג הרכבת באמצעות הצגת האותות המתאימים. במקרה זה ראש הצוות / מנהל העבודה ידאג לפינוי מידי של העובדים יחד עם הכלים והציוד מתחום המסילה.
- 3.10 - בתנאי ראות לקויים או קשים (כמו אובך, מזג אוויר סוער, גשם חזק וכד') כשלא ניתן להבחין באותות ממרחק, המאפשר עצירת הרכבת לפני מקום העבודה, על ראש הצוות / מנהל העבודה ו/או משגיח בטיחות מסילתי / צופה מסילה להפסיק את העבודה במקום באופן מידי עד להיווצרות תנאים המאפשרים את חידושה.
- 3.11 - התקנת גדר הפרדה בין אתר העבודה למסילה הפעילה:
- בהתאם לצו הבטיחות 3530 נדרש להתקין גדר הפרדה בין אתר העבודה לבין כל מסילת רכבת פעילה שתמנע מעובד ו/או ציוד ו/או מכונה התקרבות למסילה פעילה ולרכבות החולפות במקום.
- להלן אפיון גדר הפרדה:
- רשת: "רשת אוסטרלית" בחורים משתנים. גובה הגדר 1.40 מטר לפחות.
- עמודים: "איסכור" (Y) באורך 1.80 מטר.
- העמודים נעוצים בקרקע בעומק 40 ס"מ.
- המרחק בין עמודי הגדר 4 מטר.
- תמיכות: תמיכות "איסכור" (Y).
- התמיכות מותקנות בכל עמוד עשירי ו/או בפינות או שינוי כיוון.
- התמיכה קשורה לעמוד ע"י חוט-קשירה כפול בעובי 2 מ"מ.
- אביזרי חיבור: הרשת קשורה לעמודי הגדר ב – 4 מקומות.
- הקשירה נעשית בעזרת חוט קשירה 1.6 מ"מ.
- עיגון: במקומות שבהן לא ניתן להחזיר את עמודי הגדר לקרקע (תשתיות תקשורת, חשמל רציפי רכבת בתחנות ובמקומות אחרים) יש להתקין את העמודים עם בסיסים של יסוד בטון טרומי במידות 60/30/10 כאשר עמוד הגדר מבוטן בתוך הבסיס.
- סימון: לכל אורכה של הגדר, בחלקה העליון, ימתח סרט סימון לבן (סס"ל).
- בקטע בו מבוצעת עבודה יקים הקבלן גדר הפרדה כאמור. הגדר תותקן במרחק של לא פחות מ 2.31 מטר מציר המסילה הפעילה, לכוון אזור העבודה. אורך גדר הפרדה יהיה 30 מ' לפחות מעבר למקום העבודה, בכל כוון. יחד עם זאת, אורך הגדר באזורי העבודה, מיקומה ודרישות נוספות ייקבעו עפ"י שיקול דעתו של ממונה הבטיחות הרכבתי בהתאם לאופי העבודה והערכת הסיכונים. הקמת/פרוק ושינוי מיקומה של גדר הפרדה תבצע בפקוח משגיח בטיחות רכבתי. הנחיות פרטניות להתקנת גדר הפרדה יינתנו על ידי ממונה הבטיחות. הנחיות אלה יכללו בין השאר מספר המשגיחים לביצוע העבודה, זמני העבודה ומתן הנחיות לתנועת הרכבות במידת הצורך. (פקודת זהירות, תפיסת קטע וכד').
- במידה ומסיבה זו או אחרת שאין באפשרות הקבלן להתקין גדר בטיחות העונה על האפיון שלעיל, עליו להגיש בקשה מנומקת לגדר בעלת אפיון אחר. בכל מקרה ולמען הסר ספק, קביעת אפיון הגדר תקבע על ידי ממונה הבטיחות הרכבתי הנוגע לעניין.
- הקבלן אחראי באופן בלעדי גם על שמירת תקינותה של הגדר מרגע הקמתה ומניעת חורים/רווחים בה אשר יאפשרו מעבר דרך הגדר לכיוון המסילה. מחובת הקבלן או מי מטעמו, לוודא לפני תחילת העבודה בכל משמרת ובכל רגע נתון כי גדר הפרדה תקינה.

על גדר הפרדה יותקנו שלטי אזהרה עשויים מתכת. על גבי השלטים ייכתב "המעבר לכיוון המסילה אסור".

גודל השלטים 30x80 ס"מ, גובה האותיות 12 ס"מ, אותיות שחורות על רקע לבן. בנוסף יוצבו על הגדר שלטים הכתובים בשפה המובנת לעובדים אשר אינם דוברים עברית. שלטים יותקנו לכל אורכה של גדר ההפרדה, כאשר המרחק בין השלטים הינו 30 מטר.

3.12 - פירוק גדרות הפרדה (לאחר סיום עבודה באתר):
תמיד בסיום העבודה באתר, מוטלת על הקבלן המבצע את העבודה החובה לפרק ולפנות את כל גדרות ההפרדה מאתרי הרכבת. פעולות הפירוק והפינוי של גדרות הפרדה יעשו עפ"י הכללים שבסעיף 3.11 ובכפוף להנחיות ממונה הבטיחות הרלוונטי לעבודה זו.

4. ציוד מגן אישי.

4.1 - מעביד המעסיק עובדים במתחמי הרכבת, יספק ציוד מגן אישי לשימוש עובדיו בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז 1997.

4.2 - כל העובדים במתחמי הרכבת ילבשו אפודה זוהרת תקנית.

4.3 - תכולת ציוד – צופה מסילה.

4.3.1 - משרוקית - מק"ט רכבת ישראל - 500230762

4.3.2 - חצוצרה - מק"ט רכבת ישראל - 600053644

4.3.2 - דגל ירוק - מק"ט רכבת ישראל - 500230502

4.3.3 - דגל אדום - מק"ט רכבת ישראל - 500230511

4.3.4 - פנס 3 צבעים - מק"ט רכבת ישראל - 600134492

5. הדרכת עובדים.

בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים), התשנ"ט 1999, נדרש למסור מידע ולהדריך עובדים במקומות העבודה ומכאן:

5.1 - תמיד לפני תחילת ביצוע עבודה חדשה / פרויקט חדש / הסכם חדש / רענון שנתי, יערך מפגש בין מזמין העבודה, ממונה הבטיחות החטיבתי / מתחמי הרלוונטי לעבודה זו, הקבלן המבצע וגורמים נוספים (עפ"י שיקול דעתו של ממונה הבטיחות). בפגישה יימסרו הוראות בטיחות כלליות וייחודיות לביצוע העבודה (לרבות נספח הבטיחות).

5.2 - האחריות לתאום המפגש עם ממונה הבטיחות מוטלת על הקבלן מבצע העבודה.

5.3 - ממונה הבטיחות ידריך את מנהל העבודה / ראש הצוות, הצוות הניהולי וגורמים נוספים על פי שיקול דעתו, בדבר הסיכונים שבעבודה בקרבת המסילה. קבלת הדרכת בטיחות וחתימה על הצהרת בטיחות הינם תנאי לתחילת ביצוע העבודה.

5.4 - במידה והקבלן מבצע עבודה אחרת מזו שעליה הודרך, באחריותו לעבור תדרוך בטיחותי חוזר אצל ממונה הבטיחות החטיבתי / מתחמי הרלוונטי לעבודה זו. באחריות מנהל העבודה / ראש הצוות של הקבלן להדריך את העובדים בדבר הסיכונים שבעבודתם בכלל ובגורמי הסיכון שבעבודה בקרבת מסילות הברזל בפרט.

5.5 - אין לבצע כל עבודות (תחזוקה/שיפוצים) חשמל/מים/תקשורת במתחמי הרכבת, אלא אם כן בוצע תאום מלווה בהדרכת בטיחות מקדימה עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים ורק לאחר קבלת אישור בכתב מהם.

5.6 - הדרכה כאמור תחזור ותקיים בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

6. עבודות חמות (ריתוך, השחזה, ליטוש, חיתוך, הלחמה, ביטומן חם וכדומה).

6.1 - כללי - שריפות רבות מתרחשות כתוצאה מעבודה לא זהירה ואי הקפדה על כללי בטיחות אש. הוראה זו באה להתוות הליך בדיקה ובקרה, לפני ובעת ביצוע עבודה חמה באזורים שאינם ייעודיים לביצוע עבודות חמות וזאת בכדי לצמצם למינימום את הפוטנציאל לשריפה כתוצאה מעבודה זו, על כל המשתמע מכך.

6.2 - הוראות בטיחות

6.2.1 - את העבודות החמות יבצע עובד שעבר הדרכת בטיחות והוסמך לביצוע העבודה על ידי מנהלו הישיר, העובד עבר הדרכת בטיחות בשנה האחרונה והוא מכיר הסיכונים בעבודה ודרישות סעיף זה ויודע להתמודד עם סיכונים אלה.

6.2.2 - **העבודות החמות תבוצענה תוך שימוש בציוד מגן אישי תקין, תקני ומתאים לאופי העבודה** (כמפורט בהמשך).

6.2.3 - ציוד החיתוך/ריתוך/הלחמה/השחזה/הליטוש/מבערים וכדומה תקינים לביצוע העבודה.

6.2.4 - לפני ביצוע עבודה חמה יש לבדוק את שטח העבודה ולוודא:

א. שמקום העבודה נבדק וננקטו אמצעי זהירות למניעת שריפות.

ב. **במקומות בהם יש צמחייה יבשה/קוצים או חומר דליק אחר, על העובד המבצע לוודא, לפני ביצוע** העבודה החמה, כי החומר הדליק והצמחייה היבשה הורחקו מהמקום למרחק של 10 מטרים לפחות.

רק בעת ביצוע הלחמת מופה – ראש הצוות ידאג בהתאם לשיקול דעתו המקצועית להבטיח את מעגל הבטיחות סביב העבודה, כך שהעבודה תתבצע בצורה בטיחותית כולל התייחסות לכך שלא תפרוץ אש במקום בצורה לא מבוקרת.

6.2.5 - **יש לוודא המצאות ציוד כיבוי (מטף אבקה, שמיכת כיבוי או ברז עם צינור) במרחק שאינו עולה על 3** מטר ממקום ביצוע העבודה.

6.2.6 - ננקטו אמצעי זהירות בטווח של 10 מטר ממקום העבודה:

א. הרצפה/הקרקע נקיייה מחומרים דליקים (קוצים, עצים, עיתונים, קרטונים וכדומה).

ב. הרצפה/הקרקע העשויה מחומר דליק תכוסה ביריעות חסינות אש או לוחות מתכת.

ג. במידה ויש חומרים דליקים (עיתונים, קוצים, משטחים, חבית סולר וכדומה), ברדיוס של 10 מטר, יש לכסות אותם ביריעות חסינות אש או לוחות מתכת או מחומר אחר או לחליפין לפנות אותם.

ד. נוזלים דליקים הורחקו מאזור העבודה.

ה. חומרים דליקים אחרים מכוסים.

ו. במקום נמצא מטף אבקה 6 ק"ג וצופה האש יודע להפעילו.

רק בעת ביצוע הלחמת מופה - ראש הצוות ידאג בהתאם לשיקול דעתו המקצועית להבטיח את מעגל הבטיחות סביב העבודה, כך שהעבודה תתבצע בצורה בטיחותית כולל התייחסות לכך שלא תפרוץ אש במקום בצורה לא מבוקרת.

6.2.7 - **קיים אישור בכתב של האחראי על העבודה במקום, בצרוף טופס הבדיקה (מצורף), לפני תחילת** העבודה.

6.2.8 - **חל איסור מוחלט על ביצוע עבודות חמות במרחק של פחות מ- 6 מטרים מציר המסילה, בזמן**

מעבר רכבות מובילות חומ"ס על המסילות המקבילות (חובה לתאם עם הפיקוד).

6.2.9 - ביצוע עבודות חמות בקטעים תעשנה רק לאחר תאום וקבלת אישור של ממונה תחזוקת מסילות הנוגע בדבר.

6.3 - במהלך העבודה

6.3.1 - **במהלך העבודה, יוצב ליד המבצע, אדם נוסף, "צופה אש", אשר תפקידו להשגיח כל עת ביצוע** העבודה, כי

אש או ניצוצות אינם מתפשטים.

6.3.2 - **יש להקפיד ששטח העבודה מאוורר היטב, ושהעובדים אינם נחשפים לגזים הנפלטים מתהליך העבודה** החמה.

6.4 - לאחר ביצוע העבודה

6.4.1 - מתפקידו של "צופה האש" לוודא ולהשגיח שלא נותרו מקורות להצתה בסביבת העבודה, במשך 30

דקות

לפחות, מתום ביצוע העבודה.

6.4.2 - בסיום העבודה יש לוודא שכל החלקים החמים אינם מהווים פוטנציאל לשריפה, במידת הצורך יש לקרר אותם במים. אין להשאיר חלקים חמים ללא השגחה.

6.4.3 - אם פורצת שריפה תוך כדי עבודה או בסיומה, חובה לאתר את מקור האש ולכבות אותה, במקביל

להודיע למנהל האזור/ מנהל התחנה הקרובה/פיקוד הרכבת.

6.5 - ציוד מגן אישי

6.5.1 - ציוד מגן אישי שבו יצוידו וישתמשו העובדים יהיה בכפוף לאופי העבודה שהם מבצעים ובכפוף לתקנות הבטיחות בעבודה ציוד מגן אישי ועריכת הסיכונים הייעודי.

6.5.2 - באחריות כל עובד לוודא כי ציוד מגן אישי בו הוא משתמש נמצא במצב תקין ואם לא, עליו להחליפו.

6.5.3 - לא יבצע עובד כל עבודה שהיא ללא שימוש בציוד מגן אישי מתאים.

6.6 - טופס הרשאה לביצוע עבודות באש גלויה עבור קבלנים ועובדי קבלן.

בדיקת אמצעי זהירות הכרחיים ע"י מזמין העבודה לפני חתימת כרטיס זה המהווה אישור לעבודה, על המפקח (האחראי על העבודה) לבדוק את אזור העבודה המיועד ולוודא שננקטו אמצעי הזהירות המפורטים מטה:

מערכת מתזים / ספרינקלרים פועלת.

ציוד חיתוך וריתוך תקינים, כנ"ל לגבי ציוד הלחמה וכדומה.

אמצעי זהירות בטווח של 10 מטר ממקום העבודה הרצפה נקייה מחומרים דליקים.

רצפה עשויה מחומר דליק המכוסה ביריעות חסינות אש או לוחות מתכת.

נוזלים דליקים הורחקו מאזור העבודה.

חומרים דליקים אחרים מכוסים ביריעה חסינת אש או לוחות מתכת.

כל הפתחים ברצפה ובקירות סגורים.

בעבודות גובה יש לפרוס יריעה חסינת אש מתחת למקום ביצוע העבודה.

מטף 6 ק"ג אבקה וידע בהפעלתו.

חומרי בניה אינם מחומר דליק ואין בהם כיסוי או בידוד או מבודדים דליקים.

קיים אדם נוסף המתפקד כצופה אש.

הציוד הנלווה נקי מחומרים דליקים.

הורחקו קוצים ועשבים יבשים מאזור העבודה.

רכבת ישראל
אישור לביצוע עבודה באש גלויה/חמה

תאריך: _____

אזור: _____

סוג העבודה: _____

_____

המקום נבדק, ננקטו אמצעי זהירות למניעת שריפות, כמפורט בצד שמאל, והעבודה מתואמת עם המנהל האחראי באזור. ניתן אישור לעבודה זו.

חתימת האחראי לעבודה: _____

תוקף האישור פג בתאריך: _____

_____

בדיקה סופית (נעשית ע"י המזמין/מנהל העבודה)

אזור העבודה ואזורים הסמוכים לו שחום וניצוצות עלולים היו להתפשט אליהם (כגון קומות מעל או מתחת או מעבר לקירות) נבדקו במשך 30 דקות לפחות לאחר סיום העבודה, ונמצאו בטוחים מפני פריצת שריפות.

חתימת האחראי לעבודה: _____

7. הפסקת עבודה, בגין חריגה מהוראות בטיחות.

- 7.1 - באתר עבודה בו נמצאו ליקויים בטיחותיים חמורים, נתונה הסמכות למפקח/ממונה בטיחות, להפסיק באופן מיידי את ביצוע העבודה בין היתר במקרים הבאים:
- 7.1.1 - במקרים בהם נראה למנהל/מפקח/ממונה על הבטיחות בעבודה, כי בשטח יש ליקויים בטיחותיים חמורים ואי הפסקה מיידי של העבודה באתר עלולה להסתיים בתאונה.
- 7.1.2 - באתר קיימים מפגעים בטיחותיים חמורים ומנהל העבודה או החברה אינם משתלטים על הנעשה באתר העבודה, ו/או אינם פועלים מיידי, באופן משביע רצון לשיפור מצב הבטיחות באתר.
- 7.1.3 - אי מלוי הנחיות בטיחות כתובות.
- 7.2 - באתר העבודה בו הופסקה העבודה, תחודש העבודה רק לאחר תיקון המצב וקבלת דווח בכתב מהקבלן על תיקון הליקויים שבגנם הופסקה העבודה.
- 7.3 - כל המשמעויות הנובעות מהפסקת העבודה כאמור לעיל, יחולו על הקבלן.

8. קנסות בגין חריגה מהוראות בטיחות.

- 8.1 - בגין כל מעשה או מחדל אשר חורגים מכללי הבטיחות והזהירות על פי כל דין ו/או על פי נספח בטיחות זה ו/או על פי הנחיות המהנדס ו/או בא כוחו ו/או המפקח ו/או ממונה הבטיחות (להלן: "החריגה") ישלם הקבלן לרכבת קנס כמפורט בסולם הקנסות שבפרק ט"ו לנספח זה, לכל יום או חלק ממנו, החל ממועד החריגה ועד לביטול החריגה על-ידי הקבלן. (ראה סולם קנסות בנספח זה).
- 8.2 - אין בהטלת קנס או בתשלומו כדי לגרוע מכוחו של המהנדס ו/או בא כוחו ו/או המפקח ו/או ממונה הבטיחות לאחוז בכל אמצעי אחר או נוסף לשם הבטחת תיקון ליקוי הבטיחות ובכלל זה להורות על הפסקת העבודה באתר.
- 8.3 - אין בתשלום קנס שהוטל כאמור, כדי לגרוע מאחריותו של הקבלן לכל עבודה הנעשית בניגוד לכללי הבטיחות או מחובתו לתקן כל ליקוי או חריגה מהוראות הבטיחות.

9. היערכות לאירועי חירום.

פרק זה יציג את הדרישות, האחריות ודרכי הפעולה והתגובה לאירועי חירום. בנוסף לנהל הדיווח הפנימי של הקבלן לאירועי חירום, על הקבלן להעביר לידי רכבת ישראל את כל הדיווחים הרלבנטיים לאירוע, לרבות דיווחים בדבר תאונות ואירועי " כמעט וקרה ".

הגדרות:

אירוע חירום - כל אירוע לא מתוכנן אשר השפעתו ותוצאותיו פוגעות או בעלות פוטנציאל פגיעה באדם, בסביבה או באינטרסים העסקיים של רכבת ישראל, (כגון: דליקה, פיצוץ, שפך חומר מסוכן, פליטת גזים מסוכנים, תאונת דרכים וכיו"ב).

כמעט וקרה/כמעט תאונה - אירוע בטיחות המתרחש בעקבות התפתחות גורמים אופייניים לתאונה, אך מסתיים ללא נזק לאדם, לרכוש או לסביבה.

רשימת קשר - רשימה בדוקה ועדכנית של כל הגורמים בעלי תפקיד במערך התגובה לחירום של צוות הקבלן.

חזרה לתקינות - קריאה/הודעה המציינת כי מצב החירום הסתיים והאתר שב וחזר להיות בטוח. אפשר לחזור למשימות עבודה רגילות.

9.1 - נוהל דיווח אירוע חירום.

9.1.1 - בהתרחש אירוע חירום באתר העבודה, חובה על הראשון שמבחין בכך לדווח באופן מיידי למוקד החירום באתר העבודה למנהל האתר ולמב"ת - רכבת ישראל באמצעות כל אמצעי זמין (טלפון, מכשיר קשר נייד, רץ/שליח).

9.1.2 - עובדי תחזוקה ידווחו למב"ת, מנהל המתחם/תחנה/מנהל אגף וממונה הבטיחות הרכבתי.

9.1.3 - באתר / חברה יפורסמו באופן גלוי וברור דרכי ההתקשרות למוקדי החירום. מידע זה אף ייכלל בהדרכת הבטיחות להתמצאות שתועבר לעובדים ובתמצית ההדרכה שתימסר בכתב לכל עובד קבלן.

9.1.4 - עיקרי הדיווח הראשוני והמיידי יכללו בצורה ברורה וקצרה את פרטי המידע להלן :

- מקום התרחשות האירוע.

- מה קרה או קורה.

- מתי קרה או זוהה האירוע.

- מי או מה מעורבים באירוע (אנשים, נפגעים, ציוד או חומרים).

- מדוע קרה, סיבה אפשרית לאירוע.

- מוסר הדיווח, המדווח ופרטיו.

- מקבל הדיווח, המדווח ופרטיו.

9.1.5 - חל איסור בתכלית למסור כל מידע או לקיים שיחות בנושא האירוע ומהלכו עם או בנוכחות גורמים חיצוניים, לרבות התקשורת. במקרה ועולה הצורך לכך, יש להפנות שאלות של גורמי חוץ לאנשי הנהלת רכבת ישראל או האתר.

9.2 - תכנית תגובה בחירום.

9.2.1 - הקבלן ירענן במסגרת תכנית לניהול הבטיחות שלו את תכנית התגובה בחירום.

9.2.2 - תכנית לניהול הבטיחות של הקבלן תתייחס ותכלול נהלים מתאימים לכל מצב חירום הניתן לצפייה באופן סביר ועלול לנבוע מאופי וסוג הפעילות של הקבלן בסביבת העבודה הנתונה.

9.2.3 - בתכנית תגובה בחירום כאמור, באחריות הקבלן, עובדיו והעובדים מטעמו, לנהוג בתרחישים השונים כמפורט להלן:

היערכות פגיעה חמורה או אובדן חיים.

א. במקרה של תאונה חמורה, יש לדווח מיידי למוקד החירום של האתר ולרכבת ישראל ולהגיש לנפגעים עזרה ראשונה.

ב. הצוות הרפואי ומגישי עזרה ראשונה של הקבלן יתגייסו לסייע במצבים חמורים ו/או מסכני חיים.

ג. הזעקה של כוחות הצלה ורפואה חיצוניים תבוצע על-ידי מוקד החירום אשר יסייע בהכוונת הכוחות למקום האירוע.

ד. יש לפנות את שטח האירוע מכל גורם בלתי נדרש הנמצא במקום.

ה. יש להגיש עזרה ולסייע לכוחות החילוץ וההצלה על-פי הצורך.

ו. לאחר פינוי הנפגעים, אין לשנות, להזיז או לפנות פריטים מזירת האירוע ללא אישור והוראה מפורשים מגורם מוסמך של הקבלן.

ז. הקבלן יקיים בכל מקרה תחקור האירוע מטעמו, זאת בסמוך מאוד למועד האירוע אך לא יאוחר מ 24 - שעות מתום התרחשות האירוע. תיעוד התחקור יועבר במלואו לגורמי הבטיחות של חברת הניהול/ פיקוח ולרכבת ישראל.

ח. בכל מקרה של אזעקת כוחות רפואה חיצוניים, על הקבלן לידע את מוקד החירום באתר, במטרה להבטיח כניסה של כוחות הרפואה לאתר והכוונתם.

ט. בפינוי עובד קבלן לקבלת עזרה רפואית חיצונית, יתלווה לנפגע נציג מטעם הקבלן להבטחת קליטתו במיתקן רפואי ולצורך דיווח לקבלן ו/או לחברת הניהול ולרכבת ישראל על מצב הטיפול בנפגע.

9.3 - חזרה לפעילות.

9.3.1 - חזרה לפעילות עבודה שגרתית בתום אירוע חירום תוכרז על-ידי נציגי רכבת ישראל בלבד, או על-ידי חברת הניהול / פיקוח באתר.

9.3.2 - הודעת "חזרה לתקינות" תועבר לכל הקבלנים ולגורמי הניהול ברמות השונות באתר. העברת המידע לעובדים והחזרתם לעבודה תתבצע באחריות הקבלן לאחר קבלת ההודעה.

9.4 - חקירה ודיווח אירועי בטיחות.

9.4.1 - חקירה ודיווח תאונות ותקריות בטיחות, מטרתם לקדם הפקת לקחים ומניעת הישנות אירועים דומים בעתיד, על-ידי זיהוי גורמי התאונה והטיפול בהם. בדרך זו פועל הקבלן להפחתת מספר הפגיעות והמחלות התעסוקתיות ו/או לצמצום חומרת הפגיעות ונזקי הרכוש.

9.4.2 - חקירה ודיווח

- א. כל אירוע בטיחות ו/או תקרית " כמעט וקרה " אשר כתוצאה מהם נגרם או עלול היה להיגרם אובדן חיים, פגיעת גוף, מחלה, פגיעה בסביבה או נזק לרכוש וציוד, חייב להיבדק ולהיחקר לשורש הגורמים שהביאו לאירוע.
- ב. גורמי הבטיחות של הקבלן יקיימו תחקיר בטיחות לכל אירוע באתר של החברה שהסתיים באבדן חיים, פגיעת גוף או מחלה קשים או נזק משמעותי לרכוש. הליך זה יתבצע על-פי נהלי הקבלן לעניין זה.
- ג. הקבלן או נציגיו יקיימו תחקיר בטיחות לכל אירוע שלא ייחקר על-ידי נציגי רכבת ישראל. כמו כן יקיים הקבלן תחקיר גם לאירועים קשים כאמור בפסקה ב' לעיל על-פי דרישת נציגי רכבת ישראל. בכל תחקיר אירוע בטיחות על-ידי הקבלן ישתתף נציג רכבת ישראל על-פי קביעתה.
- ד. כל חקירת אירוע בטיחות תתקיים מיד לאחר האירוע ותסוכם בכתב במועד הקרוב ביותר האפשרי. חובתו של הקבלן לדווח על-פי כל דין לרשויות השונות על אירועי בטיחות בקרב עובדיו.
- ו. כל חקירת אירוע תתועד ותסוכם בדו"ח כתוב על-פי נוהל קבוע בנהלי רכבת ישראל או בתכנית לניהול הבטיחות של הקבלן. הסיכום והתיעוד יבוצעו בצמוד לסיום החקירה.
- ז. דו"ח חקירה שהתבצעה על-ידי הקבלן יועבר עם סיכומו לגורמי הבטיחות של רכבת ישראל.
- ח. חקירות בטיחות, בין אם על-ידי הקבלן ובין אם על-ידי רכבת ישראל, תתקיימנה ללא כל קשר לקיום חקירה מקבילה על-ידי כל גורם חיצוני אחר (אגף הפיקוח על העבודה, משטרה וכיו"ב).
- ח. כל מידע לגורם חוץ בדבר מהלך החקירה, מסקנות, תוצאות וכיו"ב, יהיו אך ורק על-ידי גורמי הבטיחות או דובר מטעם רכבת ישראל. אסור בתכלית על כל גורם אחר, להעביר במודע או באקראי כל מידע כזה לגורמי חוץ.

פרק ג' – בטיחות בבניה ובניה הנדסית בקרבת מסילות רכבת.

1. נושאי בטיחות כלליים ואחריות הקבלן/החברה.

מודגש בזאת כי על פי תקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח - 1988, אחריות על הבטיחות בעבודה בעת ביצוע עבודות בנייה מוטלת על מבצע הבנייה ומנהל העבודה - האחראי על הבטיחות מטעמו. כל האמור להלן בא להוסיף ולא לגרוע מהנדרש על פי כל תקנה ו/או חוק.

2. תנאים לעבודה ואחריות בקרבת מסילות.

2.1 - עבודה של קבלן בקרבת מסילת הברזל מחייבת עמידה בדרישות הבאות:

2.1.1 - מינוי ממונה על הבטיחות בעל אישור כשירות – ראה הרחבה בסעיף 2.4.

2.1.2 - הכנת תוכנית לניהול בטיחות – ראה הרחבה בסעיף 2.4.3.

2.1.3 - העבודה מתקיימת בפיקוחו המתמיד של מנהל עבודה מוסמך, בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בנייה), התשמ"ח 1988, המפקח על העבודה ועל כל העובדים באתר.

2.1.4 - הדרכת עובדים - הקבלן יוודא כי עובדיו מודרכים בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט – 1999. הדרכת העובדים הינה תנאי לתחילת ביצוע עבודות במתחמי רכבת ישראל בדגש רב על הסיכונים שבעבודות בקרבת מסילות רכבת.

2.1.5 - מתקיימת השגחה והתראה מתמדת על קבוצות העובדים, לאורך כל מהלך העבודה על ידי עובדים מטעם הקבלן, המשמשים "צופי מסילה" כמפורט בסעיף 2.2 להלן.

2.1.6 - להלן עבודות שלגביהן דרושה התייחסות מיוחדת:

- א. ציוד מכני הנדסי בעלי זרוע אשר יכולים להגיע לתחום המסילה. (באגר, שופל, מנוף וכד').
- ב. קידוחים. (קידוחים לכלונסאות, ביסוס נציבי גשרים, הצבת עמודים וכד').
- ג. יציקות. (יציקת כלונסאות, יציקת קירות, יציקות מעל תשתית מסילתית, וכד').
- ד. גשרים עיליים. (הנפת קורות, התקנת פיגומים, הצבת מנופים וכד').
- ה. מעברים תת קרקעיים. (הפרדות מפלסיות, מעברי מים, תשתיות חשמל, תקשורת וכד').
- ו. מפגשי רכבת/דרכים. (ביטול/התקנה/שדרוג/אחזקה וכד').
- ז. עבודות חפירה. (ראה סעיף 2.5).
- ח. עבודות חמות. (ראה פרק ב' סעיף 6).

ככלל - עבודות במרחק של פחות מ- 2.31 מטר מציר המסילה הקרובה או בתחום שבין הגדר למסילה הפעילה, תתבצע בהתאם לצו הבטיחות 3530, הוראות הפעלת הרכבת והתוכנית לניהול הבטיחות מטעם הקבלן המבצע.

העבודות הרשומות בסעיף זה יתקיימו בתנאים הבאים:

- א. באחריות הקבלן המבצע, הגשת תוכנית לניהול הבטיחות לממונה הבטיחות הרכבתי, המפרטת בין היתר את תהליכי הביצוע המתוכננים בצרוף הערכת סיכונים מתאימה.
- ב. ממונה הבטיחות הרכבתי, לאחר עיון בחומר שהוגש, ינחה על הוראות הבטיחות שיש לקיים בעת ביצוע העבודה.
- ג. למען הסר ספק, עבודות בעלות סיכון גבוה, לנייד הרכבתי או לעובדים, לא יתבצעו ע"ג מסילה פעילה.
- ד. מן האמור בסעיף 2.1.6 נגזר, כי בכל מקרה של פעילות המחייבת תפיסת קטע מסילה או עבודה על גבי מסילה פעילה ו/או מעבר לגדר הפרדה בתוך "מסדרון הרכבת", אין להסתפק בהשגחת צופה מסילה מטעם הקבלן ויש להזמין משגיח בטיחות רכבתי.

- 2.1.7 - מבלי לסתור את כל האמור לעיל ובלא שהדבר יהווה אישור לקבלן לעבוד על גבי מסילה פעילה או מעבר לגדר ההפרדה, מתחייב הקבלן לנקוט בכל האמצעים למנוע נפילת חלקי ציוד על פסי הרכבת או בתחום המסילה.
- 2.1.8 - הקבלן יהיה אחראי להודיע מייד לרכבת ישראל על כל התקלת המסילה שנגרמה כתוצאה מנפילת ציוד כזו והאחריות לפינויים תחול עליו, תוך נקיטת כל אמצעי הבטיחות. באחריות הקבלן למנוע חדירת כל זרוע של ציוד מכני הנדסי או כלי אחר מעבר לגדר הפרדה.
- 2.1.9 - על הקבלן להדריך את עובדיו בתחילת כל יום עבודה, כי רכבות צפויות להגיע במהירות גבוהה וללא צפירה מכל כוון של המסילה / ות, לפיכך אסור בשום תנאי להתיר מעבר עובדים ו/או ציוד מעבר לגדר הפרדה.
- 2.1.10 - הקבלן מיישם את כל הדרישות כאמור בצו הבטיחות 3530 פרק ט"ז בנספח זה.
- 2.2 - צופה מסילה.
- 2.2.1 - באחריות הקבלן למנות משגיחים מטעמו הנקראים "צופי מסילה" כאמור בסעיף 2.1.5 אשר כל תפקידם למנוע גישת עובדים וציוד למסילה פעילה ולתת התראה לעובדים ומפעילי ציוד על התקרבות נייד רכבתי. על הקבלן לבחור צופי מסילה שהינם בעלי ראייה ושמיעה תקינים ולוודא כי הם בעלי יכולת דיבור טובה בעברית.
- 2.2.2 - הקבלן אחראי לוודא כי לא יפעל עובד מטעמו כצופה מסילה אלא אם כן עבר תחילה השתלמות ייעודית בחברת רכבת ישראל בע"מ והוסמך לתפקיד זה.
- 2.2.3 - באחריות הקבלן לוודא כי תעודת ההסמכה של "צופה המסילה" מטעמו הינה בתוקף בכל עת. צופה מסילה אשר ברשותו תעודה שאינה בתוקף, אינו יוכל לשמש כצופה מסילה.
- 2.2.4 - במידה ומתבצעת עבודה במספר מקומות בקרבת מסילה פעילה בו זמנית, נדרשים גדר כאמור וצופי-מסילה בכל אחד ממקומות העבודה. באחריות מנהל העבודה של הקבלן הראשי קביעת מיקומו של צופה המסילה.
- 2.2.5 - חל איסור מפורש להתחיל בעבודה לפני הגעת צופי מסילה, נוכחות צופי מסילה בעת ביצוע עבודה בקרבת מסילות פעילות הוא תנאי הכרחי ובל יעבור לתחילת עבודה בכל יום של עבודה בקרבת מסילה פעילה כאמור.
- 2.2.6 - באחריות הקבלן לוודא כי בעת מילוי תפקידו, יהיה לבוש "צופה המסילה" בבגדי עבודה מלאים, בגד זוהר תקיני עם כיתוב "צופה מסילה" על הגב ועל החזה. כמו כן יהיו ברשותו חצוצרה, פנס, ודגלים בצבעים אדום וירוק.
- 2.2.7 - באחריות הקבלן לוודא כי "צופה המסילה" הינו כשיר לביצוע ההשגחה.
- 2.2.8 - באחריות "צופה המסילה" להדריך את כל העובדים ומפעילי הציוד המכאני מלעבור את גדר ההפרדה לכיוון המסילה וגם להתרחק מהמסילה אם ישמעו צפירה, אם יימצאו על המסילה או בקרבתה.
- 2.2.9 - כאשר עבודות מתבצעות בקרבת מסילה כפולה או ליד מסילת רכבת פעילה חובה על צופי המסילה, להקפיד במשנה זהירות ולהישמר מהתנועה המתבצעת על המסילה השנייה, היות ורכבות יכולות להגיע משני הכיוונים.
- 2.2.10 - באחריות מנ"ע להבטיח שכל העובדים באתר ישמעו להוראות צופה המסילה וימנעו כל מעבר על גבי מסילה פעילה או התקרבות אליה.
- 2.2.11 - תחום העבודה המותר הנו רק במרחק העולה על 2.31 מ' מציר המסילה הקרובה ורק מעבר לגדר ההפרדה.
- 2.2.12 - במקרים בהם אין אפשרות להציב "צופה מסילה", באחריות הקבלן להזמין משגיח בטיחות רכבתי עפ"י הנחיות רכבת ישראל.

2.3 - משגיח בטיחות רכבתי.

2.3.1 - בהתאם להנחיית ממונה הבטיחות בחברת רכבת ישראל, באחריותו של הקבלן להזמין משגיח בטיחות רכבתי לביצוע פיקוח בטיחות ולוודא נוכחותו בשטח לפני אישור תחילת עבודה בתנאים אלו.

2.3.2 - מודגש בזאת כי אם הוזמנו משגיחים אך לא הגיעו, מכל סיבה שהיא, לא תבוצע העבודה!
(בלא תלות בדחיפות העבודה או עלותה, כנ"ל לגבי צופי מסילה).

2.3.3 - באחריות הקבלן לוודא כי משגיח הבטיחות מבצע הדרכת בטיחות לעובדים.
ההדרכה תתמקד בהתנהגות העובדים לקראת ובעת מעבר ניידים רכבתיים באזורי העבודה.

2.3.4 - מן האמור בסעיף 2.1.6 נגזר, כי בכל מקרה של פעילות המחייבת תפיסת קטע מסילה או עבודה על גבי מסילה פעילה ו/או מעבר לגדר הפרדה בתוך "מסדרון הרכבת", יוודא הקבלן כי באתר העבודות נמצא משגיח בטיחות רכבתי. משגיח הבטיחות יוודא כי קיימת " תפיסת מסילה " על פי הוראות הפעלת הרכבת.

2.3.5 - במידה ומתעוררים קשיים אשר אינם מאפשרים את ביצוע העבודה באופן בטיחותי, על משגיח הבטיחות להפסיק את העבודה ולהודיע על כך מיד למנהל/המפקח/ממונה הבטיחות הרכבתי.

2.4 - ממונה על הבטיחות בעבודה.

2.4.1 - על כל חברה/קבלן, המועסק/ת בביצוע עבודות בניה ובניה הנדסית במתחמי הרכבת, למנות ממונה בטיחות מוסמך, בעל תעודת כשירות בתוקף, ללא קשר למספר העובדים שהיא מעסיקה, תחום העיסוק שלה או משך הזמן המתוכנן לביצוע העבודות. ממונה הבטיחות יהיה בעל וותק של שלוש שנים לפחות בענף הבניה ומוסמך השתלמות ענפית בענף הבניה והבניה הנדסית.

2.4.2 - ממונה הבטיחות יפעל עפ"י תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (ממונים על הבטיחות), התשנ"ו 1996.

2.4.3 - על הקבלן המבצע להציג תוכנית לניהול בטיחות לפני התחלת העבודה בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה. בתוכנית לניהול הבטיחות יוכנסו הוראות והנחיות ממונה הבטיחות הרכבתי. תוכנית הבטיחות תוגש בכתב לממונה הבטיחות, לפני התחלת העבודה באתר.

2.4.4 - ממונה הבטיחות של הקבלן יבצע סיור שבועי באתרי העבודות ויפרסם דוח בטיחות בהתאם.

2.4.5 - ממונה הבטיחות של הקבלן ישתתף באופן קבוע בישיבות הצוות השבועיות הנערכות באתר.

2.4.6 - בעבודות בעלות סיכון גבוה ועפ"י שיקולו של ממונה הבטיחות הרכבתי, תידרש נוכחותו של ממונה הבטיחות באתרי העבודות.

2.4.7 - אגף הפיקוח על הבטיחות בעבודה ברכבת ישראל שומר לעצמו את הזכות להוסיף או לשנות את תנאי העסקתו והגדרת תפקידו של ממונה הבטיחות של הקבלן עפ"י הצורך.

2.5 - עבודות חפירה.

2.5.1 - כל עבודות החפירה יתבצעו בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודות בניה) התשמ"ח 1988 ועפ"י הוראות החוק.

2.5.2 - בשום תנאי אין להשאיר חפירות פתוחות בקרבת מסילות פעילות. באחריותו של הקבלן לכסות את כל הבורות או לגדר סביבם.

2.5.3 - ביצוע חפירות וקידוחים בקרבת מסילות מותנה בתיאום מראש עם האגפים הרלוונטיים בחטיבת תשתיות (חשמל, תקשורת, הנדסה וכד' עפ"י התוכניות המאושרות לביצוע). באחריות הקבלן, קבלת הוראות בטיחות והוראות מקצועיות ואשור מתאים בכתב מהאגפים הרלוונטיים.

2.5.4 - חובתו של הקבלן לדווח למנהל תחנה/מוסך/מתחם ולמפקח על כל חפירה פתוחה. ולהעביר גם הודעה בכתב.

2.5.5 - אם תוך כדי חפירה או קידוח נתקל הקבלן / מבצע העבודה, בצנרת תשתית תת-קרקעית של בזק או חברת חשמל או מקורות וכיוצא באלה או של רכבת ישראל עליו להפסיק מיידי את העבודה ולדווח על כך למפקח מטעם הרכבת.

2.6 - בטיחות בתנועה.

הגדרות לעניין פרק זה :

בטיחות בתנועה - מכלול הפעילויות והאמצעים באתרי העבודה, המיועדים להסדרת זרימת התנועה והגנה על משתמשי הדרך והעובדים באתר, לצורך מניעת תאונות דרכים.

הכוונת תנועה - סגירת נתיב ו / או מסלול תנועה, לצורך ביצוע עבודות אחזקה והעברת התנועה לנתיב ו / או מעקף חילופי באופן זמני.

מכוון תנועה - שוטר או כל מי שהוסמך להכוונת תנועה לפי תקנה 23 לתקנות התעבורה.

הסדר תנועה – תוכנית או תרשים שאושרו על ידי רשות תמרור מוסמכת המיועדים להסדיר את התנועה בכבישים ואופן השימוש בדרך.

העברת תנועה - כל שינוי בניתוב התנועה, כולל הסטתה, לרבות כינון הסדר תנועה חדש ומעבר בין שלבי הביצוע של הפרויקט (לדוגמא – הפעלת רמזור, העברה לדומ"ס וכד').

2.6.1 - כללי.

- 2.6.1.1 - על הקבלן לנקוט בכל אמצעי הבטיחות הנדרשים על מנת למנוע ככל שניתן שיבושים והפרעות לתנועה.
- 2.6.1.2 - במידה ובאתר העבודה אין תאורת דרך, הקבלן יהיה אחראי לקיום תאורה זמנית בטוחה ותקינה באתר. התאורה תעמוד במפרט המעודכן של החברה הלאומית לדרכים.
- 2.6.1.3 - באחריות הקבלן לבצע סריקה לאיתור ליקויי בטיחות באתר העבודה, בתחילה ובסיום של כל יום עבודה. ביצוע הסריקה יירשם על ידי הקבלן ביומן העבודה על פי הסעיפים הבאים:
  - תאריך ושעת הסריקה.
  - המפגע.
  - אופן הטיפול.
- 2.6.1.4 - העבודה תבוצע בהתאם להוראות העבודה של אגף דרכים והסדרי תנועה המפורטות באוגדן הוראות עבודה המעודכן.
- 2.6.1.5 - כל שינוי בתוכנית הסדר התנועה – מחייבת את הקבלן לעדכן את מנהל הפרויקט להפסיק את העבודה ולהגיש תוכנית מעודכנת לאישור רשות התמרון המוסמכת.
- 2.6.1.6 - באחריות הקבלן - לבצע עבודה בתוואי שאושר ע"י תאום הנדסי בלבד – כל שינוי יביא להפסקת עבודה.
- 2.6.1.7 - באחריות הקבלן - בכל זמן ביצוע העבודות יושארו מדרכות כשירות למעבר הולכי הרגל ברוחב מינימאלי של 130 ס"מ.
- 2.6.1.8 - באחריות הקבלן - ביצוע חפירה בסמוך לשורשי עצים מחייב פיקוח ואישור אגף שפע.
- 2.6.1.9 - באחריות הקבלן - סימון כחול לבן, אדום לבן, חניית נכה יבוצע על פי נוהל אדום לבן.
- 2.6.1.10 - יש לחלק מנשרים / טלסיטי טרם תחילת העבודה.
- 2.6.1.11 - באחריות הקבלן - במשך כל זמן ביצוע העבודות חובה לאפשר מעבר כלי רכב להצלה ובטחון כגון:
  - מכבי אש, מד"א, משטרה ואמבולנסים.
- 2.6.1.12 - באחריות הקבלן - במידה ולעבודה יש השפעה על דרכי גישה למרכזי חירום הכולל בתי חולים, משטרה וכד' - יש לעדכנם ולהציג סיכום בכתב.
- 2.6.1.13 - באחריות הקבלן - חל איסור מוחלט על העמסת משאיות ופריקת ציוד מחוץ לקטעי העבודה המוגדרים בתוכנית הסדרי תנועה מאושרים.
- 2.6.1.14 - באחריות הקבלן – חל איסור מוחלט על השארת תעלות פתוחות בסיום יום העבודה, לרבות שהאתר מגודר.

2.6.2 - היתרי עבודה / רשיון עבודה.

- 2.6.2.1 - על הקבלן לקבל מנציג העירייה ו/או הפרויקט, היתר עבודה לפני תחילת העבודה. הקבלן מחויב לפעול על פי תנאי הרישיון.
- 2.6.2.2 - באתר העבודה חובה על הימצאות תיק פרויקט בכל זמני העבודה והוא יכלול את המסמכים הבאים:
  - רישיון לעבודות תשתית.
  - מכתב תאום הנדסי.
  - תכנית הסדרי תנועה. כולל שלבי ביצוע מאושרים.
  - פרוטוקול התייעצות.
  - היתר משטרה.
  - טופס אישור לילה - באם נדרש.

2.6.3 - שילוט, תמרון ואמצעי בטיחות.

- 2.6.3.1 - על הקבלן להציב שילוט, תמרון ואמצעי בטיחות בהתאם לתוכניות הסדרי תנועה זמניים שאושרו ע"י רשות תמרון מוסמכת.
- 2.6.3.2 - כל התמרורים שיוצבו באתר העבודה יהיו תואמים תקן ישראלי מס' 2247 חלק 1.1 (מחזירי אור) ותקן ישראלי מס' 2247 חלק 1.2 (תמרורים).

- 2.6.3.3 - על הקבלן לוודא שכל התמרורים, ההתקנים ואביזרי הבטיחות ומעקות הבטיחות המוצבים על ידו באתר מופיעים ברשימת המוצרים המאושרים ע"י הוועדה הבין משרדית להתקני תנועה ובטיחות, המופצת מעת לעת ע"י הוועדה.
- 2.6.3.4 - גודל התמרורים ואופן הצבתם יהיו בהתאם למוגדר בתקנות והנחיות המאושרות להצבת תמרורים - תקנות התעבורה.
- 2.6.3.5 - פרוק עמודי תמרור זמני מחייב החזרת מצב לקדמותו (לא באמצעות יציקה) – באמצעות ריצוף זהה לקיים.
- 2.6.3.6 - בעבודות הדורשות שימוש בעגלת חץ נגררת, לוח נייד מהבהב מבנה העגלה יהיה תואם למבנה המוגדר ב"מפרט כללי ללוח נייד מהבהב" - המאושר ע"י הוועדה הבין משרדית להתקני תנועה ובטיחות ומאושרת לשימוש באתרי העבודה של רכבת ישראל.
- 2.6.3.7 - באחריות הקבלן - גידור אזור העבודה באמצעות גדר קשיחה על תושבות כובד בלבד.
- 2.6.4 - הכוונת התנועה
- 2.6.4.1 - סגירת נתיב ו/או מסלול תנועה לצורך ביצוע עבודות, שיקום ופיתוח והעברת התנועה למסלול חילופי באופן זמני, מחייבת העסקת שוטרים או פקחי תנועה בשכר, ו/או גורם אחר שהוסמך להכווין תנועה עפ"י דין.
- 2.6.4.2 - חל איסור מוחלט בהכוונת תנועה ע"י מי שלא הוסמך לכך.
- 2.6.4.3 - באחריות הקבלן לבצע התקשרות עם קבלן משנה לבטיחות לצורך הצבת הסדר התנועה באתר. קבלן הבטיחות יהיה קבלן מוסמך ע"י חברת נתיבי ישראל וחלה עליו החובה להפעיל באתר צוותים מוסמכים בלבד.
- 2.6.4.4 - צוות האבטחה כאמור, ימנה לפחות 2 עובדים. ראש צוות קבוצת האבטחה יהיה בוגר קורס לאבטחת אתרי סלילה, בעל תעודה תקפה על שמו.
- 2.6.5 - מעקפים/ העברת תנועה.
- תבוצע על פי הוראת עבודה של אגף דרכים והסדרי תנועה מס' 005-01.
- 2.6.5.1 - העברת תנועה תבוצע בתיאום עם המחלקה לתאום הביצוע ההנדסי ותנאי משטרת ישראל לפחות 14 ימים לפני מועד עברת התנועה במתוכנן.
- 2.6.5.2 - לפני ביצוע העברת התנועה, לפחות שבועיים לפני מועד ההעברה המתוכנן, באחריות מנהל הפרויקט לקיים סימולציה באתר עם כל הגורמים המעורבים בנושא: משטרה, מתכנן, קבלן בטיחות (הסדרי תנועה), קבלן הביצוע, ממונה הסדרי תנועה ובטיחות ופיקוח.
- 2.6.5.3 - בהתאם לנוהל העברת תנועה המעודכן ובהתאם לתוכניות הסדרי תנועה הזמניים שאושרו ע"י רשות התמרור המקומית.
- 2.6.5.4 - לאחר ביצוע העברת התנועה, באחריות מתכנן הסדרי התנועה להעביר דו"ח פיקוח עליון בפרק זמן של עד 24 שעות ממועד ביצוע העברת התנועה.
- 2.6.5.5 - ביצוע עבודה הדורשת הפעלת שוטרים ו/או פקחי תנועה תעשה רק בנוכחות מנהל הפרויקט ו/או מי שהוסמך על ידו באתר העבודה.
- 2.6.5.6 - לפני תחילת העבודה יש להודיע למוקד הבטיחות רכבת ישראל ומוקד רשות התמרור שבתחומה מבוצעת העבודה.**

2.6.6 - כניסה ויציאת משאיות.

2.6.6.1 - על הקבלן קיימת החובה להיכנס ולצאת מהאתר רק במקומות שהוקצו לכך בתכנית הסדר התנועה שאושרה.

2.6.6.2 - באחריות הקבלן - להציב מאבטחים באזור כניסת / יציאת רכבי העבודה שתפקידם הכוונת הולכי הרגל והעברתם בבטחה.

2.6.7 - התארגנות באתר.

2.6.7.1 - באחריות הקבלן - לתאם עם מתכנן הסדרי התנועה את מיקום אזור ההתארגנות ולהגדירו בתוכנית הסדרי תנועה מאושרים.

2.6.7.2 - פסולת לא תאוחסן באתר בשום מצב משלבי העבודות באתר (פינוי הפסולת עודפת יבוצע מידי יום ביומו).

2.6.7.3 - חומרי עבודה - יאוחסנו ויגודרו במקום שהוכשר ואושר לכך באופן בטיחותי ושלא מסכן את המשתמשים בדרך ואת הולכי הרגל באתר.

2.6.7.4 - גדר הולכי רגל- תוצב גדר קשיחה על גבי תושבות כובד וללא נעיצה במסעה / בקרקע.

2.6.8 - כביש מקורצף/ משובש.

2.6.8.1 - אין להשאיר קטעים מקורצפים בסופי השבוע או בחגי ישראל.

2.6.8.2 - בקטע שקורצף יוצב שילוט אזהרה תמרור 915 (כביש מקורצף) משני צידי הדרך המעיד על כביש מקורצף.

2.6.8.3 - יש לבצע שיקום חציות במיסעה באמצעות אספלט חם וחידוש סימון מיד בסיום העבודה.

2.6.8.4 - אין להשאיר מדרגה לאורך ו/או לרוחב הדרך, באם לא קיימת אפשרות אחרת, יבוצע מיתון למדרגה בשיפוע של 20% ו/או כמוגדר במפרטי חברת נתיבי ישראל.

2.6.9 - סיום העבודות.

הקבלן מחויב בסיום העבודות לפנות כל חומרי הסלילה והעבודה, ולוודא השארת האתר נקי תקין ומסודר וכן ווידוא פירוק כל השילוט הזמני בסיום העבודות.

פרק ד' - בטיחות בעבודות תחזוקה בתוך מנהרות רכבת.

1. להלן עיקרי גורמי הסיכון אליהם עלול להיחשף עובד בתוך מנהרה.

- 1.1 - פגיעה מרכבות / נייד רכבתי חולף.
- 1.2 - פגיעה מזוחלים מזיקים בתוך המנהרה.
- 1.3 - מחנק/חוסר אוויר בזמן ביצוע עבודות חמות במנהרה.
- 1.4 - חשיפה לרעש מזיק - התפתחות מחלות מקצוע.
- 1.5 - ליקויי בריאות של עובד שאינן ידועות למנהל עבודה ואשר עשויים להשפיע על העובד במהלך עבודתו.
- 1.6 - נפילה/פציעה של עובד במנהרה.
- 1.7 - פריצת שריפה בתוך המנהרה.
- 1.8 - חשיפה של עובדים למחלות נשימה.
- 1.9 - פגיעת גוף עקב שימוש לא נכון בציוד/כלי עבודה.
- 1.10 - פגיעת הדף בזמן מעבר רכבת במנהרה.

2. הוראות בטיחות כלליות.

- 2.1 - כללי הבטיחות מתייחסים לפעילויות של עובדי קבלנים במנהרות רכבת.
  - 2.2 - כל ביצוע של עבודה מכל סוג שהוא בתוך מנהרות רכבת מחייב את מבצע העבודה לקבל אישור לצורך משגיח מסילה ולהיות בתאום עם מנהל האגף היוזם (במקרה של עובדי ESS – מנהל אגף תקשורת) ומב"ת. כל התיאומים יעשו באמצעות טלפונים + דואר אלקטרוני.
  - 2.3 - כל עבודה במנהרות רכבת תתבצע אך ורק בליווי משגיח מסילה (עובדים אשר הוכשרו כמשגיחים) ולאחר תיאום.
  - 2.5 - מנהל עבודה / ראש צוות עובדים הוא העובד האחראי הישיר על בטיחות העובדים, ובהעדרו אסורה כל עבודה במנהרה.
  - 2.6 - בשום תנאי אין להתחיל בביצוע של עבודה במנהרה כל עוד לא יושמו הנחיות מערכתיות הנוגעות לבטיחות, כמו:
    - 2.6.1 - הכנת תוכנית לניהול בטיחות – ראה פרק ג' סעיף 2.4.3.
    - 2.6.2 - גורמי הסיכונים / המפגעים הובאו במלואם לידיעת צוות העובדים במנהרה על ידי מנהל עבודה / ראש צוות.
    - 2.6.3 - למעט סיור או עבודה באחד החדרים הפנימיים או פירי המנהרה, לפני כניסת העובדים למנהרה, באחריות מנהל העבודה / ראש הצוות לוודא ביצוע כל סידורי הבטיחות הנדרשים על פי הוראות הפעלת הרכבת (תפיסת קטע, פקודת זהירות).
    - 2.6.4 - על מנהל העבודה / ראש צוות עובדים להכיר את פתחי יציאות החירום ודרכי הגישה / מילוט הנמצאים בסביבה שבה הוא מבצע את עבודתו ועליו לתכנן פינוי עובדים בשעת חירום. עליו לוודא הימצאות מכשיר כריזה תקין ברשותו (מגאפון).
    - 2.6.5 - לפני תחילת העבודה באחריות מנהל העבודה / ראש צוות לבצע בדיקות ניטור בסביבת העבודה על מנת לוודא כי אין חשיפה לגזים רעילים. הניטור יכלול, לכל הפחות, את הגזים הבאים – חמצן (O_2), תחמוצת פחמן (CO), מימן גופרתי (H_2S) וגזים נפיצים. מספר העובדים בתוך המנהרה יהיה בכפוף להיקף העבודה ובשום מקרה לא יהיה מצב שבו הצוות ימנה פחות מ-3 עובדים במנהרה (כולל משגיח). תוצאות הניטור יוצגו למנהל העבודה / ראש הצוות ויהוו תנאי הכרחי לקבלת אישורו לתחילת העבודות.
- ראה הנחיות נוספות בפרק זה / סעיף 12.**
- 2.6.6 - לא תבוצע עבודה במנהרה, אם אין קשר אלחוטי בין כל הקבוצות המועסקות במנהרה + קשר ביניהם לגורם חיצוני (מוקד בטיחות/מוקד ביטחון).
  - 2.6.7 - לפחות אחד בכל צוות עובדים במנהרה, יהיה עובד שעבר הכשרה בכיבוי אש וקורס הדרכה בסיסי של עזרה ראשונה.
  - 2.6.8 - מנהל עבודה / ראש הצוות אחראי לכך שהתאורה באתר העבודה תהיה בעוצמה מספקת לביצוע העבודה.
  - 2.6.9 - חל איסור על הצתת אש (שאינה עבודה חמה) ועישון סיגריות בתוך המנהרה.
  - 2.6.10 - ביצוע עבודות חמות ייעשה תוך נקיטת כל אמצעי הבטיחות.
  - 2.6.11 - כניסה / יציאה של עובדים לאתר העבודה וממנה בתוך מנהרה ייעשו תמיד רק על המדרכה לאורך הקירות.

- 2.6.12 - באחריות מנהל העבודה / ראש צוות לוודא שכל העובדים אשר מיועדים לעבוד במנהרות רכבת עברו בדיקה רפואית ע"י רופא תעסוקה מקדימה על פי מדרג הגילאים הבא וקיבלו אישור רפואי על התאמתם לעבודה כזו:
- גילאי 18 – 30 – בדיקה פעם ב- 3 שנים
  - גילאי 30 – 40 – בדיקה פעם בשנתיים
  - גילאי 40 ומעלה – בדיקה פעם בשנה
- 2.6.13 - באחריות מנהל העבודה / ראש צוות לוודא שכל העובדים במנהרה עברו הדרכה בטיחותית מתאימה לעובדים במנהרות רכבת ב- 12 החודשים האחרונים. (בנפרד מהדרכות כיבוי אש ועזרה ראשונה).
- 2.6.14 - באחריות מנהל העבודה / ראש צוות לוודא כי במנהרה מועסקים אך ורק עובדים אשר כשירים לביצוע העבודה.
- 2.6.15 - באחריות מנהל העבודה / ראש צוות להשאיר את רשימת שמות העובדים במנהרה בארון כיבוי אש הראשון בפתח המנהרה, או במקום הכניסה למנהרה.

2.7 - סיום עבודה במנהרה.

- 2.7.1 - על מנהל עבודה / ראש צוות לדווח למנהל האגף היוזם ולמב"ת על סיום העבודה במנהרה.
- 2.7.2 - בסיום העבודה באחריות מנהל העבודה / ראש צוות יחד עם עובד נוסף לקיים בדיקה ולוודא כי האזור שבו התבצעה עבודה, הנו מסודר ולא הושאר שום ציוד.
- 2.7.3 - בסיום העבודה באחריות מנהל העבודה / ראש צוות לוודא כי כל האנשים והציוד פונו מתוך המנהרה ולהסיר את רשימת שמות העובדים מארון כיבוי האש.
- 2.7.4 - אם היו ליקויים על מנהל העבודה / ראש צוות להכין דו"ח בכתב על הליקויים אשר נתגלו במהלך העבודה במנהרה. הדו"ח יוגש לממונה הבטיחות הרכבתי ולמנהל האגף הרלוונטי.
- 2.7.5 - בסיום ביצוע עבודות חמות ולפני עזיבת אתר העבודה, על מנהל העבודה / ראש צוות לוודא כי לא הושארו באתר העבודה חלקי מתכת לוחטים אשר עלולים לגרום לסכנת התלקחות.

3. הדרכת בטיחות לעובדים / הארכת סיכונים / סקרי מפגעים ואישור כשירות למנהרות.

- 3.1 - הדרכות עובדים – ראה פרק ב' – כללי – סעיף 5.
- הקבלן המבצע נדרש להציג מסמכי הכשרת עובדים בנושאי כיבוי אש ועזרה ראשונה.
- 3.2 - לפני תחילת העבודה במנהרה באחריות מנהל העבודה / ראש צוות לקיים תדריך בטיחותי ראשוני מחוץ למנהרה שבו יינתנו ההנחיות הכלליות לביצוע העבודה והנחיות הבטיחות הספציפיות לעבודה שתבצע.
- 3.3 - הדרכה בטיחותית לעובדים במנהרות רכבת תכלול גם תרגול תקופתי של פעולות חילוץ וכיבוי אש במנהרות רכבת.

4. שימוש בציוד מגן אישי (ראה רשימת הציוד בהמשך).

- 4.1 - ציוד מגן אישי שבו יצוידו וישתמשו העובדים יהיה בכפוף לאופי העבודה שהם מבצעים ובכפוף לתקנות הבטיחות בעבודה ציוד מגן אישי ובהתאם לגורמי הסיכון. (ראה פירוט הציוד בסוף ההוראות).
- 4.2 - באחריות כל עובד לוודא כי ציוד מגן אישי בו הוא משתמש נמצא במצב תקין ואם לא עליו להחליפו.
- 4.3 - לא יבצע עובד כל עבודה שהיא ללא שימוש בציוד מגן אישי מתאים.
- 4.4 - לפני כניסה למנהרה לביצוע עבודה, באחריות מנהל העבודה / ראש צוות / ממלא מקומו לבצע בדיקה אישית על מנת לוודא כי כל העובדים מצוידים בציוד מגן אישי כנדרש.

5. היערכות לוגיסטית / בטיחותית / לביצוע עבודה במנהרה.

- 5.1 - ברשות צוות העובדים במנהרה יהיה תיק עם ציוד ע"ר ואלונקה מתקפלת. הציוד ימצא במקום הקרוב ביותר לאתר העבודה, בתיאום עם ממונה הבטיחות הרכבתי.
- 5.2 - יש לוודא הימצאות מטף כיבוי אש 6 ק"ג בקרבת מקום שבו מתבצעת עבודה חמה.
- 5.3 - יש לוודא לפחות מיכל אחד 3 ליטר של מי שתייה.
- 5.4 - על פי שיקול דעתו של ממונה הבטיחות הרכבתי ובכפוף לאופי העבודה המתבצעת/ ומספר העובדים במנהרה, תתואם נוכחות איש חילוץ מחוץ למנהרה, עם קרונית רכבת להגשת ע"ר, פינוי נפגעים .
- 5.5 - הפעלת מערכת מפוחים לפינוי עשן. במנהרות בהן מערכת פינוי עשן אינה מותקנת, יצטייד הצוות במאוורר / מפוח תקין להרחקת גזים הרחק מקבוצת העובדים באתר העבודה (מותנה באופי ומיקום העבודה).
- 5.6 - יש לוודא המצאות פנסים אישיים לרבות סוללות רזרביות בידי העובדים.

6. בטיחות ביצוע עבודות חמות (ריתוך/ השחזה/ חיתוך/ ליטוש).

- 6.1 - על העובדים להשתמש בציוד מגן אישי לפי הצורך, בהתאם למקום ואופי העבודה.
- 6.2 - לפני ביצוע עבודות חמות אשר יוצרות גיצים על העובדים להרחיק כל פריט דליק מקרבת מקום העבודה. רצוי להשתמש בלוחות / יריעות מגן למנוע התזת גיצים.
- 6.3 - בעת ביצוע עבודות חמות אשר יוצרות גזי שריפה נדרש להרחיק את העובדים כדי למנוע חשיפה לגזי השריפה.
- 6.4 - אין להתיר הימצאות עובדים במקומות שבהם הם חשופים לגזי שריפה ללא ציוד מגן אישי מתאים.
- 6.5 - אם תוך כדי עבודה במנהרה פורצת שריפה, נדרש לנקוט מייד בכל האמצעים לכבותה, להעביר הודעה מיידית לפיקוד, מוקד מב"ת ולהודיע מייד בכריזה (מגאפון) ובמירס לכל קבוצות עובדים נוספות שנמצאות במנהרה שעליהן להימלט.

7. בטיחות חילוץ, דרכי גישה ופינוי עובדים מן המנהרות.

- 7.1 - לפני תחילת העבודה על מנהל העבודה / ראש צוות להדריך את עובדיו באשר לאופי העבודה ולסייר באופן אישי לאורך מסלול המילוט על מנת לוודא כי הוא פנוי מכל מכשולים שהם. לפני תחילת העבודה על מנהל העבודה / ראש צוות להראות לעובדים באופן פיזי את דרכי המילוט לכיוון יציאות חירום.
- 7.2 - על מנהל העבודה / ראש צוות לתאם טלפונית לפני תחילת העבודה עם הגורמים אותם יזעיק במקרה חירום/פגיעה חמורה בעובד - מוקד מב"ת, בכפוף לתוכנית הבטיחות.

8. בטיחות עובדים בסביבה עבודה רועשת ומלאת אבק.

- 8.1 - ציוד מגן אישי לפי הצורך, בהתאם למקום ואופי העבודה.
- 8.2 - בעת ביצוע עבודות אשר יוצרות אבק, על ראש צוות עובדים לוודא אם עוצמת התאורה במקום מאפשרת לראות את סביבת העבודה.
- 8.3 - אם ניתן, רצוי להרטיב את אזור העבודה לפני תחילת העבודה, כדי למנוע היווצרות ענני אבק.

9. בטיחות עובדים למניעת פגיעה מבעלי חיים/זוחלים.

- 9.1 - על העובדים במנהרה להיזהר מפני פגיעת זוחלים למיניהם.
- 9.2 - בכל מקרה שעובד נפגע/נעקץ/ הוכש יש לברר מיד מה מקור העקיצה / ההכשה, ליצור קשר עם מד"א ולהזמין פנוי.
- 9.3 - פנוי העובד שנפגע מתוך המנהרה יעשה בליווי עובד אחר באמצעות קרונית או רכב קבלנים ולאחר קבלת אישור מד"א לכך ובהתאם להנחיותיהם.
- 9.4 - אין לפתוח מכסים / להרים אבנים ללא בדיקה מקדימה באמצעות מקל ותאורת פנס כדי לוודא שנחשים/עקרבים אינם מסתתרים שם.
- 9.5 - לקראת עזיבת העובדים את המנהרה וגם מיד בצאתם עליהם לוודא כי בציוד שלהם לא השתכנו זוחלים מזיקים.

10. תאורה והפעלת ציוד חשמלי במנהרה.

- 10.1 - במנהרה יופעל רק ציוד חשמלי תקין שעבר בדיקה.
- 10.2 - אם נדרש להפעיל גנראטור במנהרה יש להציבו הרחק ככל שניתן מקבוצת העובדים. על מנהל עבודה / ראש צוות לבדוק אם הספק הגנראטור מספיק להפעלת כל הציוד המתוכנן לעבודה במנהרה. נדרש לוודא כי כוון היציאה של גזי השריפה של הגנראטור אינם מופנים לכוון העובדים. במקרה הצורך תישקל הפעלת מאוורר / מפוח ייעודי להרחקת הגזים.
- 10.3 - תדלוק הגנראטור יעשה תמיד מחוץ למנהרה.
- 10.4 - כאשר הגנראטור פועל במנהרה חייב להיות מוצב לידו מטף אבקה 6 ק"ג תקין ומלא.

11. רשימת פריטי ציוד מגן אישי (הציוד חייב להיות בעל תו תקן) .

- 11.1 - קסדת מגן משולבת עם פנס תאורה.
- 11.2 - נעלי בטיחות.
- 11.3 - בגד זוהר.
- 11.4 - ציוד להגנת השמיעה (אטמי אוזניים / מגני אוזניים).
- 11.5 - ציוד להגנת הנשימה בעת ביצוע עבודות היוצרות או הגורמות לאבק מזיק.
- 11.6 - כפפות להגנת הידיים בכפוף לאופי העבודה המבוצעת.
- 11.7 - כל ציוד מגן אישי הדרוש לביצוע עבודה ספציפית.

12. פיקוח ומניעת שריפות ויצירת עשן במנהרות

- 12.1 - חל איסור להשתמש במנורות בנזין / גז במנהרות.
- 12.2 - חל איסור על שימוש / אחסון של חומרים דליקים אשר טמפ' הבזקתם הנה מתחת 38 מעלות צלסיוס.
- 12.3 - אחסון / הובלה של שמנים משומשים וחומרי דלק אחרים יעשה רק במכלים עשויים מתכת.
- 12.4 - ריתוך חיתוך ושאר עבודות חמות יבוצעו באופן כזה שימנע פריצת שריפה ואם תפרוץ שריפה יהיו אמצעי
- 12.5 - מיגון ואמצעים לכיבוי שריפות ולבודד חומרים דליקים, אם נמצאים בשטח. בדיקת שטח מדוקדקת תבוצע תמיד תוך כדי ולאחר ביצוע עבודות חמות ולפני עזיבתו של הצוות אתר העבודות בכדי לבדוק שלא מתקיימים תנאים להצתה עצמית.
- 12.6 - לוחות / יריעות מחומרים בלתי דליקים יונחו מתחת/מאחורי המקומות אשר בהם מבוצעות עבודות חמות כדי למנוע פיזור גיצים, לפי הצורך ובאישור ממונה הבטיחות הרכבתי.
- 12.7 - העובד אשר עבר הדרכת כיבוי אש יקיים בדיקה של חשיפה לסיכוני אש מייד אחרי סיום הביצוע של עבודות חמות.
- 12.8 - מספר גלילי אצטילן המותר להחזקה במנהרה הנו מספר הגלילים המיועד לשימוש באותו יום. אין לאחסן את גלילי האצטילן בתוך המנהרה אלא לפנותם בסיום יום העבודה.
- 12.9 - כל שריפה אשר פרצה במנהרה חייבת להיות מדווחת באופן מיידי לפיקוד (משואה), למוקד הבטיחות ולמוקד הביטחון.

13. אוורור ואיכות האוויר במנהרות (חייבת להיעשות בדיקה).

- 13.1 - אסור לעובדים לעבוד במקומות אשר בהם ריכוז החמצן נמוך 19.5% אלא אם כן הם משתמשים במסכות חמצן.
- 13.2 - אסור לעובדים לעבוד במקומות אשר בהם ריכוז החמצן עולה על 22%.
- 13.3 - כאשר מזהים מעל 20% מעל הגבול התחתון של גז מתן או גז דליק אחר יש לפעול כדלקמן:
  - 13.3.1 - במקומות אשר בהם זהו גזים דליקים או זיהומי אוויר חייבים לספק אוורור מספיק כדי להבטיח שריכוז הגזים/אדים/אבק יהיה מתחת לערכים המרביים המותרים.
  - 13.3.2 - על כל העובדים מלבד אלו שהם הכרחיים לעזוב את האזור.
  - 13.3.3 - הפסקת פעילות של מערכות אוורור ייעשו רק לאחר פינוי העובדים מתוך המנהרה ולאחר שהעובד בדק ומצא שריכוז האוויר בכל השטח חזר לקדמותו.

פרק ה' - בטיחות בעבודות התקנה ואחזקה של מערכות תקשורת ושו"ב.

1. כללי:

- 1.1 - תחזוקת והתקנת מערכות תקשורת ושו"ב ברכבת ישראל מבוצעות על פי הוראות טכניות מטעמו של מנהל אגף תקשורת.
- 1.2 - בהוראות הטכניות מפורטות תכולת העבודה הנדרשת ותדירויות הביצוע במקרה של אחזקה מונעת.

2. מסמכים ישימים:

- 2.1 - הוראות הפעלת הרכבת – המהדורה המעודכנת האחרונה.
- 2.2 - חוברת הוראות טכניות לתחזוקה מונעת במערך השליטה והבקרה בר"י.
- 2.3 - תקנות רכבת ישראל – מוסף ט' חלק ה' – 1982.
- 2.4 - פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל – 1970.
- 2.5 - תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז – 2007.

3. הוראות בטיחות לעבודה על סימנורים.

- 3.1 - עבודות בגובה תעשנה בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז – 2007. על העובדים להכין ולוודא תקינות ציוד הבטיחות בטרם הגיעם אל הסימנור. עליהם לקחת עמם את כל פריטי הציוד, כנדרש בתקנות הבטיחות.
- 3.2 - על העובדים אשר מטפסים על סימנורים ללבוש את רתמת הבטיחות, לחבוש את קסדת המגן וכן כל ציוד מגן אישי נוסף נדרש.
- 3.3 - הטיפול ועבודה על סימנור מותר רק לעובדים לעבודה בגובה ואשר עברו הדרכה בטיחותית מתאימה.
- 3.4 - בעת הטיפול על הסימנור חייב העובד להשתמש בכל ציוד מגן אישי, לרבות מערכת בלימת נפילה.
- 3.5 - כאשר העובד מגיע למשטח העליון בסימנור, עליו לקשור את עצמו כדי למנוע נפילה. נקודת העיגון צ"ל לעמוד בכוח בלימה של 1,500 ק"ג.
- 3.6 - לפני הטיפול על הסימנור על העובד השני לבדוק את תקינות הציוד המשמש לטיפול.

4. הוראות בטיחות לבצוע עבודות התקנה/תיקון של מערכות חשמל איתות ותקשורת.

- 4.1 - תיקון פריטי ציוד חשמלי יבוצעו רק בידי חשמלאי בעל רישיון חשמל מתאים.
- 4.2 - הקבלן לא ישתמש בציוד ובכלי עבודה של רכבת ישראל.
- 4.3 - באחריות הקבלן לוודא שכל הציוד וכלי העבודה החשמליים המיטלטלים בהם הוא משתמש יהיו תקינים ותקינים עפ"י כל דין.
- 4.4 - הקבלן לא יתקין כל סידור מאלתר בציוד חשמלי.
- 4.5 - הקבלן המשתמש לצרכי עבודתו בכבל מאריך חייב להניחו כנדרש בתקנות הבטיחות בחשמל.
- 4.6 - הקבלן יעבוד על פי כל כללי הבטיחות, הנחיות מקצועיות מהגוף המקצועי לחשמל ברכבת ישראל ובכפוף לחוק החשמל.

5. הוראות בטיחות לעבודה במקום מוקף.

5.1 - מקום מוקף – הגדרה – פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל 1970: "מקום מוקף" – חדר, תא, מיכל, בור, מעבר לאדים, צינור או חלל מוקף כיוצא באלה.

5.2 - תכולת ההוראות:

5.2.1 - ההוראות מתייחסות לעובדים במתחמי הרכבת המבצעים עבודות בתוך מקומות מוקפים שבתוכו עלולים להיות אדים מסוכנים כדי כך שיכול שבני אדם לא יעמדו בהם.

5.2.2 - לעניין הוראות אלו – בורות גוב / תקשורת יוגדרו כחללים מוקפים כאשר גובהם / עומקם מהנקודה הגבוהה ביותר (פתחי כניסה / יציאה) עולה על 150 ס"מ.

5.2.3 - במקרים בהם אין צורך ממשי לבצע את העבודה בתוך בורות התקשורת ולחלופין אין אפשרות מעשית להיכנס לבור התקשורת (יש אפשרות לביצוע העבודות מחוץ לבור התקשורת), לא ייחשבו חללים אלו כ"מקום מוקף".

5.2.4 - האחראי על העבודה, יבצע בדיקות לאיכות האוויר, לפני ביצוע העבודה, בכל בורות התקשורת ללא יוצא מן הכלל וללא קשר למידות המבנה של בורות התקשורת.

5.2.5 - בורות תקשורת אשר בהם או סביבתם מתבצעת כל עבודה, לרבות גישה למקום העבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים ולרבות:
א. עבודה המתבצעת מעל משטח העבודה ללא גידור או מעקה תקני;
ב. עבודה המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ- 45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, תחשב כ" עבודה בגובה ".
עבודות בגובה תעשנה בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז – 2007.

5.2.6 - כניסה, עבודה ויציאה ממקום מוקף יתבצעו עפ"י הוראות החוק.

5.2.7 - אחריות לביצוע

אחריות לביצוע הוראות הבטיחות חלה על מבצע העבודה – קבלת תדרוך ממנהלו הישיר, בדיקת המקום המוקף באמצעות רשימת תיוג בטיחות בטרם יבצע העבודה במקום מוקף לפי נספח א', בדיקת הימצאות כל ציוד המגן, ציוד חילוץ וציוד רפואי לביצוע העבודה, תדרוך העובדים והימצאות כל זמן הביצוע במקום המוקף.

5.3 - ציוד בטיחותי קבוצתי:

5.3.1 - חבל קשירה.

5.3.2 - רתמת בטיחות.

5.3.3 - מכשיר למדידת ריכוז גזים. (עליך לבדוק את תקינות המכשיר לפני היציאה לשטח).

5.3.4 - פנס.

5.3.5 - מוט גישוש ארוך.

5.3.6 - מכשיר קשר. (סולארי, מירס).

5.3.7 - פרגוד מתקפל בגובה 120 ס"מ. (לפי הצורך).

5.3.8 - ציוד ע"ר.

5.3.9 - ג'ריקן 5 ליטר מי-שתייה.

5.3.10 - חצובה לחילוץ.

5.3.11 - סולם. (לפי הצורך).

5.3.12 - מנ"פ / מנ"ס.

5.4 - ציוד מגן אישי לעובד (חובה).

- 5.4.1 - נעלי בטיחות 3/4 .
- 5.4.2 - מכנסיים ארוכים.
- 5.4.3 - חולצה עם שרוול ארוך.
- 5.4.4 - כפפות בד וכפפות P.V.C (לפי הצורך).
- 5.4.5 - משקפי מגן (לפי הצורך).
- 5.4.6 - קסדת מגן. (לפי הצורך)

5.5 - תנאים מקדימים לביצוע העבודה.

- 5.5.1 - צוות העבודה יהיה מורכב מ 2 עובדים לפחות.
- 5.5.2 - העובדים קיבלו הדרכה בטיחותית, לרבות הדרכה בנושא החייאה.
- 5.5.3 - כניסה לבור /מקום מוקף, תעשה רק לאחר שתכולת הגזים בור נבדקה ונמצאה בתחום התקין.
(15 דקות לפחות לאחר הסרת מכסה הבור ואוורורו) .
- 5.5.4 - העובד הנכנס לבור / מקום מוקף חייב להיות קשור בחבל הצלה לרתמת הבטיחות הרתומה עליו.
- 5.5.5 - עובד נוסף חייב לעמוד בצד החלל הסגור ליד פתח הכניסה, כאשר חבל הצלה קשור לידו. עליו לשמור על קשר מתמיד עם העובד בתוך הבור ולהיות מוכן לחלץ את העובד החוצה מכל סיבה שהיא.
- 5.5.6 - לפי הצורך תוצב חצובת חילוץ מעל בור גוב.
- 5.5.7 - כל צוות עובדים יהיה מצויד ברכב, מכשיר קשר מירס, פלאפון תקין (להתקשרות במקרי חירום).
- 5.5.8 - הבור / מקום מוקף נבדק חזותית ע"י הארה עם פנס וגישוש עם מוט ונמצא ללא זוחלים מזיקים, או מפגעים בטיחותיים אחרים.
- 5.5.9 - המקום שבו מתבצעת העבודה ידוע למנהל העבודה / ראש צוות.
- 5.5.10 - העובדים עברו הדרכה ובעלי ניסיון בתפעול מכשיר המדידה.

5.6 - שלבי בדיקת הבור / מקום מוקף.

- 5.6.1 - זהה את הבור / מקום מוקף המיועד לטיפול.
- 5.6.2 - נקה את פתח הבור / מקום מוקף וסביבתו והרחק חול, אבנים, קוצים וזוחלים מזיקים.
- 5.6.3 - בעזרת עובד נוסף ושימוש בידיות מיוחדות בלבד ! (ציוד פתיחה ייעודי) , הרם את מכסה הבור / מקום מוקף והעבר אותו בזהירות הצידה !
- 5.6.4 - אם יש מספר פתחים, חובה להרים את כל המכסים לפני שעובד נכנס לבור / מקום מוקף.
- 5.6.5 - בשום תנאי אין להחזיר מכסי בורות / מקומות מוקפים לפתחים למקומם, כאשר עובד נמצא בתוכם !
- 5.6.6 - **ברציפים יש להציב פרגוד הנושא שלט " זהירות עובדים אין להתקרב - בור פתוח."**
- 5.6.7 - אין להיכנס לבור / מקום מוקף בו יש זוחלים חיים.
- 5.6.8 - בדוק את כיוול מכשיר המדידה, ודא כי הצופר תקין.
- 5.6.9 - המתן 15 דקות לפחות לאוורור הבור / מקום מוקף והכנס את מכשיר המדידה עד לגובה של 1/2 מטר מעל רצפת הבור. בצע את הפעולות הנדרשות לקבלת הקריאה במכשיר המדידה ובדוק אם היא נמצאת בתחום המותר.
- 5.6.10 - את בדיקת הגז יש להמשיך ולבצע באופן רצוף כל זמן שהעובד נמצא בתוך הבור גוב / מקום מוקף.

5.7 - תהליך כניסת אדם לבור / מקום מוקף.

- 5.7.1 - העובד משתמש בציוד מגן אישי.
- 5.7.2 - העובד חגור ברתמת בטיחות.
- 5.7.3 - רתמת הבטיחות קשורה לחבל חילוץ הקשור אל עובד הנמצא מחוץ לבור.
- 5.7.4 - העובד ישב בזהירות על הטבעת החיצונית של הבור / מקום מוקף (אם חש בריחות חריפים, מוזרים לא יכנס פנימה) ובזהירות ירד פנימה תוך שימוש בסולם הפנימי.
- 5.7.5 - כניסה לבור / מקום מוקף אסורה על אדם חולה, שאינו חש בטוב.
- 5.7.6 - זכור ! בסדקים בבור / מקום מוקף עלולים להסתתר זוחלים מזיקים, אל תכניס ידיים למקומות אלו.

5.8 - נוהל חירום והצלה.

כאשר נפסק הקשר עם אחד העובדים או כאשר מתקבל אות מצוקה מעובד הנמצא במקום המוקף תופסק מיידית העבודה ותתחיל התארגנות לחילוץ העובד .
שים לב! שמור על קור רוח, אסור להיכנס למקום המוקף ללא הוראת האחראי לביצוע העבודה אפילו כדי להציל את העובד הנתון במצוקה.

- 5.8.1 - האחראי לביצוע העבודה ידווח מיד לממונה על העבודה ולמב"ת טלפון: 04-8564999.
- 5.8.2 - תוזעק עזרה חיצונית בהתאם לסידורים שנקבעו מראש כגון: מד"א, כבאים וכד' ובדיווח לפרט כמות נפגעים ואפשרות של נפגעי נשימה.
- 5.8.3 - בעת מצב חירום יש להניח שהתנאים הסביבתיים במקום המוקף הם רעילים ויש לנקוט פעולות מיידיות לשיפור תנאי הסביבה במקום המוקף לרבות הכנסת אויר מואץ נקי ופתיחת מכסים נוספים ככל שניתן.
- 5.8.4 - אין לבצע הנשמה מלאכותית וטיפולים אחרים בתוך מקום מוקף.
- 5.8.5 - יש להוציא את הנפגע מבלי לגרום לו נזקים נוספים, יש לדאוג לו קודם כל לאספקת אויר נקי או חמצן.
- 5.8.6 - את הנפגע יש לפנות בכל מקרה גם אם לא איבד הכרתו לטיפול רפואי בבית חולים בליווי נציג ממקום העבודה.
- 5.8.7 - מקום האירוע לא ייעזב לפני שנקבע בוודאות שכל העובדים יצאו מהמקום המוקף.
- 5.8.8 - ממונה על העבודה וממונה הבטיחות יבצעו תחקיר בטיחותי של האירוע להפקת לקחים.

5.9 - סיום עבודה.

- 5.9.1 - צא מתוך הבור / מקום מוקף בזהירות.
- 5.9.2 - נתק את חבל החילוץ והסר את חגורת הבטיחות.
- 5.9.3 - האחראי לביצוע העבודה יודא אישית שכל העובדים יצאו מהמקום המוקף.
- 5.9.4 - האחראי לביצוע יבדוק ויאשר החזרת הציוד, סגירת פתחים, הסרת סימוני אזהרה.

5.10 - גהות בעבודה.

- 5.10.1 - מיד לאחר שעובד יצא מן הבור / מקום מוקף עליו לשטוף היטב את ידיו, פניו ופיו.
- 5.10.2 - חל איסור מוחלט על עישון, שתייה או אכילה בתוך הבור / מקום מוקף.

נספח א' – 1 מתוך 2

רשימת תיוג בטיחות טרם ביצוע עבודה במקום מוקף

ימולא ע"י אחראי על העבודה באתר

א. פרטי מקום המוקף :

שם המקום: _____ מיקומו: (מס' זיהוי) _____
 תיאור העבודה שיש לבצע: _____
 תאריך ביצוע העבודה: _____ שעה: _____

ב. צוות העבודה כולל :

1. _____ מקצוע : _____ תפקידו בצוות : _____ .
2. _____ מקצוע : _____ תפקידו בצוות : _____ .
3. _____ מקצוע : _____ תפקידו בצוות : _____ .
4. _____ מקצוע : _____ תפקידו בצוות : _____ .

מס"ד	פירוט הבדיקה	כן	לא	הערות
1	האם יש הכרח להיכנס לחלל המוקף ?			
2	האם המכשיר לבדיקת הגזים מכיל היטב ?			
3	האם בדקת את תקינות האווירה בתוך החלל המוקף ?			
4	האם ריכוז החמצן הוא בין 19% ל-23% ?			
5	אלו גזים/אדים רעילים, נפיצים או דוחי חמצן מצויים באווירה של החלל המוקף ? מימן גופרי (H ₂ S) ----- חד תחמוצת הפחמן (CO) ----- מתן (CH ₄) ----- דו תחמוצת הפחמן (CO ₂) ----- אחר -----			
6	האם האווירה בחלל המוקף תיבדק במהלך ביצוע העבודה ? בדיקה רצופה ----- בדיקה תקופתית (כל כמה דקות) -----			
7	האם החלל המוקף אוורר היטב לפני כניסת העובד ?			
8	האם ימשך האוורור בזמן ביצוע העבודה ?			
9	במקרה שהבדיקה הראשונה של האוויר הראתה תוצאה לא תקינה האם ננקטו בעקבות זאת צעדים לאוורור והחלפת האוויר ובוצעה בדיקה חוזרת של הרכב האוויר, האם התוצאות החוזרות היו תקינות ?			

נספח א' – 2 מתוך 2

מס"ד	פירוט הבדיקה	כן	לא	הערות
10	האם ננקטו כל האמצעים לבידוד אזור העבודה ?			
11	האם הופסק זרם החשמל באזור העבודה ?			
12	האם הופסקה כל פעילות של ציוד מכני וחשמלי באזור העבודה ?			
13	האם הופסקה זרימת מים, אויר, דלק, גז וכד' בצנרת לחץ העוברת באזור העבודה והאם נבדק העדר לחץ גבוה בצנרת ?			
14	פרט ביגוד וציוד מגן נדרש			
15	האם נמצא ציוד הנשמתי מתאים ושמיש ?			
16	האם צריך להשתמש בציוד בנשימתי ?			
17	האם פתחי הגישה לחלל מאפשרים כניסת עובד מצויד בציוד נשימתי ?			
18	האם העובדים מאומנים בשימוש בציוד הנשמתי ?			
19	האם העובדים עברו קורס עזרה ראשונה ? ומתי עברו רענון ?			
20	האם הוכשרת לעבודה בחלל מוקף והאם אתה יודע מהם הסיכונים שעליך לעקוב אחריהם ?			
21	האם יהיה אדם זמין בחוץ ? איך ישמר הקשר בינו לבין העובד שבפנים ?			
22	האם האדם שבחוץ יהיה מסוגל לראות או לשמוע ישירות את העובד שבפנים ?			
23	האם האדם שבחוץ עבר הכשרה בנוהל ההצלה ?			
24	האם אתה יודע מה לעשות במקרה חירום למי להודיע ולאן לפנות ?			
25	האם האחראי לביצוע העבודה דווח לממונה על העבודה על הכניסה לחלל המוקף וממונה על העבודה אישר אותה?			

פרטי אחראי על ביצוע העבודה:

שם ומשפחה: _____ תאריך: _____ שעה: _____ חתימה: _____

6. הוראות בטיחות לעבודה על גשרים.

- 6.1 - "עבודה בגובה" – הגדרה –
 כל עבודה, לרבות גישה למקום עבודה, שבשלה עלול עובד ליפול לעומק העולה על 2 מטרים, ולרבות עבודה כאמור – (1) המתבצעת מעל משטח עבודה ללא גידור או מעקה תקני;
 (2) המצריכה הטיית גוף האדם ביותר מ 45 מעלות מעבר לגדר או למעקה של משטח העבודה או מדרכת המעבר, לפי העניין;
 (3) המתבצעת מתוך בימה מתרוממת ניידת, סל להרמת אדם או פיגום ממוכן;
- 6.2 - עבודה על גשרים מחייבת התקנת אמצעי בטיחות למניעת נפילת אדם לעומק העולה על 2 מטרים ואין זה מעשי בנסיבות העניין לעשות כן, יותקנו רשתות או יריעות מתוחות או יסופקו חגורות בטיחות אשר ימנעו נפילה חופשית לעומק העולה על 1.3 מטרים.
- 6.3 - לא יועסקו עובדים על גשרים כאמור, אלא אם כן ננקטו אמצעים שימנעו נפילתו בהתחשב במבנה הגשר בשבירותו, בשיפועו או בהשפעת מזג האוויר.
- 6.4 - באחריות מבצע העבודה קיום תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה) התשס"ז 2007.
- 6.5 - הגנה על קבוצת עובדים.
- 6.5.1 - על מבצע העבודה לפעול על פי צו הבטיחות 3530, עבודה בקרבת מסילת רכבת פעילה.
- 6.5.2 - על מבצע העבודה לפעול על פי הוראות הפעלת הרכבת המעודכן האחרון.
- 6.6 - אחריות מבצע העבודה.
- 6.6.1 - קבלת הנחיות מקצועיות לביצוע העבודות על גבי הגשרים ממזמין העבודה.
- 6.6.2 - קבלת הדרכת בטיחות והנחיות בטיחות מממונה הבטיחות הרכבתי.

7. הוראות בטיחות לעבודה על רציפי רכבת.

- 7.1 - ביצוע כל עבודה על רציפי רכבת חייבת להיות מתואמת ובאישורו של מנהל תחנה/מנהל משמרת לפני תחילת העבודה.
- 7.2 - אין להתיר עבודה על רציפי רכבת לעובדים אשר לא עברו הדרכה בטיחותית ואינם משתמשים בצידוד מגן אישי.
- 7.3 - למנהל התחנה נתונה הסמכות להפסיק את עבודת הקבלן בכל רגע אם בתחנה נוצרים מפגעים בטיחותיים.
- 7.4 - הקבלן נדרש להקפדה מתמדת על פינוי מכשולים בתחנה.
- 7.5 - מועדי ביצוע עבודות תחזוקה / שיפוץ מערכות על הרציפים יהיו בכפוף ללו"ז תנועת רכבות (בזמן שאין לחץ נוסעים על הרציפים).
- 7.6 - עבודות חמות: ריתוך, חיתוך, השחזה, ליטוש בתוך התחנות תעשינה רק לאחר תיאום ואישור של מנהל התחנה, נוכחות עובד רכבת ובהימצאות ציוד כיבוי אש זמין של הקבלן המבצע במקום העבודה.
- 7.7 - טיפול באירוע חירום/שריפה על רציפי רכבת:
  - 7.7.1 - על כל העובדים ברציפי להפסיק עבודתם.
  - 7.7.2 - נדרש לפנות ציוד הנמצא על הרציף, באופן כזה שלא ייצור מכשולים.
  - 7.7.3 - על כל העובדים להתפנות מן הרציף למקום בטוח – מפלס עליון.
  - 7.7.4 - אם פורצת שריפה נדרש לחבר זרנוקים לברזי שריפה ולהתחיל בפעולות כיבוי אש.
  - 7.7.5 - אין להתיז מים לכוון מערכות חשמל הנמצאות על הרציף.
  - 7.7.6 - לפי הצורך נדרש לעזור לנוסעים הזקוקים לעזרה, להתפנות מן הרציף.

פרק ו' – בטיחות בעבודות צביעה.

1. עבודות צביעה.

1.1 - כללי

- 1.1.1 - עבודות צביעה חושפות את העובדים לסיכונים בריאותיים ובטיחותיים הנובעים מהעבודה עצמה, החומרים שבשימוש, המכשור, המתקנים ומקורות האנרגיה.
 1.1.2 - במהלך עבודות צביעה עלול העובד להיחשף חשיפה נשימתית ועורית למרכיבי הצבע.
 רמת הסיכון הבריאותי אליה נחשף העובד במהלך הצביעה תלויה במספר רב של גורמים:

- א. מרכיבי הצבע ומידת רעילותם.
- ב. שיטת הצביעה.
- ג. התנאים הסביבתיים.
- ד. קיומם של אמצעי בקרה הנדסיים.
- ה. אמצעי מיגון אישיים בהם משתמש הצבע.

1.2 - הסיכונים העיקריים

- 1.2.1 - נפילה ממשטחים / מפלסים מוגבהים (פיגום, סולם, מרפסת / משטח ללא מעקה, גגות...), או נפילה למרתף, פיר...
 1.2.2 - הסייד / הצבע יכול להחליק, לפול ולהתנגש בעצמים הנמצאים באזור העבודה, במיוחד כאשר אזור העבודה מוזנח, המעברים צפופים, חפצים שונים זרוקים מסביב והתאורה לקויה.
 1.2.3 - העבודה של הסייד / הצבע עשויה להיות מאמצת ביותר ולהיעשות בתנחות מאוד בלתי – נוחות, היא קשורה בביצוע תנועות חוזרות ונשנות, וכרוכה לעיתים קרובות בנשיאת משאות כבדים (מכלי-צבע, וכד'), מה שעלול לגרום לטראומות, ועם הזמן לכאבי גב, ידיים וזרועות.
 1.2.4 - הסייד / צבע חשוף בזמן עבודתו לחומרים רעילים כמו ממיסים אורגניים, דבקים, צבעים, פיגמנטים ומדללי צבע. כל החומרים הללו עלולים לגרום למחלות קשות אם לא נוקטים באמצעי הזהירות הנדרשים, כולל שימוש בציוד-מגן אישי במידת הצורך.
 1.2.5 - אבק אורגני (אבק עץ) ואבק אי – אורגני (אבק אבן, צמנט אסבסט...) , שלהם חשוף הסייד / הצבע, יכול לגרום לבעיות בריאות חריפות.
 1.3 - בכל מקרה של היפגעות עובד (או מצבי כמעט תאונה) יש לדווח לממונה הבטיחות הרכבתי.

2. הגדרות.

סייד / צבע: עובד העוסק בסייד / צביעה של משטחים פנימיים וחיצוניים במבנים והעוסק בצביעת מכלולים ומערכות ייעודיות.
 מניח שכבות של צבע, לכה וחומרים דומים על משטחי חוץ ופנים, קישוטים ואביזרים של בנינים כדי להגן עליהם ולקשט אותם: מערבב צבעי בנייה בהתאם לגוון ולמאפיינים דרושים אחרים, על ידי בחישה של כמויות מדודות של פיגמנט, שמן, וחומרי דילול וייבוש: בונה פיגומים או מציב סולם: מסיר את הצבע הישן באמצעות מגרד, מברשת מתכת, מבער, או מסיר-צבע נוזלי: מנקה את המשטחים עם מברשת, בד או חומר שוחק אחר ואוטם סדקים או חורים על ידי קיט, עץ פלסטי או חומר מילוי אחר: מניח את השכבה התחתונה ושכבות נוספות אחת או יותר של צבע או חומרים אחרים על המשטח, בעזרת מברשת, רולר או אקדח-ריסוס. יכול לגמר ולעטר משטחים על ידי יצירת אפקטים כמו משטחים מנוקדים, דמויי-עץ, שיש או לבנים, או ע"י הזהבה, הכספה או צביעה דרך סטנסילים. יכול לצבוע אביזרים, קבועות תברואיות, מתאמים ועצמים אחרים המצויים בבנינים, גדרות ואביזרים נוספים. יכול גם להדביק טפטים על הקירות (לפי ISCO).

3. סיכונים תעסוקתיים.

3.1 - סיכוני תאונות

- 3.1.1 - נפילה ממשטחים / מפלסים מוגבהים (קומה גבוהה, פיגום, מרפסת, מעקה, גגות, סולמות) נפילה למרתף, פיר, חפיר, או בור פתוח... וכדומה.
- 3.1.2 - נפילה, החלקה ומעידה במישור, במיוחד בעת הובלת חומרי הבנייה.
- 3.1.3 - פגיעות גופניות כתוצאה מהרמת, דחיפת ו/ או משיכת עצמים שונים (פיגומים, עצים, כלי עבודה מכלים וכד').
- 3.1.4 - דריכה על עצמים חדים (כמו קרש עם מסמרים, כלי בנייה, רשתות ברזל, אזמלים...) התנגשות/החבטות או היפגעות ב/ע"י חפצים חדים או בולטים.
- 3.1.5 - מעיכה של אברים או מכות בחלקי-גוף אחרים כשעובדים במצב בו הגוף נמצא בגובה.
- 3.1.6 - שפשוף עור כתוצאה מהתחככות ממושכת בשלבים של הסולמות תוך כדי העבודה.
- 3.1.7 - טראומות (חתכים, חבלות) הנגרמות כתוצאה מעצמים חדים או שימוש לא נכון בכלי עבודה.
- 3.1.8 - חדירת חלקיקים לתוך העיניים בזמן ביצוע עבודות ניקוי והכנת שטח (למשל, תוך כדי ליטוש ושיוף).
- 3.1.9 - גירוי עיניים או נזק ללחמית העין עקב טיפות של ממיסים שהותזו לתוך העיניים.
- 3.1.10 - סכנת התלקחות והתפוצצות של צבעים דליקים, ממיסים, ומרכיבי צבע אחרים, במיוחד כאשר עובדים (בצביעה או בערבוב צבעים) בתוך מרתפים שאוורורם גרוע ובמיוחד בנוכחות מקור הצתה, כמו כלים אלקטרו – מכאניים פולטי ניצוצות, עישון וכדומה.
- 3.1.11 - בגדים עשויים להידלק, באזור הצביעה או מחוצה לו, כאשר הם ספוגים בצבע או בשמן.
- 3.1.12 - תאונות הקשורות בהתזת צבע מצנרת שהתבקעה או כשפותחים נחירי מרססים אשר נסתמו.
- 3.1.13 - חנק בתוך מקומות מוקפים, כאשר נוצר מצב של מחסור בחמצן המחמיר עוד יותר עקב נוכחותם של אדים ממיסים.
- 3.1.14 - מגע / חשיפה לטמפרטורות קיצוניות (בזמן עבודה בחוץ, בטמפרטורות קיצוניות), כוויות (בתהליכי איטום בהם משתמשים במבערי גז) או פגיעות קור.
- 3.1.15 - התחשמלות כתוצאה מעבודה במכשירים חשמליים שבידודם / הארקתם פגומים.

3.2 - סיכונים פיזיקליים

- 3.2.1 - חשיפה לרעש גבוה מכלי עבודה ממונעים (מרססים, מכונות ליטוש, שואב אבק, דיסק חיתוך, וכד').
- 3.2.2 - חשיפת – יתר לקרינה שמשית בעת ביצוע עבודות בנייה בחוץ, ללא ביגוד נאות, ולהצטננות כתוצאה מרוחות פרצים, בתקופת החורף והגשמים.
- 3.2.3 - חשיפה לקרינות UV או IR, או לחום, שמקורם בציוד ייבוש הצבע.
- 3.2.4 - חשיפה לגורמים סביבתיים, כולל חום או קור קיצוניים, לחץ סביבתי מוגבר או מוקטן וכד'.

3.3 - סיכונים כימיים

- 3.3.1 - גירוי בעיניים (כולל דלקת של הלחמית וכוויות אלקאליניות) ובמערכת הנשימה, כתוצאה מחשיפת יתר לאבק בנייה מרחף, הנוצר במיוחד בתהליכי ליטוש, שיוף, קידוח והריסה.
- 3.3.2 - דלקת עור (דרמטיטיס ואגזמה) ותגובות אלרגיות כתוצאה ממגה ישיר עם צמנט או עם אבק של צמנט.
- 3.3.3 - התפתחות של מחלת-ריאה- חסימתית-כרונית (COPD), כתוצאה מנשימת אבק הצמנט, וכמו כן התפתחות ברוניטי כרונית, שיעולי-יתר, כיח ומלות .
- 3.3.4 - חשיפה לממיסים שונים, כולל פחמימנים ארומאטיים.
- 3.3.5 - הרעלה ע"י מסירי-צבע, כמו מתילן-כלוריד או ממיסים מעורבים.
- 3.3.6 - השפעות עצביות עקב עבודה בחומרים המכילים ממיסים המכילים הקסן או צבעי עופרת.

3.4 - סיכונים ביולוגיים

- 3.4.1 - אין סיכונים מיוחדים.

3.5 - בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

- 3.5.1 - פגיעות במערכת שריר-שלד, כולל פגיעות הקשורות: ביציבה בעת עבודה: הזזה, הרמה או נשיאה של חפצים כבדים או בעלי נפח גדול: מאמץ חוזר ונשנה: עומס – יתר ממושך על הפרקים.
- 3.5.2 - נזק בריאותי מצטבר כתוצאה מתנועות מרובות חוזרות ונשנות בפעילויות ניקוי חול, גירוד, צביעה וכד'.
- 3.5.3 - פגיעות שריר – שלד הנובעות מתנועות עבודה גרועות, כולל עבודה במצב מכופף, צביעת תקרות, התמתחויות וכד'.

4. הוראות בטיחות.

4.1 - הוראות בטיחות למנהל עבודה

- 4.1.1 - מנהל העבודה ינחה את העובדים בכל הוראות הבטיחות והגהות במקומות עבודתם.
- 4.1.2 - על מנהל העבודה לוודא כי העובד יהיה לבוש בבגדי עבודה, נעלי עבודה/ בטיחות ומצויד בצידוד מגן אישי, המתאים לסוג העבודה ומקום העבודה.
- 4.1.3 - על מנהל העבודה לוודא כי העובדים יודעים את מיקום ציוד כיבוי האש ואת הוראות ונוהלי אזעקת האש בעת אירוע חירום וכן לוודא שהעובדים תודרכו ע"י ממונה הבטיחות רכבת ישראל בהפעלת ציוד כיבוי האש בהתאמה.
- 4.1.4 - על מנהל העבודה להזהיר את עובדי הניקיון מפני בליטות חדות, תעלות פתוחות, בורות בלתי מכוסים וכד' במקום עבודתם העלולים לגרום לפגיעה.
- 4.1.5 - על מנהל העבודה לוודא כי חומרי העבודה אינם נמצאים בארונות חשמל, או באזורי אחסון בהם קיימים חומרים מסוכנים.

4.2 - הוראות בטיחות ואמצעי המניעה

- 4.2.1 - לפני תחילת העבודה על העובד לקבל הנחיות ממנהל העבודה.
- 4.2.2 - יש להקפיד על קיום הוראות השילוט במתקנים (איסור עישון, איסור אכילה, שימוש בצידוד מגן אישי וכד').
- 4.2.3 - יש להתקין כיאות את משטחי העבודה ומניעת התמוטטותם/שבירתם ונפילת אדם או חפץ מהם. יש לגדרם לבטח באמצעות אֶזֶן יד, אֶזֶן תיכון ולוחות רגליים שיהיו במצב תקין ובמידת הצורך אמצעי גידור נוספים. יש לגדר את הפתחים והחללים. יש לוודא הצבה בטוחה של פיגומים וסולמות למניעת החלקתם או התקפלותם (סולם כפול).
- 4.2.4 - יש לנעול נעלי בטיחות עם סוליות מיוחדות כנגד החלקה, ניתן גם לחספס (בשיטות שונות) את משטחי העבודה.
- 4.2.5 - יש להשתמש בצידוד מגן אישי המתאים להגנת הגוף ולאופי העבודה, כולל קסדה, נעלי בטיחות, משקפי מגן, רספריאטור, אטמי אוזניים וכד'.
- 4.2.6 - משטח עבודה, מדרכת מעבר, רצפות וכדומה יהיו נקיים ממסמרים בולטים, מחוטי קשירה ומכל מכשול אחר.
- 4.2.7 - אוורר את אזור העבודה בו מצטברים אדים דליקים או נפיצים והמנע מלהשתמש בצידוד או בפעילויות היוצרות ניצוצות.
- 4.2.8 - יש להתאים את הלבוש לתנאי מזג האוויר, לוודא שהעובד שותה מספיק למניעת התייבשות ולהשתמש בכפפות ובבגדי מגן בעת טיפול בחומרים לוחטים (כגון יריעות ביטומן).
- 4.2.9 - אין להשתמש בכלי עבודה חשמליים מטלטלים פגומים או שבדודם אינו תקין.
- 4.2.10 - יש להפחית ככל הניתן מגע ישיר עם חומרים מזיקים, להשתמש במוצרים המגנים על העור, לרחוץ היטב את הידיים בסיום העבודה ולהשתמש בכפפות (עדיפות לכפפות כותנה מצופות על כפפות עור) בעת הצורך.
- 4.2.11 - יש להשתמש בצידוד מגן נשימתי (נשמית, מסכה לסינון אוויר וכד') המותאם לסוג האוויר המזהם.
- 4.2.12 - יש להנחות את העובדים להימנע מהרמה ידנית של משאות כבדים ולהשתמש בעזרי הרמה.

5. עבודות בגובה.

- 5.1 - כל עבודות הצביעה / הסיוד בגובה יתבצעו בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז – 2007 . הקבלן המבצע ימלא אחר הוראות תקנות אלה וינקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר הוראות התקנות הנוגעות לעבודתו.

פרק ז' – בטיחות בעבודות גיבון / פיתוח נופי.

1. כללי.

ענפי הנוי בכלל ובאתרי הרכבת בפרט – הינם מקומות עבודה בהם קיימים סיכונים לעובדים ככלל מקום עבודה אחר.

- 1.1 - בעבודות הגיבון חשופים העובדים למגוון רב של סיכונים בטיחותיים וגיהותיים והמחייבים את הגנת המכונות ואזור העבודה וכן את השימוש בציוד מגן אישי.
- 1.2 - בעבודות הגיבון והפיתוח הנופי חשופים העובדים לסיכונים כתוצאה מהקרבה למסילות רכבת פעילות.

2. הגדרת תפקיד ו / או תאור העיסוק.

מגדל ומטפח פרחים, עצים, שיחים וצמחים אחרים בגנים ציבוריים ופרטיים וגם בשטחים צמודי מסילות רכבת פעילות. עבודתו כוללת: הכנת הקרקע, שתילת פרחים, עצים, שיחים ומדשאות וטיפול שוטף בהם, שימוש בכימיקאליים להדברת מזיקים וגורמי מחלות, ניכוש, עישוב, גיזום, כיסוח וכדומה, הכנת ערוגות, שבילים ומעברים, ריבוי צמחים על ידי זרעים, חוטרים, הרכבות וכד', יכול לעסוק בגידול ירקות ופירות בגנים פרטיים, עוסק בהפעלת ציוד חקלאי ידני וממוכן, ולעיתים מטפל באחזקתו ותיקונו, עשוי לטפל בהתקנת מסלעות, משוכות, סככות, מרצפות ומשטחי אבן, פרגולות, גדרות וכד'.

3. הסיכונים העיקריים.

- 3.1 - עבודות בקרבת מסילה פעילה.
- 3.2 - סכנה של נפילות מגובה או במישור ו/או החלקות.
- 3.3 - הרעלות עקב נשימה או בליעה של חומרי הדברה וכימיקלים מסוכנים אחרים.
- 3.4 - פציעה כתוצאה מעבודה לא זהירה בציוד מכני.
- 3.5 - התפתחות מחלות כרוניות, מחלות זיהומיות ואלרגיות, כתוצאה ממגע עם גורמי סיכון שונים.

4. סיכונים תעסוקתיים.

- 4.1 - סיכונים תעסוקתיים
  - 4.1.1 - נפילה ממקום גבוה (סולמות, משטחים מוגבהים, גגות).
  - 4.1.2 - נפילה או החלקה במישור (על גבי בוך, קרקע לחה, דשא, גבנוי קרקע וכד').
  - 4.1.3 - התהפכות או נפילה מטרקטורים, מכלים ממונעים אחרים או ממשטחים נגררים ע"י טרקטור.
  - 4.1.4 - החבטות כנגד חפצים ניחים או ניידים המצויים בגינה.
  - 4.1.5 - היתפסות של חלקי בגדים בתוך מכשור חקלאי ממונע בזמן פעולתו.
  - 4.1.6 - תאונות הקשורות בכלי גיבון (מכסחת, מגזמות, מספריים, קלשונים, מגרפות, משדדות, מעדרים וכד') כתוצאה מהחלקה של המכשירים, חוסר ערנות, דריכה על כלי גיבון זרוקים וכדומה, שכתוצאה מכך יכולים להיגרם שריטות, חתכים, דקירות, פציעות, צביטות, קטיעת אצבעות ועוד.
  - 4.1.7 - דקירות ושריטות ע"י צמחים קוצניים, קקטוסים וכדומה. לעיתים, בעקבות הזדהמות הפצעים יכולה להיגרם הרעלת דם.
  - 4.1.8 - פציעה כתוצאה מנתזים מעופפים, שנוצרו כתוצאה מעבודה עם ציוד גינה מכני ממונע, כולל פגיעות בעיניים, היכולות להיגרם גם ע"י ענפים.
  - 4.1.9 - מכות חום, כתוצאה מעבודה ממושכת בשמש ובטמפרטורות סביבה גבוהות, היכולת לגרום גם להתייבשות.
  - 4.1.10 - התחשמלות, כתוצאה מיצירת מגע בין צינורות השקיה מתכתיים לבין קווי מתח חשמל נמוכים יחסית, או על ידי מגע של מי השקיה בקו מתח חשוף, או תוך כדי עבודה בכלים חשמליים בעלי בידוד חשמלי לקוי.
  - 4.1.11 - שפיכה של חומצות (למשל חומצה חנקנית המשמשת לחיטוי כלים) או כימיקלים קורוזיביים אחרים על העור, או הבגדים, או לתוך העיניים וגרימת כוויות כימיות, צריבות, פציעת עיניים וכד'.

- 4.1.12 - הרעלה חריפה מבליעה מקרית או נשימה תאונתית של חומרי הדברה או כימיקלים חקלאיים אחרים.
- 4.1.13 - עקיצות חרקים, כדוגמת דבורים, צרעות ועקרבים, הכשה ע"י נחשים, נשיכות ושריטות של כלבים, שכתוצאה מהן נגרמים פצעים, נפיחויות, הרעלה מקומית או כללית וכד'.
- 4.1.14 - פגיעת עובדים מרכבות חולפות.
- 4.1.15 - שבוש המסילה והפרעה לתנועת רכבות סדירה ע"י עובדים, ציוד, חומרים וע"י פגיעה בתשתיות המסילה.

4.2 - סיכונים פיזיקאליים

- 4.2.1 - רעשי יתר הנגרמים ע"י ציוד מכני – מכסחות, משורים חשמליים וכד' – יכולים לגרום נזק לעור התוף ועקב כך לפגיעה בשמיעה.
- 4.2.2 - חשיפת יתר לעור השמש, הגורמת לפגיעות בעיניים, כוויות ומכות חום ושיזוף יתר, שבעקבותיו יכולות להתפתח מלנומות עקב החשיפה לקרינת אולטרה סגולה.
- 4.2.3 - מכות חום ו/או קור.
- 4.2.4 - סכנות הצטננות, עבודה ברוח וגשם, או כתוצאה מהזעת יתר בקיץ.

4.3 - סיכונים כימיים

- 4.3.1 - הרעלות כרוניות כתוצאה מחשיפה ממושכת (נשימה, בליעה או ספיגה דרך העור) לכימיקלים חקלאיים שונים המכילים מתכות כבדות (קדמיום, כספית, עופרת, ארסן), לפסטיצידים (חומרי הדברה) למיניהם (קוטלי חרקים, קוטלי עשבי בר, קוטלי פטריות, קוטלי נברנים..), לפחמימנים פוליציקליים, דטרגנטים, דשנים, פלואורידים, מפט ומוצרים, חומרי סיכה, שמנים אורגניים, סידן – ציאנמיד, ניקוטין.
- 4.3.2 - דלקות – עור (דרמטיטיס) ופגיעות אחרות בעור, כתוצאה ממגע ממושך עם כימיקלים חקלאיים או עם ממיסים, או ע"י השפעות מערכתיות הנוצרות עקב נשימת כימיקלים
- 4.3.3 - סיכון מוגבר של נזק לעור שנוצרה בו רגישות-יתר כתוצאה מחשיפה לכימיקלים, או בגלל חשיפה לעור השמש (השפעות ציטוטוקסיות).

4.4 - סיכונים ביולוגיים

- 4.4.1 - מגע עם צמחים, פרחים, עשבי-בר וכדומה, שיש להם תכונות אלרגיות, למשל: פיקוס בנימינה, קקטוסים שונים וכד', הגורמים לדרמטוזות, אלרגיות ועוד.
- 4.4.2 - נשימת אבק, אבקת צמחים, שמנים, אדים וכד', שמוצאם הוא צמחי, הגורמים לקדחת השחת, לאסתמה וכד'.
- 4.4.3 - הזדהמות פצעים פתוחים עקב מגע עם זבל, הפרשות של חיות וציפורים, טפילים, חרקים, תולעים, חיידקים, נגיפים וכדומה, הגורמים לאינפקציות מקומיות או כלליות, כולל טטנוס, גחלת (אנטראקס) ועוד.
- 4.4.4 - מחלות זואונוטיות (מועברות ע"י בעלי חיים), למשל: קדחת קיו (Q FEVER), קדחת מלטה, לפטוספירוזיס (הנגרמת ע"י חדירת חיידקי הלפטוספירה דרך עור סדוק) ועוד.
- 4.4.5 - מחלות פטרייתיות, הנגרמות ע"י נבגים או פטריות, הנמצאות בקרקע או על עלים של צמחים, לדוגמא: אספרגילוזיס אלרגי, היסטופלאזמוזיס (אינפקציה ריאתית) וכד'.
- 4.4.6 - מחלות פרזיטיות הנגרמות ע"י עקיצות של קרציות, קרדיות וכד', כמו למשל "גרוד הקש" (STRAW ITCH), ע"י רימות החודרות דרך עור פצוע (למשל: מחלות הנגרמות על ידי תולעי-סרט, אסקאריס וכד'), במקרים מסוימים האינפקציות יכולות לגרום להשפעות ניורוטוקסיות ולשיתוק.

4.5 - בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

- 4.5.1 - תנועות ידיים חוזרות ונשנות, יציבה לא נכונה (כמו למשל בשל שתילת פרחים או עישוב), הרמה או נשיאה של משאות כבדים וכד', יכולים לגרום לכאבי גב תחתון, לכאבים בגפיים התחתונות והעליונות, ולמגוון של בעיות שריר – שלד.

5. הוראות בטיחות.

5.1 - הנחיות כלליות

- 5.1.1 - אין להסיר או לשנות את התקני המיגון המקוריים של היצרנים. (של כלי העבודה).
- 5.1.2 - לפני התחלת העבודה סרוק את מקום העבודה ופנה ענפים, שאריות גזם, אבנים וחפצים, צעצועים ומקלות וכן כל מכשול אחר.
- 5.1.3 - רצוי ומומלץ לעבוד בשעות הבוקר ובאור יום.
- 5.1.4 - אין להשאיר כלי מותנע או פועל ללא השגחה.
- 5.1.5 - אין לעבור מעל מרצפות, מדרכות, מעברי מים וכולי.
- 5.1.6 - אין למלא דלק במכשיר פועל או מותנע או כאשר מנוע המכשיר חם.

5.2 - מכסחות דשא (ממונעות עצמית וידניות)

- 5.2.1 - יש לוודא כי המגן על פתח פליטת העשב מורכב במקומו ויציב על מנת למנוע העפת אבנים או רגבי עפר.
- 5.2.2 - יש להשתמש באוזניות – רמת הרעש של רוב המכסחות עוברת את סף הרעש המותר (85 db).
- 5.2.3 - יש לוודא כי קיים משבת מנוע בידיית המכסחת המפסיק את פעולת הסכין ברגע בו מוסרת היד מידיית הדחיפה.
- 5.2.4 - במכסחת המורכבת על גבי טרקטור יש לנהוג לפי כל כללי הנהיגה והנסיעה (בעיקר לאחור!) אין לטפל במכונה בכלל, ובאזור הסכינים בפרט, אלא לאחר השבתה מוחלטת של הכלי.

5.3 - חרמש מוטורי

- 5.3.1 - יש לוודא שימוש ברתמה המבטיחה אי הגעת ראש החרמש אל המפעיל.
- 5.3.2 - יש לוודא כי מגני החום על המנוע מורכבים.
- 5.3.3 - יש להשתמש בצידוד מגן אישי כנגד רעש.
- 5.3.4 - חל איסור חמור על הפעלת הכלי באזור בו נמצאים אנשים נוספים ברדיוס של 15 מטר.
- 5.3.5 - יש לוודא כי מגן הראש הסובב תקין ושלם ומבטיח אי העפת חפצים ואבנים.

5.4 - מפוח עלים

- 5.4.1 - יש להשתמש בנשמית (מסכה ח"פ לאבק).
- 5.4.2 - יש להשתמש בצידוד מגן כנגד רעש.
- 5.4.3 - שמירת רדיוס עבודה מאנשים אחרים של 15 מטר.
- 5.4.4 - חובה לחבוש משקפי מגן מחוסמות.

5.5 - מגזמת גדר חי, משורי שרשרת

- 5.5.1 - הכלי מותר לעבודה רק לעובד מיומן, בקי ומנוסה המכיר את כל סיכוני הכלי!
- 5.5.2 - יש לוודא קיומו של מגן היד ומשבת המנוע המפסיק מיידית פעולה עם הסרת היד האוחזת במשור.
- 5.5.3 - יש לכסות את להב המשור בגמר העבודה.
- 5.5.4 - צידוד מגן אישי – חובה:
מגני אוזניים.
משקפי מגן מחוסמות.
ביגוד ארוך ורכוס היטב.
נעלי בטיחות.
נדרשת שמירת מרחק מאנשים אחרים ועוברי אורח.
מומלצים: מגני עור לברכיים ולמרפקים.

5.6 - ריסוס - חומרי ריסוס, הדברה ודשנים

- 5.6.1 - כללי - רוב החומרים הקיימים לגינון הם מקבוצות החומרים הזרחניים- אורגניים והם קרצינוגניים (מחוללי סרטן). יש לנקוט בכל הפעולות, ההתוויות והאזהרות המופיעות על תווית התכשירים ולהשתמש בהם על פי כל ההנחיות המתחייבות.
- 5.6.2 - השפעת מזג אוויר על הריסוס - ריסוסים צריכים להתבצע במזג אוויר אופטימלי, כלומר ללא משבי רוח ובטמפרטורות נוחות.
- 5.6.3 - ראש צוות ישקול עבודה במקרים חריגים לפי המצב בשטח.
- 5.6.4 - העבודה אסורה במשבי רוח שמהירותם עולה על 10 קשרים ובטמפרטורה מעל 35°C ובגשם רצוף.
- 5.6.4 - עבודה שמתבצעת ברוח מחייבת ערנות, כדלקמן:
  - א. בדיקת שטחים חקלאיים/מעובדים בסביבה.
  - ב. הוספת חומר אל-רחף.
  - ג. ביצוע הריסוס רק עם כיוון הרוח.
- * במקרה זה יש לקחת בחשבון הגדלת מרווח הריסוס בהתאם לעוצמת הרוח.
- 5.6.5 - יש להתחשב בסוג הציוד בעת ריסוס ברוח. הריסוס במפוח ברוח בעצמה שמעל 5 קשרים **אסור**.
- 5.6.6 - צוות הריסוס וראש הצוות אחראים כלפי הממונים והחברה (אחריות עובדים) על ביצוע עבודה בהתאם להוראות ועליו לנקוט בפעולות הבאות:
  - א. להימנע מעבודות ברוח ובקרבת עובדי רכבת שעובדים על המסילה.
  - ב. להימנע משפיכה וממילוי חומרים בשטחים מעובדים (ריקון מיכלים).
  - ג. למנוע נזילות ממיכל או מצנרת הריסוס וממערכת הפומיות והמשאבות.
  - ד. יש לרוקן שאריות חומרי ריסוס רק במקום מותר לכך.
  - ה. יש להחזיר את כל האריזות הריקות של חומרי הדברה לנקודת הריכוז כשהן סגורות.
  - ו. בעת הביצוע - להימנע מריסוס בשיפועים ומדרונות שבתחתיות שטחים מעובדים ולשמור על מרחק בטחון סביר.
  - ז. אין להשתמש בחומרי ריסוס ובכמויות בניגוד להוראות.

5.7 - ביצוע עבודות כריתה וגיזום

- 5.7.1 - באחריות הקבלן להכשיר דרכי גישה למקום העבודה באופן כזה שלא יסכנו תנועת רכבות ואנשים.
- 5.7.2 - הקבלן יגזום ויכרות עצים וענפים אשר עליהם יורה המפקח.
- 5.7.3 - הקבלן יגזום צמחייה עד למרחק של 3 מ' מן המסילה ועפ"י הוראות המפקח.
- 5.7.4 - בעת גיזום שיחים, עצים גבוהים, ינקוט הקבלן בכל אמצעי הבטיחות הנדרשים להגנת העובדים ולמניעת נפילת גזם על המסילות.
- 5.7.5 - עבודות בגובה – ביצוע עבודות כריתה וגיזום בגובה יתבצעו בהתאם לתקנות הבטיחות בעבודה(עבודה בגובה), התשס"ז – 2007. הקבלן המבצע ימלא אחר הוראות תקנות אלה וינקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר הוראות התקנות הנוגעות לעבודתו.
- בשום מקרה אסור שזרוע מתקן הרמה תחדור לתחום הגבריט של הרכבת.**
- 5.7.6 - אין לבצע עבודות גיזום, כריתת עצים בזמן שחולפות במקום רכבות.
- 5.7.7 - הקבלן יהיה אחראי להשגת כל רישיונות וההיתרים הנדרשים לביצוע עבודות הגיזום לרבות רישיונות הובלה מקק"ל או הרשות המקומית.
- 5.7.8 - אם יידרש תיאום עם גורמים נוספים כמו: משטרה, חברת חשמל, מע"צ, רשות מקומית תהיה האחריות לכך על הקבלן.
- 5.7.9 - פינוי הגזם בסיום העבודה:
  - א. הקבלן יפנה לאלתר כל גזם אשר ייפול על המסילה.
  - ב. בסיום הגיזום יפנו כל השיחים/עצים אל מחוץ למתחמי הרכבת.
  - ג. חל איסור מוחלט על שריפת גזם או קבורה במתחמי הרכבת.
  - ד. העמסת הגזם לפינוי על משאית תעשה תוך שימוש בציוד הרמה מתאים או בעבודת כפיים ובשום מקרה לא תסכן פעולה זו את תנועת הרכבות.

5.8 - הפעלת קרון ריסוס להדברת עשבים:

- 5.8.1 - על הקבלן המבצע להיות בעל היתר רעלים בתוקף.
- 5.8.2 - באחריות הקבלן המבצע לוודא כי עובדיו המבצעים את הריסוס מנוסים ובעלי ניסיון בעבודה עם חומרי ריסוס ולאחר שעברו הדרכה בטיחותית ברכבת.
- 5.8.3 - על הקבלן לצייד את עובדיו בהוראות בטיחות ספציפיות לביצוע עבודות הדברה ושימוש בחומרי ריסוס.
- 5.8.4 - על הקבלן המבצע את הריסוס במתחמי הרכבת לצייד את עובדיו בכל פריטי ציוד מגן אישי הדרושים לביצוע עבודות ריסוס בנסיעה בקרון ריסוס.
- 5.8.5 - באחריות הקבלן להחליף לעובדיו כל פריטי ציוד מגן אישי שהתבלו או שאינם תקינים.
- 5.8.6 - על העובדים להשתמש בציוד מגן אישי שסופק להם ע"י הקבלן ובכל מקרה אין לבצע עבודה בחומרי הדברה ללא שימוש בציוד מגן אישי.
- 5.8.7 - על הקבלן להעביר לרכבת את רשימת פריטי ציוד מגן אישי ייחודי בהם חייבים להשתמש עובדיו כתוצאה מחשיפה לחומרי ריסוס.
- 5.8.8 - ציוד מגן אישי ייחודי המתאים לביצוע עבודות הדברה, יאוחסן בתוך ארונות נעולים בתוך הקבינות.
- 5.8.9 - לעובד הרכבת הנלווה לצוות עובדי הריסוס יהיה ציוד מגן אישי זהה.
- 5.8.10 - רשימת פריטי ציוד עזר על קרון ריסוס:

- א. שני ג'ריקנים מלאים מים 20 ליטר כ"א. (באחריות קבלן ריסוס).
- ב. חבית פלסטיק ריקה ובה סמרטוטים. (באחריות קבלן ריסוס).
- ג. שקי ניילון לאיסוף סמרטוטים ספוגים חומרי הדברה. (באחריות קבלן ריסוס).
- ד. שני מטאטאי כביש. (באחריות קבלן ריסוס).
- ה. פנסים ניידים.
- ו. כפפות P.V.C.
- ז. הוראות לטיפול במקרה הרעלה. (באחריות קבלן ריסוס).
- ח. ערכת עזרה ראשונה + חומר נוגד הרעלה. (באחריות קבלן ריסוס).
- ט. מטף כיבוי אש.
- י. מכשיר מירס תקין (ברשות עובד הרכבת).

5.8.11 - מילוי מיכל ריסוס, בדיקה וביצוע ריסוס:

- א. מילוי מיכלי הריסוס ייעשה עפ"י כל כללי הזהירות. (באחריות הקבלן).
- ב. מילוי המיכל ייעשה רק ע"י עובדי קבלן אשר הוסמכו לעבוד עם חומרים רעילים. (באחריות הקבלן).
- ג. מילוי מיכל הריסוס ייעשה בזמן בו קיים במקום תאורה מספקת ורק כאשר קרון הריסוס במצב עצירה. (באחריות הקבלן).
- ד. ערבוב/בחישה בתוך המיכל ייעשו באמצעות כלים מתאימים ורק כאשר הקרון במצב עצירה. (באחריות הקבלן).
- ה. חל איסור על פתיחת מכסי המיכלים כאשר קרון הריסוס נמצא במצב תנועה. (באחריות הקבלן).
- ו. מילוי מים למיכלי האחסון ייעשה ע"י עובדי הקבלן.
- ז. תקינות מערכת הריסוס בקרון תיבדק תמיד לפני הנסיעה על ידי עובדי הקבלן.
- ח. בזמן הנסיעה חל איסור מוחלט על תנועת עובדים על משטח קרון הריסוס.
- ט. מיכלי הריסוס יישאו שילוט תקני בדבר סוג חומר הריסוס המצוי בתוכם. (באחריות הקבלן).
- י. פעולת הריסוס תיעשה בנסיעה בגרירה בלבד במהירות שאינה עולה על 10 קמ"ש.**
- י"א. בקבינות יהיו דפי מידע M.S.D.S של חומרי הדברה המשמשים לריסוס. (באחריות הקבלן).
- י"ב. תיקון/טיפול במערכת הריסוס בקרון ייעשה רק ע"י עובדי הקבלן לאחר סגירת הברזים במיכל, ניקוי המערכת ושטיפה במים. (באחריות הקבלן).
- י"ג. בשום תנאי אין לבצע טיפולים/תיקונים במערכת הריסוס תוך כדי נסיעת הקרון. (באחריות הקבלן).
- י"ד. בזמן נסיעה יאובטחו מיכלים ניידים של חומרי הדברה מפני נפילה על משטח הקרון.
- ט"ו. חל איסור על העובדים המצויים על הקרון לאכול בזמן תהליך ביצוע הריסוס.
- ט"ז. בזמן הריסוס על עובדי הקבלן להביא בחשבון את כיוון הרוח ומהירותה באתר הריסוס.
- י"ז. אסור לרסס לכיוון רציפי נוסעים או מקומות בהם נמצאים אנשים. (באחריות הקבלן).
- י"ח. אסור לרסס לכיוון מעבירי מים.

5.8.12 - תכנון וביצוע נסיעה (הוראות בטיחות כלליות):

- א. לפני הפעלת קרון הריסוס, על נהג רכבת העבודה ומשגיח הבטיחות לקיים שיחת הסבר עם עובדי הקבלן באשר לאופי העבודה הצפויה.
- ב. לפני הנסיעה על משגיח הבטיחות לוודא כי עובדי הקבלן עברו הדרכה בטיחותית מקדימה.
- ג. על משגיח הבטיחות לדווח לממונים עליו על כל ליקוי חריגה מכללי הבטיחות שהתגלו במהלך הנסיעה.
- ד. משגיח הבטיחות ימצא יחד עם עובדי הקבלן על קרון הריסוס, בזמן הנסיעה, ורק בתוך הקבינות המיועדות.
- ה. בשום תנאי אין לבצע ריסוס כאשר משגיח הבטיחות אינו נמצא יחד עם עובדי הקבלן על קרון הריסוס.
  - ו. על משגיח הבטיחות להיות מצויד במכשיר קשר מירס תקין, ליצירת קשר מתמיד עם נהג רכבת העבודה.
  - ז. על עובדי הקבלן לציית להוראות משגיח הבטיחות.
  - ח. חל איסור עישון על קרון הריסוס.
  - ט. עצירת חירום של רכבת העבודה, תיעשה ע"י משיכת ידיות עצירת חירום.
  - י. מהירות נסיעה מרבית של רכבת העבודה היא 40 קמ"ש.
- יא. בזמן הנסיעה על העובדים להימצא ישובים בכיסאות וחגורים בחגורת בטיחות.
- יב. בזמן נסיעה אל אתר העבודה, רצוי כי העובדים יסעו בקרונית הגוררת.
- יג. **הפעלת קרון ריסוס תהיה רק בגרירה!**
- יד. **כל פתחי העלייה לקרון, חייבים להיות סגורים במהלך כל הנסיעה.**

5.8.13 - עלייה/ירידה לקרון ריסוס:

- א. תיעשה ככל שניתן מרציף של תחנת רכבת.
- ב. אם הקרון אינו עומד ליד רציף, היא תיעשה רק בנוכחות משגיח בטיחות.
- ג. משגיח בטיחות יהיה נוכח כל הזמן עם עובדי קבלן, לרבות בזמן הנסיעה על קרון הריסוס.
- ד. בזמן ירידת עובדי הקבלן אל המסילות בצד הקרון לביצוע עבודות, על המשגיח להימצא לידם ולפקח על בטיחותם, כדי להתריע מפני רכבת מתקרבת. עליו להיות מצויד באמצעי התראה, (חצוצרה).

5.8.14 - פעולות בסיום עבודת ריסוס:

- א. בסיום העבודה, באחריות עובדי הקבלן לשטוף את רצפת קרון הריסוס, המיכלים וסביבות המשאבה במים מכל שאריות/עקבות חומרי ריסוס. (באחריות הקבלן).
- ב. אם נשפכו על רצפת הקרון כמויות גדולות של חומרי הדברה יש לספוג אותם תחילה באמצעות סמרטוטים ולאסוף למיכלי פסולת. (באחריות הקבלן).
- ג. על עובדי הקבלן לסגור במנעול את מכסי מיכלי הריסוס, בקרון. (באחריות הקבלן).
- ד. בסיום יום העבודה חובה על עובדי הקבלן לפנות את כל המיכלים המטלטלים עם חומרי ריסוס (לרבות מיכלים ריקים) ממתחמי הרכבת.
- ה. באחריות עובדי הקבלן לוודא כי אין דליפות של חומרי הדברה מצנרת הריסוס וכי כל הברזים במיכלי הריסוס בקרון סגורים.

5.8.15 - חיבור/ניתוק קרון ריסוס:

- א. ייעשה רק ע"י עובד רכבת שעבר הדרכה והוסמך לכך, עתק.
- ב. לאחר חיבור הרכבת תיעשה בדיקה של מערכת הבלימה.
- ג. לאחר ניתוק קרונות מנוע באחריות עובד הרכבת לאבטח את הקרון מפני תזוזה.
- ד. בזמן חיבור/ניתוק המצמד של הקרון ומערכת החשמל על עובד הרכבת להשתמש בכפפות גומי כדי להימנע ממגע עם חומרי הדברה.

5.8.16 - ביקורת תקופתית לתקינות לציוד ריסוס:

- א. מחובתו של הקבלן לבצע מידי 6 חודשים בדיקת תקינות של מערכות הריסוס: מיכלי אחסון, צנרת, משאבה, על קרון הריסוס ולאשר בכתב כי הם תקינים.
- ב. בכל מקרה של גילוי תקלה במערכת הריסוס בקרון, אין להמשיך בביצוע עבודות ריסוס עד לתיקון התקלה. (באחריות הקבלן).
- ג. בכל מקרה האחריות לריסוס ולתקינות פעולת מערכת הריסוס בקרון מוטלת על הקבלן המבצע.

5.8.17 - עצירת חירום של קרון ריסוס:

- א. אם בזמן הנסיעה יש רעידות חזקות בקרון.
- ב. בכל מקרה בו נשקפת סכנה לעובדים על הקרון, חובה למשוך בידית בלימה כדי לעצור את הרכבת, כגון:
  - עובד הנמצא על הקרון נפל, נפצע.
  - יש תקלה במערכת הריסוס כמו שפיכת חומר הדברה על רצפת הקרון, מערכת הריסוס אינה פועלת.
  - עובד אינו חש בטוב בגין חשיפה לחומר הדברה.

פרק ח' - בטיחות בעבודות הדברת מזיקים.

1. עבודות להדברת מזיקים.

1.1 - כללי

1.1.1 - חומרים כימיים (חומרי הדברה) הנמצאים בשימוש אצל מדבירי מזיקים, בדרך כלל, רעילים לבני אדם. הם יכולים לגרום להרעלה חריפה או כרונית, כוויות, פגיעות עור, עיניים, גרון ופגיעות אחרות ולהיות מזיקים במצבים אחרים.

1.1.2 - מספר חומרי הדברה הינם חומרים דליקים. טיפול ואחסון רשלני בהם יכול לגרום לדליקה.

1.1.3 - מדבירי מזיקים עובדים, לעיתים קרובות, בתנחות לא נוחות ומטפלים במשאות כבדים, שיכולים לגרום לפגיעות ועם הזמן כאבי גב, ידיים וזרועות.

1.2 - הגדרה / או תאור העיסוק

מרסס תמיסות כימיות ומתקין מלכודות מכאניות כדי להדביר מזיקים השורצים במבנים, משרדים, מתחמים ובשטחים הגובלים בהם. מאייד חדרים ומבנים באמצעות גזים רעילים. מרסס תמיסות כימיות או מאבק אבקות בחדרים ובתחנות העבודה. מניח משחות רעילות או פיתיונות ומלכודות מכאניות במקומות בהם נמצאים המזיקים. לעיתים עוסק גם בניקוי האזורים בהם שורצים המזיקים, תוך שימוש במגרפות, מטאטאים, אתים וסחבות, לפני ביצוע האידוי. עשוי להידרש להיות מצויד ברישיון ממשלתי של מדביר מוסמך.

1.3 - סיכונים תעסוקתיים

1.3.1 - סיכוני תאונות

- נפילות ממשטחים מוגבהים, גגות ומדרגות, במיוחד בעת נשיאת מכלים ומשאות כבדים אחרים.
- נפילה במישור (על משטחים חלקים, או עקב מכשולים, ובמיוחד בזמן לבישת מסיכת מגן המגבילה את שדה הראייה).

- נפילות משאות כבדים, במיוחד מכלים, על רגלי העובד.

- סיכון של היווצרות שבר (הרנייה) עקב מאמצי – יתר בזמן הרמת ופריקת משאות כבדים.

- סיכון מוגבר לתאונות דרכים כתוצאה מפרקי זמן ארוכים של נהיגת כלי רכב עמוסים ביותר, שלעיתים

תכופות צמודים אליהם נגררים וציוד ריסוס מכני אחר, בדרכי שדה.

- מכות חשמל הנגרמות עקב מגע עם ציוד אלקטרו – מכני בלתי תקין.

- הרעלה חריפה בעת השימוש בפסטיצידים (במיוחד כתוצאה מנשימת אירוסולים בעת שלא חובשים מסיכת מגן, מה שמהווה סכנת מוות), או כתוצאה משפיכות חומר או שריפה תוך כדי הובלת ואחסנת הפסטיצידים.

- הזדהמות של המדביר תוך כדי תהליך הערבוב והמיהול של ריכוזים גבוהים של פסטיצידים מסוכנים.

- הזדהמות העור או בליעת פסטיצידים עקב זיהום, התזה, או שפיכה, במיוחד תוך כדי פעולות של הכנה, ערבוב ומילוי.

- נשימה תאונתית של תרסיס פסטיצידים (הנגרמת עקב שינוי פתאומי של כיוון הרוח, או ע"י בחירה ותחזוקה גרועים של מסיכת מגן, וכד').

- סכנת בליעה תאונתית של פסטיציד נזולי הדומה בצורתו למי שתייה, או של מי השקיה שהזדהמו בפסטיצידים.

- התפרצות של מכלי ריסוס שיש בהם לחץ – יתר, שכתוצאה ממנה מתרחשות התזות של פסטיצידים העשויות לפגוע במפעיל.

- הרעלה חריפה כתוצאה מהשתחררותן לאוויר של תרכובות (כגון: HCN, SO₂, NO_x וכד') תוך כדי שריפה תאונתית (שריפה או התפוצצות) או מתוכנת (כתוצאה משיפוט גרוע) של פסטיצידים או מכליהם.

- חתכים ודקירות שנגרמו על ידי עצמים חדים.

- הכשות ועקיצות ע"י מכרסמים וחרקים וכד'.

- סכנת שריפה בגלל אחסון רשלני של פסטיצידים דליקים.

1.3.2 - סיכונים פיזיקאליים

- חשיפה לקרינת אולטרא – סגול ישירה או ממוחזרת (שמש) בזמן העבודה בחוץ, מה שעלול לגרום לאדמומיות העור, כוויות, סרטן עור ודלקת קרנית (פוטו קרטיטיס).
- חשיפה לתנאים אקלימיים קשים, במיוחד לחום (הגורם להשפעות שונות, מטמפרטורה לא נוחה ועד למכת חום), ללחות גבוהה, לקור וכד'.
- חשיפה לרעידות של הגוף כולו הנגרמת ע"י מתלי רכב לא מתאימים, מושבים לא נוחים וכד'.

1.3.3 - סיכונים כימיים

- הרעלה כרונית הנובעת מחשיפה לפסטיצידים שונים, היכולה להתפתח למחלה או למוות.
- השפעות שונות על העור (עקצוץ, אדמנת, דלקות-עור, שלפוחיות, גירוי, רגישות, רגישות לעור וכד'), כתוצאה מחשיפה לצורות גזיות אחרות של פסטיצידים, ובמיוחד עקב מגע ישיר עם העור.
- חזזית (CHLORACNE) וארגמנת עורית משתהה (PORPHYRIA CUTANA TARDA), עקב מגע עם פסטיצידים מקבוצת הפחמימנים הכלוריים.
- גירוי עיניים, קטרקט, פגיעות בקרנית, במיוחד אצל העובדים בריסוס הפסטיצידים.
- גירוי הפה והגרון, כוויות וכיבים בפה בקרב עובדי ריסוס.
- מחלות ריאה שונות, כולל בצקות ריאה, פניאומוניטיס, תגובות אסטמטיות, אלוויאוליטיס, פניאומוקוניוזיס (עקב איבוק בפסטיצידים וכד').
- השפעות, גסטרו-אינטסטינליות שונות, כולל כאבי בטן, התקפי כאב, עוויתות, שלשול, בחילה, סחרחורת, כאבי ראש, חוסר – הכרה או הכרה מופחתת, אבדן – הכרה וכד'.
- הפרעות למערכת העצבים, כולל רעילות-עצבים, תנוחה לא- יציבה, מחלות עצבים, השפעות התנהגותיות עצביות, נדודי-שינה וכד'.
- הפרעות למערכת האנדוקרינית והרפרודוקטיבית, כולל חוסר-פוריות, הפלות ספונטניות, לידת ולדות מתים, עקרות, מומים מולדים וכד'.
- השפעות על הדם ועל מערכת מחזור הדם, הנגרמות כתוצאה מחשיפה לפסטיצידים ובמיוחד לפחמימנים כלוריים ואורגנו-זרחניים.
- בעיות שריר-שלד ורקמה רכה והשפעות מערכתיות אחרות.
- גרימת מחלות הסרטן כולל: סרטן שלפוחית השטן, מוח, כבד, ריאות, מערכת העיכול, מערכת הנשימה, דם והשפעות מסרטנות ומוטגניות אחרות.

1.3.4 - סיכונים ביולוגיים

- סכנת הידבקות במחלה זואונוטית המועברת ע"י פרעושים, יתושים, או חרקים אחרים, תוך כדי עבודת ההדברה.

1.3.5 - בעיות ארגונומיות, פסיכולוגיות וחברתיות

- כאבי גב בקרב העובדים במרססים ידניים.
- פציעות שריר-שלד חריפות הנגרמות ע"י מאמצי-יתר פיזיים ועקב יציבה לא נכונה בזמן נשיאת משאות כבדים או בעת הטיפול במכלים וציוד כבד אחר.
- עייפות ותחושה כללית רעה.
- לחץ פסיכולוגי כתוצאה מהחשש לחשיפת יתר לפסטיצידים ומכישלון בזמן ביצוע בדיקות הבריאות התקופתיות.

1.4 - רשימת אמצעי המניעה

- 1.4.1 - נעל נעלי בטיחות עם סוליות ללא החלקה.
- 1.4.2 - יש ללבוש מסכת מגן בזמן עבודה עם פסטיצידיים או חומרים כימיים אחרים.
- 1.4.3 - יש להגן על הידיים בעזרת כפפות עמידות לחומרים כימיים: אם הדבר אינו אפשרי יש להשתמש במשחת מגן.
- 1.4.4 - אסור לאכול או לעשן בזמן עבודה עם פסטיצידיים, חומצות, רעלים או חומרים כימיים רעילים אחרים.
- 1.4.5 - כאשר חסרים מי ברז, יש לשתות רק מים מבקבוק, מים המסופקים במכלים עם תווית "מי שתייה", או משקאות קלים באריזת בקבוק או פחית. יש לאחסן חומרי הדברה נוזליים בבקבוקים בעלי צורה מיוחדת, שנמצאים בשימוש רק למטרות הללו.
- 1.4.6 - יש להשתמש במשקפי מגן מתאימים: במידת הצורך יש להתייעץ עם ממונה בטיחות או הספק.
- 1.4.7 - יש לשמור על רמת היגיינה אישית גבוהה. בסוף כל משמרת יש להתקלח ולהחליף בגדים. אסור לקחת בגדי עבודה מלוכלכים הביתה.
- 1.4.8 - יש ללמוד ולהשתמש בשיטות נכונות של הרמת והזזת משאות כבדים או מגושמים. יש להשתמש בכלי עזר מכאניים המסייעים בזמן ההרמה.
- 1.4.9 - יש לבקש ייעוץ של רופא תעסוקתי (לקיחת בדיקות דם וכד').
- 1.4.10 - יש להדריך את העובד לנקוט באמצעי ההיגיינה האוניברסאליים המקובלים, באותם מקרים שקיים חיסון נגד מחלה ספציפית יש לתת אותו לעובד.

1.5 - עבודות בגובה

- 1.5.1 - כל העבודות המבוצעות בגובה יתבצעו עפ"י תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז – 2007 . הקבלן המבצע ימלא אחר הוראות תקנות אלה וינקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר הוראות התקנות הנוגעות לעבודתו.

1.6 - חוקים ותקנות

על מבצע עבודות ההדברה מוטלת האחריות לקיים את הפקודות, החוקים והנהלים עפ"י כל דין בכל הקשור בביצוע עבודתו לרבות :

- 1.6.1 - תקנות הבטיחות בעבודה (עובדים בחומרי הדברה) , תשכ"ד – 1964
- 1.6.2 - תקנות הבטיחות בעבודה (גהות תעסוקתית ובריאות העובדים בחומרי הדברה שהם זרחניים אורגניים וקרובמטים), התשנ"ג 1992.
- 1.6.3 - תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תווי סימון של אריזות), התשנ"ח 1998.
- 1.6.4 - תקנות החומרים המסוכנים (סיווג ופטור), התשנ"ו 1996.
- 1.6.5 - תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז 1997 .
- 1.6.6 - תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשמ"ז 2007.
- 1.6.7 - חוק החומרים המסוכנים (היתר הדברה והיתר רעלים), התשנ"ג 1993.
- 1.6.8 - חוק ארגון הפיקוח על העבודה – התשי"ד 1954.
- 1.6.9 - פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש), תש"ל 1970.

פרק ט' - בטיחות בעבודות ניקיון / תברואה.

1. עבודות ניקיון.

1.1 - כללי

1.1.1 - עובדים המועסקים בעבודות ניקיון חשופים לפגיעות כתוצאה מהחלקה, התחשמלות, מגע עם כימיקלים, התקלות בחפצים חדים וכד'.

1.1.2 - בכל מקרה של היפגעות עובד (או מצבי כמעט תאונה) יש לדווח לממונה הבטיחות הרכבתי.

1.2 - הגדרות

עובד : עובד ניקיון של החברה או של קבלן חוץ המבצע בחברה עבודות ניקיון / עבודות תברואה בשטחים חיצוניים, בשטח השייך לחברה ולסביבתו, במבנים במתקנים, קרונות וקטרים.

1.3 - הוראות בטיחות למנהל עבודה

- מנהל העבודה ינחה את העובדים במחלקתו בכל הוראות הבטיחות והגהות ביחידה ובמקומות עבודתם. במקומות שיש בהם סיכונים כגון: ציפוי מתכות, טיפול בציאנידים, מתקני קרינה וחימום וכד' ינחה מנהל העבודה את עובדי הניקיון כי לאחר שעות העבודה במקומות אלה לא יעסק עובד יחיד, אלא שני עובדים לפחות.

- על מנהל העבודה לוודא כי העובד יהיה לבוש בבגדי עבודה, נעלי עבודה/ בטיחות ומצויד בצידוד מגן אישי, המתאים לסוג העבודה ומקום העבודה.

- על מנהל העבודה לוודא כי מלאי חומרי הניקיון ביחידה יהיה מאוחסן במיכלים תקינים וסגורים היטב, בעלי תווית זיהוי ובמקום המיועד לכך.

- על מנהל העבודה לוודא כי עובדי הניקיון יודעים את מיקום ציוד כיבוי האש ואת הוראות ונוהלי אזעקת האש בעת אירוע חירום וכן לוודא שעובדי הניקיון תודרכו ע"י ממונה הבטיחות הרכבתי בהפעלת ציוד כיבוי האש בהתאמה.

- על מנהל העבודה להזהיר את עובדי הניקיון מפני בליטות חדות, תעלות פתוחות, בורות בלתי מכוסים וכד' במקום עבודתם העלולים לגרום לפגיעה.

- על מנהל העבודה לוודא כי חומרי הניקיון אינם נמצאים בארונות חשמל, או באזורי אחסון בהם קיימים חומרים מסוכנים.

- אסור לעובדי ניקיון להשתמש בחומרי ניקוי "פרטיים" של המקומות שהם מתבצעות עבודות הניקיון.

1.4 - הוראות בטיחות כלליות לעובד הניקיון / תברואה

1.4.1 - לפני תחילת העבודה על העובד לקבל הנחיות ממנהל העבודה.

1.4.2 - יש להקפיד על קיום הוראות השילוט במתקנים (איסור עישון, איסור אכילה, שימוש בצידוד מגן אישי וכד').

1.4.3 - יש לערוך בדיקה חיצונית של ציוד חשמלי כגון: שואב אבק, מכונה לשטיפת ריצפה, מכונה לניקוי שטיחים וכד' לפני הפעלתו. במקרה של תקלה יש לפנות למנהל העבודה.

1.4.4 - יש לסלק שלוליות שמן מיד עם היווצרותן ע"י פיזור חול או חומר סופג ולאחר מספר דקות לטאטא את השטח. לאחר מכן יש לשטוף את המקום.

1.4.5 - בעת שטיפת אולמות, פרוזדורים ו/או מריחת וקס, יש להציב שילוט נייד: אזהרה - רצפה רטובה - סכנת החלקה. חל איסור השארת שלוליות או מכשולים בגמר עבודת הניקיון. במקרה של הפסקת העבודה, יש להודיע למנהל העבודה ולוודא אבטחת המקום ע"י גידור, שילוט או כל דרך אחרת. מי שטיפה יש לפנות אך ורק למערכת ניקוז המיועדת לכך ולא לגינות או לשטחים אחרים.

1.4.6 - יש לאסוף מטליות רוויות דלק או שמן וכן שבבי עץ, ניירות ופסולת אחרת לתוך מיכלי אשפה המיועדים לכך ולהקפיד לבל יוכנסו בדלי סיגריות דלוקות לתוך מיכלים אלה.

1.4.7 - אין להטיל פסולת למערכות ביוב.

1.4.8 - יש לאסוף רסיסי זכוכיות אך ורק במברשת / מטאטא לתוך יאה או בכל כלי.

1.4.9 - נורות פלורוסנטיות שרופות יש לרכז בתוך מיכל המיועד לכך.

- 1.4.10 - במהלך עבודות הניקיון אם על העובד להרים משא כבד מכפי יכולתו, עליו להיעזר בעובד נוסף או באמצעים מכאניים.
- 1.4.11 - בעת נסיעה לצורך פריקת אשפה ובעת פריקתה, לא יעמוד עובד בתוך הרכב ולא ישב על דפנות הרכב. על הנהג לוודא קיום הוראה זו.
- 1.4.12 - בעת העמסת / פריקת אשפה / פסולת באמצעות כלים מכאניים לא ימצא עובד מתחת לכף הרמה.
- 1.4.13 - אין לעלות על אדני חלונות לשם ניקויים מבחוץ. עבודה זו יש לבצע אך ורק בעמידה על סולם/ מתקן יציב או שימוש בחגורת בטיחות מתאימה.
- 1.4.14 - עובד ניקיון המשתמש בנוזלים צורבים ירכיב משקפי מגן מיוחדים נגד נוזלים צורבים.
- 1.4.15 - עבודות בגובה - כל עבודות הניקיון בגובה יתבצעו עפ"י תקנות הבטיחות בעבודה (עבודה בגובה), התשס"ז – 2007. הקבלן המבצע ימלא אחר הוראות תקנות אלה וינקוט אמצעים מתאימים כדי להבטיח שכל עובד ימלא אחר הוראות התקנות הנוגעות לעבודתו. בעבודות ניקוי בגובה יש להשתמש אך ורק בסולמות / פיגומים תקינים ומתאימים לסוג העבודה. אין לאלתר אמצעים כגון: כסאות, ספסלים או ארגזים וכד'.

1.5 - סיכוני חשמל

- 1.5.1 - אין לשטוף או להתיז מים על מכונות / מתקנים וכלים בהם חלקים חשמליים. טרם התחלת פעולת הניקוי ינותקו המתקנים והמכונות מהמעגלים החשמליים, בתאום עם מנהלי המחלקות.
- 1.5.2 - בעת ביצוע עבודות ניקיון אין לגעת בחלקים במכונה/ מתקן חשמלי כגון לחצנים, זרועות, מתקני פיקוד וכד' העלולים לגרום לסיכונים ופגיעה בעובד כתוצאה של הפעלה בשוגג.
- 1.5.3 - במקרה של תקלה אין לגעת במתקן חשמלי או לבצע בו פעולה כלשהי כגון ניתוק מעגל חשמלי. במקרה זה יש לפנות אל חשמלאי מוסמך ואל ממונה הבטיחות.

1.6 - סיכונים בטיפול בחומרי ניקוי כימיים / חומרים מסוכנים

- 1.6.1 - על הקבלנים המבצעים עבודות ניקיון/הדברה/צביעה לפעול עפ"י חוק והתקנות המחייבות בכל הקשור לביצוע עבודתם. חומרי ניקוי כימיים יוחזקו במיכלים תקינים שעליהם מודבקות תוויות בציון התכולה. החומרים הנ"ל יאוחסנו במקום המיועד לכך.
- 1.6.2 - חל איסור להשתמש בבקבוקי שתייה לאחסנת כימיקלים.
- 1.6.3 - חל איסור להשתמש במיכלים כלשהם שאינם מיועדים לאחסון ושימוש כימיקלים/ חומצות, לרבות העברה מכלי לכלי, או לצורך דילול חומר.
- 1.6.4 - חומצות המשמשות לניקוי כגון חומצות מלח (מי אש) יוחזקו במקום נעול. השימוש בחומצות אלה מותר אך ורק באישורו של מנהל העבודה.

1.7 - ביגוד וציוד מגן

- 1.7.1 - ביגוד : על העובד ללבוש בגדי עבודה הדוקים לגוף שלא יהיו בהם חלקים חופשיים, שרוולים לא מכופתרים וחגורה רופפת. אין לענוד צמידים ושרשראות.
על העובד לנעול נעלי עבודה/בטיחות. אין שום מקרה בו יוכל העובד לנעול סנדלים, נעלי בד או כפכפים.
- 1.7.2 - ציוד מגן : בעת טיפול באשפה/פסולת המכילה חומרים חדים או כבדים יש להשתמש בכפפות מגן. בעבודות ניקוי עם חומרים כימיים, לרבות בשעת הכנתם ערבובם או דילולם, יש להשתמש בכפפות, משקפי מגן, מגן פנים וסינר בהתאם לסוג העבודה. הציוד יהיה מתאים לאופי העבודה והחומרים ולמבנה גופו של העובד.

1.8 - ניקוי קרונות רכבת וקטרים

- 1.8.1 - על מנהל העבודה לוודא כי הקרונות מאובטחים מפני תזוזה.
- 1.8.2 - רחיצה ידנית של קרונות נוסעים וקטרים תעשה בצד שבו אין תנועה של נייד רכבתי. על מנהל העבודה לוודא כי עבודות ניקוי אלה יתבצעו בהתאם להוראות הפעלת הרכבת לאבטחת שלומם של העובדים.
- 1.8.3 - ניקוי קרונות באמצעות ציוד חשמלי מטלטל, יבוצע אך ורק בעת חניית קרונות.
- 1.8.4 - אסוף פסולת במהלך תנועת רכבות/חנית רכבות בתחנות יתבצע ללא נוכחות נוסעים בקרונות.
- 1.8.5 - **מודגש בזאת עבודה על גגות של קרונות רכבת מותרת רק לאחר שהעובד מובטח מפני נפילה באמצעי הגנה המונע נפילה.**

1.9 - בטיחות בטיפול והפעלת מתקן שטיפת קרונות הוראות כלליות

- 1.9.1 - המפעיל חייב להשתמש בכל פריטי ציוד מגן אישי.
- 1.9.2 - אל תפעיל את המתקן אלא לאחר שקראת והבנת את ההוראות ותהליכי ההפעלה ועבוד רק לפיהם.
- 1.9.3 - אין לבצע במתקן תיקונים/פעולות אשר אינן מומלצות או מוגדרות ע"י היצרן.
- 1.9.4 - לפני כל פעולת פירוק או הרכבה או הסרת מכסי מגן מעל הציוד, נתק את זרם החשמל. נעל את המפסק הראשי במצב פתוח או הוצא את הנתיכים מלוח החשמלי.
- 1.9.5 - תלה שלט אזהרה "עובדים על המתקן - אין לחבר חשמל" על המפסק הראשי.
- 1.9.6 - במדחס אוויר סגור את הברזים המחברים בין המיכל הקולט אוויר לצנרת. תלה שלט אזהרה "עובדים על המתקן - אסור לפתוח".
- 1.9.7 - שחרר את הלחץ במיכל האוויר ע"י פתיחת ברז ניקוז.
- 1.9.8 - וודא כי הציוד במתקן יהיה נקי ככל האפשר משמן, אבק וזיהום.
- 1.9.9 - תחזק בתשומת לב את כל אביזרי הבקרה והבטיחות, אסור לנתק אותם ולא לגרום לסתימתם ע"י הצטברות שמן או צבע.
- 1.9.10 - אין להשתמש בממיסים אורגניים לניקוי חלקים במתקן.
- 1.9.11 - תחזוקה וטיפול בציוד תתבצע רק בידי עובדים מיומנים.
- 1.9.12 - אם נתגלו ליקויים בציוד/במתקן, חובה לדווח עליהם מייד למנהל המתקן.
- 1.9.13 - חל איסור מוחלט על כניסה לבריכות תת-קרקעיות ללא נקיטת אמצעים מתאימים ורק לאחר קבלת אישור מטעם גורם מוסמך.
- 1.9.14 - אסורה כניסת אנשים לשטח מיתקן השטיפה בעת פעולתו.
- 1.9.15 - חובה להקפיד ולפעול לפי שלטי אזהרה התלויים במתקן.
- 1.9.16 - על המתקן נמצאים שלושה כפתורי עצירת חירום: אחד בכל קצה של מתקן הרחיצה ואחד בחלקו השמאלי של לוח הבקרה.

מידי שבוע חובה לבדוק את תקינות של כל כפתורי עצירת חירום ולנהל רישום על כך.

1.10 - מילוי חומר ניקוי למיכל

- 1.10.1 - וודא כי החומר, אותו אתה ממלא במיכל, הוא החומר המתאים.
- 1.10.2 - חובה להשתמש בציוד מגן אישי: כפפות גומי ומשקפי מגן בעת הפעלת המשאבה.
- 1.10.3 - העברת החומר מן החבית למיכל אחסון תעשה באמצעות משאבה טבולה.
- 1.10.4 - וודא כי צינור המילוי מחובר באופן איתן למיכל המילוי.
- 1.10.5 - וודא כי אינך ממלא חומר ניקוי מעבר לקיבול המיכל.
- 1.10.6 - בסיום המילוי, שטוף את המשאבה במים והחזר אותה למקומה.
- 1.10.7 - את החבית הריקה פנה מן המקום.
- 1.10.8 - אין למלא חומרי ניקוי למיכלים בזמן פעולת מתקן השטיפה.

1.11 - הפעלת מדחס אוויר

- 1.11.1 - הפעלת המדחס מותרת רק לאנשים שהוכשרו לכך.
- 1.11.2 - בדוק שמפלס השמן הוא מעל חלון הבדיקה.
- 1.11.3 - בדוק שפקק המסנן מורכב כראוי.
- 1.11.4 - בדוק שמד הלחץ בקצה האוויר מראה 0.
- 1.11.5 - בדוק אם יש סימנים לנזילות שמן.
- 1.11.6 - בדוק ששסתום יציאת אוויר פתוח.

2 . עבודות במתקני תברואה / שפכים / ביוב .

2.1 - כללי.

2.1.1 - עבודות ביוב חושפות את העובדים בהן לגורמים רבים העשויים לפגוע בבריאותם. במקרים בהם חלק מהעבודה מתבצע מתחת לפני האדמה חשופים העובדים לסכנות של מחסור בחמצן. במקרים רבים אחרים קיימת סכנה של חשיפה לחומרים מסוכנים. בין החומרים המסוכנים לאדם, הקיימים במערכת ביוב ניתן לציין את החומרים הבאים: גזים, אדים, ערפל, עשן ואבק. חומרים אלו יכולים לגרום להרעלה. חומרת ההרעלה תלויה בגורמים הבאים:

- א. סוג החומר.
- ב. ריכוז החומר.
- ג. תכונות פיזיקאליות וכימיות של החומר.
- ד. זמן החשיפה לחומר.

2.1.2 - לפני ובזמן ביצוע עבודה הקשורה למערכת ביוב יש לנקוט באמצעים הבאים:

- ✓ **עיון במסמכים המפרטים את מערכת הביוב בעירייה/מועצה מקומית** - על מתכנן העבודה לקבל מידע מדויק לגבי מערכת הביוב. בעיקר יש לוודא מאילו חומרים עשויה המערכת, התוואי בו היא עובדת, סוג השפכים שהמערכת מטפלת בה וסיכונים מיוחדים הקשורים בה.
- ✓ **סיוור מקדים בסביבה** - לאחר קבלת המידע מהרשויות המוסמכות יש לבצע סיוור פיזי באתר על-מנת לוודא שאכן הנתונים שנתנו נכונים.
- ✓ **בדיקת האוויר במערכת הביוב** - יש למדוד את האוויר במערכת הביוב בעזרת אחד המכשירים הקיימים בשוק לדוגמה: מכשיר קוכלר. שני מרכיבים עיקריים יש לבדוק:
  - המצאות גזים רעילים - לדוגמא פחמן דו חמצני CO 2 - ומתאן CH 4
  - אחוז החמצן הקיים במערכת - כאשר אחוז החמצן נמוך מ-17%, נפגע התפקוד הנורמאלי של גוף האדם. מתחת ל-15%, קיימת סכנה של שיתוק ומוות מהיר.
- ✓ **פתיחת מכסי מערכת הביוב לזמן מסוים** - על-מנת לאוורר את המערכת בעיקר מגזים רעילים נהוג לפתוח את המכסים של המערכת לזמן מסוים. חשוב להקפיד לסגור את המכסים, על-מנת לא לזהם את הסביבה.
- ✓ **בדיקת נוכחות של זוחלים** - בור ביוב עשוי להכיל בתוכו חולדות ונחשים. בזמן הבדיקות המצוינות לעיל, יש לוודא כי אין סכנה ממיזקים אלה.
- ✓ **גידור ושילוט מקומות כניסה למערכת הביוב** - הגידור נועד לכך שלא ייפול עובד לתוך מערכת הביוב. השילוט נועד ליידע הן את העובדים והן את הציבור שבמקום מתבצעות עבודות ביוב.

2.2 - סיכונים וציוד מגן בעבודות ביוב.

2.2.1 - סיכונים הנובעים ממבנה הצנרת.

במקרים רבים, צינורות הביוב עוברים ציפוי לפני הכנסתם למערכת הביוב, על-מנת להשיג עמידות ובידוד. חומרי הבידוד כגון זפת, ביטומן ואסבסט עלולים להזיק בבואם במגע עם העור, ובמקרים של חשיפה ממושכת אף לגרום לסרטן.

ציוד מגן : כפפות גומי או ניאופרן יעילות כנגד המגע עם העור.

2.2.2 - פגיעה ישירה מחומרים העוברים בצנרת, בעת פירוק והרכבה.

כאשר מחברים צינורות למערכת ביוב קיימת, נחשפים העובדים לחומרים הזורמים בה. בין חומרים אלה ניתן למצוא כלור הקיים במים, מימן גופרי, הנוצר מריקבון של שפכים ופסולת כימית.

ציוד מגן: כפפות גומי יעילות במצבים אלה, במיוחד עקב עמידותן בפני מים. אם חלק גדול מגוף העובד נחשף לחומרים, יש להשתמש במגפי גומי שימנעו חדירת חומרים לכיוון הרגליים במידת הצורך יש להשתמש בחליפות גומי. במקרה של נוכחות חומרים רעילים, יש להשתמש גם בהגנת נשימה והגנת עיניים.

2.2.3 - פגיעה על ידי חומרים שהצטברו על קרקעית הצנרת.

בנוסף לסכנות שתוארו בסעיף הקודם, נוצרים לעתים משקעים על קרקעית הצנרת. משקעים אלו, הכוללים גופרית וכן מלחים וכימיקלים שונים, מזיקים במגע עם העור ולעתים הם עלולים להיות רעילים ולהזיק למערכת הנשימה.

ציוד מגן: יש להשתמש בלבוש מתאים, כפי שתואר בסעיף 2.2.2. אם קיים חשש לקיומם של חומרים רעילים, יש להשתמש במסכות בעלות פילטר המסנן חומרים רעילים. במקרים מסוימים יש להשתמש במכשיר נשימה הכולל בלון חמצן ומערכת נשימה. חשוב להקפיד גם על הגנת הפנים והעיניים, שכן חומרים מסוכנים עלולים להינתז לכיוון הפנים.

2.2.4 - פגיעות הנוצרות כתוצאה ממחסור בחמצן.

באוויר נמצא חמצן בשיעור של 21%. קיימים גזים שונים, העוברים במערכת ביוב, המתחברים לחמצן ועקב כך יורד שיעורו באוויר. כאשר אחוז החמצן נמוך מ-17%, נפגע התפקוד הנורמאלי של גוף האדם. מתחת ל-15%, קיימת סכנה של שיתוק ומוות מהיר. בין גזים אלה שכיח במיוחד הפחמן הדו חמצני, הנוצר בתוצר לוואי של תהליכי תסיסה. חוסר חמצן מתעורר לעתים גם בעבודות שמתבצעות מתחת לפני האדמה.

ציוד מגן: בכל מקרה של חשש למחסור בחמצן, יש להשתמש במסכות המצוידות במנ"ס (מערכת נשימה סגורה), שתספק את החמצן, במקום האוויר.

2.2.5 - פגיעה כתוצאה מהתלקחות גזים נפיצים.

קיים חשש שהעבודה תתבצע בסביבה של גזים מתפוצצים כגון מתאן. במקרים אלו יש להקפיד במיוחד מפני יצירת ניצוצות בעיקר בשימוש במכשירים חשמליים בעבודות השחזה, קידוח וריתוך.

2.2.6 - התחשמלות.

כיוון שמערכת הביוב הנה רטובה קיים חשש שהשימוש במכשירים חשמליים יגרום להתחשמלות.

אמצעי מגן: בידוד המכשירים החשמליים מפני רטיבות.

2.2.7 - סיכונים ביולוגיים.

מערכת הביוב הנה קרקע פורייה לבעלי חיים כגון נחשים, חולדות ועקרבים. במידת האפשר, יש לנסות לאתר ולסלק מזיקים אלה מהשטח. אם קיים חשש לנוכחות בעלי חיים אלה, יש לכסות בלבוש עבה ככל האפשר חלקי גוף חשופים. סכנה ביולוגית נוספת היא נוכחותם של חיידקים בבורות הביוב. כנגד חיידקים ניתן להתמודד באמצעות ציוד נשימה מתאים, מקלחות מיד בסיום העבודה. חשובות מכל הן בדיקות רפואיות תקופתיות וחיסון העובדים בכל מקרה של חשש ממחלה מסוימת.

2.3 - חילוץ וטיפול בעובד שנפגע בעבודות ביוב.

כללי - בעת שעובד מבצע עבודה במערכת ביוב הוא נמצא בד"כ בעומק של יותר מחמישה מטרים. יש לנקוט באמצעי בטיחות מיוחדים על מנת להבטיח את שלום העובד ולטפל בו במידה שיפגע :

2.3.1 - אמצעים לחילוץ וטיפול עובד שנפגע בעבודות ביוב.

- ✓ **מערכת נשימה אוטונומית** - במידת הצורך לפי האמור לעיל יש לצייד את העובד במערכת נשימה .
- ✓ **חגורת בטיחות המחוברת לכננת** - יש לחבר את העובד בעזרת חגורת בטיחות לכננת מאוישת, המאפשרת חילוץ מהיר של העובד ממערכת הביוב אם נשקפת לו סכנה .
- ✓ **שני עובדים לכל עובד בתוך המערכת** - יש להקפיד על כך שעל כל עובד הנמצא במערכת הביוב, יש שני עובדים מחוץ למערכת הביוב. עובד אחד אחראי לכננת והשני למערכת הנשימה של העובד. יש להכין מראש רכב חילוץ, שיהיה בכוננות לחילוץ ופינוי עובד שנפגע .
- ✓ **רכב חילוץ בכוננות המצויד בערכת עזרה ראשונה** - ליד הפתח ממנו נכנס העובד למערכת הביוב צריך שתהיה ערכת עזרה ראשונה זמינה, למקרה שיידרש טיפול ראשוני בעובד .

2.3.2 - בנוסף לדרישות אלו קיימת דרישה לרמת מיומנות של העובדים בתוך מערכת הביוב ואלו המפקחים עליהם. הדרישות העיקריות מעובדים אלו הן :

- ✓ **הכרת המערכת וידע בביצוע העבודה** - עובדים במערכת הביוב חייבים להכיר את המערכת בה הם עובדים ולהיות בקיאים באופן ביצוע עבודה במערכת ביוב .
- ✓ **הכרת הסיכונים והאמצעים למניעתם** - על העובדים להכיר את מכלול הסיכונים הכלליים המאפיינים עבודה במערכת ביוב. כמו-כן עליהם להכיר את הסיכונים הספציפיים המאפיינים את מערכת הביוב בה הם עובדים .
- ✓ **ידע בשימוש בציוד המגן האישי וציוד הנשימה** - על עובדים לדעת כיצד להפעיל את ציוד הנשימה .
- ✓ **מיומנות בהגשת עזרה ראשונה** - עובדים הנמצאים מחוץ למערכת חייבים להיות מיומנים בהגשת עזרה ראשונה לעובד הנפגע תוך כדי עבודה במערכת ביוב. בעיקר יש להיות מיומנים בביצוע החייאה.
- ✓ **ביצוע ביקורת תקופתית של ציוד הנשימה וההנשמה** - עובדים אלו חייבים לבצע ביקורת תקופתית של ציוד הנשימה וההנשמה המשמש בעבודות במערכת ביוב. לגבי בדיקות תקופתיות ראה פירוט להלן .
- ✓ **הדרכת עובדים המבצעים עבודות במערכת ביוב** - עובדים מיומנים צריכים להדריך את אלו העובדים במערכת הביוב לגבי הסיכונים הקיימים וכיצד להימנע מהם.

2.3.3 - בדיקות רפואיות לעובד המבצע עבודות במערכת ביוב.

לעובד המבצע עבודה במערכת ביוב יש לבצע מספר בדיקות. בדיקות אלו יש לבצע בשני עיתויים :

- ✓ טרם כניסתו לעבודה – על מנת לאתר עובדים שאינם יכולים לבצע עבודות ביוב עקב פגיעה בריאותית הקיימת אצלם .
- ✓ במהלך העבודה אחת לשלושה חודשים - על-מנת לאתר האם התפתחו פגיעות בריאותיות אצל העובדים שביצע עבודת במערכת ביוב .
- את הבדיקות יש לבצע במכון לרפואה תעסוקתית, על מנת לאתר מחלות, כגון: צהבת ובעיות כבד אחרות, שחפת ועוד. בנוסף לבדיקות יש לדאוג לחסן את העובדים המבצעים עבודות במערכת ביוב. (טטנוס, פוליו, שפעת, צהבת ושחפת) .

פרק י' – בטיחות וגהות בעבודה במשרדים.

1. כללי.

1.1 - גורמי הסיכון שבמשרד.

ניתן לחלק את גורמי הסיכון לשתי קבוצות עיקריות: גורמי סיכון, העשויים לגרום לתאונות עבודה ו/או היווצרות מחלות מקצוע ועומסים גיהותיים התלויים בסביבת העבודה ועשויים גם הם לתרום לאירוע תאונות ו/או היווצרות מחלות מקצוע.

1.2 - מחלת מקצוע (מחלת משלח – יד).

מחלת מקצוע היא מחלה, שהעובד חלה בה עקב עבודתו או עיסוקו, בהיותו חשוף לגורמים מזיקים (כימיים, פיזיקליים, ביולוגיים, וכד'). מחלת מקצוע היא תוצאה של חשיפה חוזרת לגורם המזיק לאורך זמן (חשיפה כרונית). בפקודת התאונות ומחלות משלוח היד (הודעה) - 1945 מפורטת רשימה של מחלות מקצוע, עליהן יש לדווח למפקח עבודה אזורי.

2. גורמי סיכון.

2.1 - החלקות ונפילות.

החלקות ונפילות מתרחשות כאשר העובד מאבד את יציבות מדרך הרגל ואת שווי המשקל. החלקות ונפילות עלולות להתרחש משתי סיבות עיקריות:

2.2.1 - סביבת העבודה.

- **ריצפה בעלת מקדם חיכוך נמוך** – רצפה רטובה, משטח שיש, קרמיקה וכד'.
- **כבלים פרושים על הרצפה** – כבלי חשמל ותקשורת המשמשים להפעלת מכשירים שונים.
- **מכשולים ומעברים לא פנויים** – התקלות באלמנטים שונים המצויים בחלל המשרד או במעברים כגון: חפצים המוערמים או פזורים על הרצפה, דלתות שנפתחות לכוון המעבר, קצוות מתרוממים של שטיחים וכד'.
- **תאורה לקויה** – (חסרה או מסנוורת) – עלולה להוביל למעידות ולנפילות.

2.2.2 - התנהגות לא בטיחותית של העובד.

- **הליכה לא זהירה** – הליכה בחוסר תשומת לב, בפזיזות, מבלי להסתכל על נתיב ההתקדמות מובילה למעידות, החלקות וכמובן לנפילות.
- **נשיאת משאות** – טלטול משאות הפוגמים בשווי המשקל ו/או מסתירים את הדרך, מוביל לתקלות בטיחותיות רבות.
- **התקלות במכשולים** – התקלות במגירות פתוחות/בולטות, בדלתות פתוחות של ארונות.
- **טיפוס על גבי כיסאות** – שימוש בכיסאות כאמצעי לטיפוס במקום סולמות מתאימים.
- **מגבלות אישיות של העובדים** – מגבלות הנובעות מגילו של העובד, מצב בריאותי וכד'. לדוגמא: ראייה לקויה, יציבה לקויה, חוסר גמישות וכד'.

2.2 - סיכוני חשמל בסביבה משרדית.

במשרד המודרני משתמשים בציוד המופעל בחשמל, כמו: מחשבים, מדפסות, צגים, סורקים, ובמכשירים חשמליים נוספים כמו תנורי חימום, מאוררים, מנורות שולחן, קומקומים חשמליים וכד'. מלבד הציוד קיימים במשרדים רכיבי חשמל ואביזרים כגון: בתי תקע, כבל מאריך, פתיל זינה (חוט חשמל) ומכשירים לא תקינים עלולים להוות סיכון פוטנציאלי לחשמול קטלני.

2.3 - סיכוני אש בסביבה משרדית.

המשרדים מאכלסים לעיתים מבנים שלמים ולעיתים הם רק חלק מארגון. סיכוני האש שהם מציבים עלולים להשפיע כל מכלול המבנה כולו. סיכוני אש במשרד ובסביבה המשרדית יכולים לנבוע ממספר גורמים עיקריים:

- מערכת חשמל לא תקינה ו/או שימוש לא נכון בצידוד חשמלי, לדוגמא: תנורי חימום, גופי תאורה ומכשירים שונים אחרים.
- חומרים בעירים ודליקים המצויים במשרד, לדוגמא: ניירות, תכולת ארונות תיוק, ריכוזי פסולת בעירה, וילונות, שטיחים, מדללי צבע וכד'.
- אש גלויה כתוצאה מעישון, ביצוע עבודות באש גלויה וגם – קצר חשמלי הגורם לניצוץ וכד'.

2.4 - סיכונים בתפעול ציוד משרדי.

2.4.1 - המונח ציוד משרדי כולל פריטים פשוטים כמו עפרונות, עטים, מהדקים וכד' וגם ציוד מורכב כמו מחשבים, מדפסות, מכונות צילום וכד'.

2.4.2 - ציוד משרדי פשוט – לסוג זה של ציוד משתייכים אביזרים כמו: מכונות הידוק, מחוררים, מספריים, סכינים פיניות, גיליוטינות לחיתוך נייר וכד'. הסיכונים העיקריים בהם הם צביטה, מעיכה או חיתוך.

2.4.3 - ציוד משרדי המופעל חשמלית – במרבית המשרדים משתמשים כיום בצידוד המופעל בחשמל. מלבד המערכות הממוחשבות נכללים בסוג הצידוד הזה גם סוגים רבים של מכשירים חשמליים, כגון: מחדדי עפרונות, מנקבים, צידוד לביול אוטומטי, מקרן שקפים, מגרסה חשמלית, מדפסות, מכונות צילום, מכונות כריכה, מכונות למינציה ועוד. (ראה סעיף 2.2 – סיכוני חשמל בסביבה משרדית).

2.4.4 - ציוד משרדי לטיפול בנייר – במשרדים נעשה שימוש בסוגי ציוד שונים המשמשים לטיפול בנייר, כמו: גיליוטינה לחיתוך נייר, צידוד לכריכה וכד'. חלק מהמכשירים מופעלים באופן חשמלי וחלקם באופן ידני. בסוגי הציוד לטיפול בנייר מופעלים ידיות ומנופים המשמשים להידוק, חיתוך וכד' והם מסכנים את אצבעות הידיים, כאשר השימוש בציוד נעשה בצורה לא נכונה.

2.4.5 - סיכונים בהפעלת ציוד צילום והעתקה.

- חשיפה לאוזון – מכונות העתקה אלקטרו סטטיות מייצרות בפעולתן כמות קטנה של גז אוזון (O₃) – מזיקה לא יציבה של חמצן) שאינו בריא בחשיפה נשימתית.
- חומרי הטונר – הטונר מכיל אבקת פחם שחור. החומר עלול לגרום לגירוי מערכת הנשימה העליונה, בעיקר כתוצאה מנוכחות של מוספים שונים שהוא מכיל.
- חשיפה עורית לחומרים – קיימת אפשרות שייגרמו גירויים בעור בגלל מגע עם חומרים מזיקים וגם בגלל ריכוזם של חומרים מזיקים באוויר.
- רעש – מכונות צילום והעתקה רבות יוצרות רעשים במהלך פעולתן. ברוב המקרים הרעש איננו ברמות היוצרות נזקי שמיעה אך הוא עלול להיות מטרד רעש ולגרום להפרעה בתפקוד, לעצבנות ואף למתח.

2.5 - אכילה ושתייה בעבודה.

אכילה ושתייה בשעות העבודה הוא נושא חשוב, למזון שאוכלים יש השפעה ישירה על אופן תפקוד העובדים בעבודה, רמת הערנות והריכוז. הסוגיה מצויה ברוב המקרים בתחום העדפות של הפרט. ברוב המשרדים קיימים מטבחונים, מקררים ולעיתים גם מכשירי חימום במיקרוגל ומיתקן למים מסוננים (חמים וקרים). במקומות אחרים ניתן למצוא מכונות לשתייה חמה או עמדות הכוללות קומקומים להרתחת מים לשתייה. רוב הבעיות המתעוררות הן בנושאי ניקיון המתקנים וההיגיינה. ברוב המקומות נעשות עבודות הניקיון בידי עובדי קבלן האחראים לניקיון המשרד בתום יום העבודה, אך קיימות מספר נקודות תורפה אשר עלולות להשפיע על בטיחות ובריאות העובדים.

2.6 - עבודה עם מחשב.

המחשב הוא סוג הציוד וכלי העבודה הנפוץ והעיקרי במשרד המודרני. רוב עובדי המשרדים משתמשים במחשבים כחלק בלתי נפרד של פעילותם השוטפת, לעיתים קרובות – לאורך שעות ארוכות מדי יום. עבודה כזו עלולה לגרום לעייפות, לאי נוחות ואף לכאבים. התופעות הנ"ל נובעות ממגוון סיבות:

- ארגון לא נכון של עמדת העבודה הממוחשבת וחוסר התאמה אישית של רכיביה.
- סדרי עבודה והרגלי עבודה לא נכונים.
- חוסר מודעות למצבים הלא רצויים מצד העובדים והמנהלים.
- גורמים ארגונומיים: עומס יתר על מערכת הראיה ותנאי צפייה לא אופטימאליים.
- עומס יתר על מערכת שריר-שלד, כולל הגב והגפיים העליונות.

2.7 - עומסים גיהותיים.

- טמפרטורות סביבה.
- חוסר חמצן (עודף CO₂).
- לחות.
- חוסר בתנועת אוויר.
- רעש מזיק.
- מיקום תחנת העבודה ומידת התאמתה לעובד/ת.
- גורם אנושי.

3. כללי התנהגות לעבודה בטוחה.

3.1 - כללי זהירות שימנעו מעידה והחלקה.

- ✓ יש לוודא שנתיב ההליכה בטוח. יש לשמור על משטחי הליכה ומעברים פנויים ולהרחיק מהם כל מכשול מכל סוג. להימנע מחסימת המעברים בחפצים, ערימות פריטים ובמכונות שונות. אין לפרוש כבלי חשמל על הרצפה. אין להשאיר מגירות פתוחות ודלתות פתוחות של ארונות. אין להשאיר דלתות חדרים פתוחות לכוון המעברים.
- ✓ יש לנעול נעליים עם סוליות מונעות החלקה, במיוחד במקומות שפני השטח שלהם עלולים להיות רטובים או חלקלקים.
- ✓ יש לנקות מיד כל שפך מים, שמן או זיהום חלקלק אחר. יש לשמור בקפדנות את הרצפה יבשה.
- ✓ כדי להגיע למקומות גבוהים, מעבר להישג יד – יש להשתמש בסולם. בכל מקרה יש להימנע משימוש בכסא לצורך עלייה לגובה. הכיסא לעולם איננו תחליף לסולם.
- ✓ יש לדווח מיד למחלקת התחזוקה על מרצפות שבורות, קצוות שטיחי שהתרוממו, תפרי שטיח שהתרופפו וכל מפגע בטיחותי אחר המתגלה במשרד ובסביבתו.

3.2 - כללי זהירות בטלטול חפצים והרמתם.

- ✓ לעולם, אין לבצע פעולת טלטול או הרמה ממצב ישיבה.
- ✓ בעת נשיאה או העברה של ציוד כבד (בד"כ מעל 25-20 ק"ג) – יש להיעזר באנשים אחרים.
- ✓ יש להעדיף שימוש באביזרים ייעודיים לנשיאה ושינוע, כגון עגלות ואמצעי הרמה מכאניים.
- ✓ יש להפחית, ככל שניתן, בביצוע פעולות טלטול או נשיאה המתחילות בגובה הרצפה או הברכיים אל תוך מדפים וכיו"ב.

3.3 - מניעת סיכונים בשימוש בציוד לחיתוך.

- ✓ מומלץ להקפיד על מילוי הוראות ההפעלה של היצרן והוראות הבטיחות מטעמו.
- ✓ במהלך השימוש בציוד המשרדי המסוכן, יש להתרכז בביצוע המטלות.
- ✓ מספרים ישמשו אך ורק לגזירה.
- ✓ בשימוש בסכין חיתוך יפנית – יש להחזיק את הידיים רחוק מהלהב. אין לחתוך בתנועות המופנות כלפי הגוף – יש להציב את כל האיברים מחוץ לקו החיתוך.
- ✓ אין לעשות שימוש בציוד פגום או בציוד שבטיחותו לקויה.

3.4 - אמצעי בטיחות בהפעלת ציוד צילום והעתקה.

- ✓ יש למקם את המכונות במקום מאוורר היטב כדי להקל על סילוק מזהמים – אבק, גזים וכד'.
- ✓ אם הציוד ממוקם בחדר סגור – יש לדאוג לאוורור יעיל.
- ✓ יש להשאיר מרווח סביר סביב למכונה כדי לאפשר זרימת אוויר טובה וכדי לאפשר גישה נוחה לציוד בעת ביצוע תחזוקה.
- ✓ משטח העבודה של המכונות צריך להיות בגובה נוח למפעיל.

3.5 - בטיחות בחשמל.

- ✓ פעילות המניעה הבסיסית לגבי שימוש בציוד חשמלי היא הפעלתו עפ"י הוראות ההפעלה.
- ✓ יש להקפיד שסביבת הציוד תהיה יבשה. יש להימנע מטיפול בציוד חשמלי בידיים רטובות.
- ✓ כל הציוד החשמלי המחובר למקורות הזרם חייב להיות תקין. ציוד אשר גורם להפסקת המבטחים השונים (עומס יתר ו/או פחת) ינותק ולא יחובר עד לבדיקתו/תיקונו כנדרש ואישור להמשך הפעלה ע"י חשמלאי מורשה.
- ✓ יש להמעיט ככל הניתן בשימוש בכבלים מאריכים. אין לפרוש כבלים באזורים המשמשים למעבר אלא להצמידם לקירות כדי למנוע סיכונים של מעידה ונפילה.
- ✓ יש לבצע בדיקת תקינות של פעולת מפסק ההגנה הפועל בזרם הדלף (ממסר פחת), ברגישות 0.03 אמפר (30 מיליאמפר), בפרקי זמן קבועים כנדרש עפ"י החוק – פעם בחודש, לפחות.
- ✓ בדיקה תקופתית של כל הציוד החשמלי עפ"י הוראות היצרן. הבדיקה יכולה להתבצע ע"י העובדים בדיקת ראייה/בדיקה חיצונית, מבלי לפרק מכסים וכד'. לפני ביצוע הבדיקה, יש לנתק את הציוד החשמלי מרשת החשמל.
- ✓ **הדרכת עובדים** – כל העובדים במשרד חייבים להיות מתודרכים, במסגרת הדרכה שנתית (הנדרשת בתקנות ארגון הפיקוח), בין השאר – על סיכונים פוטנציאליים של חשמל ועל מיקומו של המפסק הראשי.

3.6 - מניעת דליקות.

- ✓ יש לשמור על מרחק בטוח בין מכשירים פולטי חום לבין חומרים דליקים.
- ✓ נזלים דליקים יש לאחסן תמיד במיכלים סגורים היטב כדי למנוע שפך מקרי.
- ✓ אין להשליך בדלי סיגריות וגפרורים דולקים לסל הניירות (עפ"י החוק למניעת עישון במקומות העבודה – אין לעשן במשרדים).
- ✓ בפיתת עישון במבנים – יש להרחיק מהמקום חומרים דליקים ולצייד את הפינה במאפרות יעילות לכיבוי בדלי הסיגריות.
- ✓ יש לוודא כי ציוד כיבוי אש נמצא בהישג יד. באחריות המנהל לוודא כי ציוד הכיבוי נבדק תקופתית עפ"י התקנות – ויזואלית - לפחות פעם בחודש ובדיקת היבטים טכניים ע"י גורם מוסמך עפ"י התדירויות הקבועות בתקנות.

3.7 - אכילה ושתייה בעבודה – בטיחות ובריאות העובדים.

- ✓ במקומות שבהם קיימים מטבחונים – יש להקפיד שרצפת עמדת המטבח תהיה יבשה כל הזמן למניעת החלקות ונפילות.
- ✓ יש להחליף לעיתים קרובות את כריות הניקוי לכלים כדי למנוע התפתחות זיהומים. יש להקפיד שיימצא במקום סבון ייעודי לשטיפת הכלים ואמצעים לניגוב הידיים והכלים.
- ✓ את המקרר יש לנקות באופן יסודי מדי תקופה. מומלץ שאחד העובדים יהיה אחראי על בדיקה של תכולת המקרר למנוע הצטברות מזון מקולקל לאורך זמן.

4. תסמינים לנזקים מצטברים ממחשב.

עייפות, כאבי פרקים וגב כתוצאה מעבודה ממושכת - ולא נכונה – עם מחשב מלווים לעיתים בתסמינים שונים כדוגמת התסמינים הבאים:

- ✓ נפיחות וכאבים בפרק ובשורש כף היד.
- ✓ תחושה של דקירות עדינות או צריבה באצבעות, או נימול (תחושה שהיד נרדמה).
- ✓ כאבים בזרועות, בכתפיים, בעורף ובגב התחתון.
- ✓ קושי בביצוע מטלות פשוטות - כתיבה, פתיחת דלת, סיבוב מפתח במנעול.
- ✓ גירוי בעיניים, צריבה ואדמומיות וכאבי ראש – עייפות.

4.1 - הפתרון - ארגונומיה – הנדסת אנוש.

ארגונומיה הינו תחום מקצוע החוקר את התנהגות האדם במקום עבודתו ואת היחס "אדם-מכונה". המטרה היא לראות באדם חלק מהמערכת וליצור סביבו את התנאים הפיזיולוגיים והפסיכולוגיים הנאותים לטיפוח הרגשתו הטובה, לשמירה על בריאותו ולשיפור יעילותו. הכוונה הינה לשלב את רכיבי המערכת כך, שהאדם יוכל לעבוד ללא מתח, לשגות כמה שפחות ולא להיות נתון בעומס רב מדי. לתוך מרכיבי המערכת נכנסים גורמים רבים כמו מכונות, תנאי סביבה, יכולות האדם ועוד. בתחום הבטיחות אנו נעזרים בארגונומיה לארגון נכון של סביבת העבודה כך שההסתברות להיפגע ו/או לחלות במחלת מקצוע קטנה מאד.

4.2 - בטיחות במשרד.

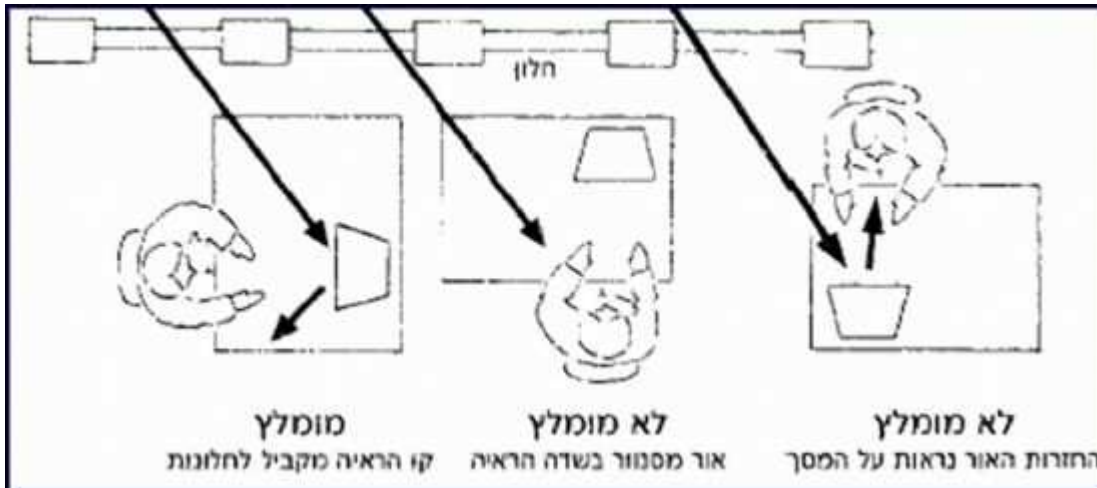
כיוון נכון של הכסא:

- ✓ עמדו בקדמת הכסא. כוונו את הגובה כך שהנקודה הגבוהה ביותר של המושב (במצב אופקי) נמצאת ממש מתחת לברך.
- ✓ שבו על הכסא והניחו את כפות הרגליים על הרצפה בצורה ישרה.
- ✓ בדקו שהמרווח בין הקצה הקדמי של המושב לבין הרגליים הוא כגודל אגרוף קפוץ (כ- 5 ס"מ).
- ✓ כוונו את משענת הגב (קדימה ואחורה וכן מעלה ומטה) כך שתתאים לחלל בגב התחתון שלכם.
- ✓ שבו זקופים כשזרועותיכם שמוטות הצידה בחופשיות. כופפו את המרפקים בזווית ישרה (90 מעלות) וכוונו את גובה משענות הידיים, עד שהם יגעו כמעט בתחתית המרפקים שלכם - אם לא ניתן להגיע לגובה זה או אם משענות היד במצב הנמוך ביותר שלהם גורמות להרמה של המרפקים, הסירו את המשענות.
- ✓ כעת בדקו אם אתם יכולים לשבת בנוחות בעמדת העבודה כשרגליכם מוצלבות תחתיה.
- ✓ משענת הכסא צריכה להיות בזווית כהה (מעט מעל 90 מעלות) למושב.

ארגון נכון של סביבת העבודה:

- ✓ תאורה מתאימה לאופי העבודה, סוג הנורות ועוצמת השטף האורי. חשוב לשבת כך שלא תהיה החזרת אור – בוהק - ממסך המחשב.
- ✓ מסך המחשב - העיניים תסתכלנה לשליש העליון של המסך - ניתן להגביהו באמצעות ספר טלפונים או חבילת נייר.
- ✓ המקלדת תהייה מונחת על השולחן לפני מסך המחשב ולא במדף תחתי.
- ✓ שני המרפקים מונחים על השולחן – למנוע לחץ על מפרקי כף היד.
- ✓ כף היד תהיה בהמשך לאמה, ללא הסטות לצדדים, למעלה או למטה.
- ✓ במקרה וכפות הרגלים לא מגיעות לרצפה יש להשתמש בהדום.
- ✓ יש לשבת על כל המושב מבלי לגלוש לאחור ומבלי להתכופף קדימה.
- ✓ מומלץ לשים כרית תמיכה לגב התחתון בשקע הגבי – מגבת מגולגלת.
- ✓ מומלץ: כל חצי שעה לקום מהכסא למשך 2 - 3 דקות ולהתמתח.

אביזרים ארגונומיים לעבודה נכונה עם מחשב:

- ✓ למי שעיקר עיסוקו הינו עבודה עם מחשב (קלדנית, תוכניתן,...) מומלץ להשתמש באביזרים ארגונומיים המתאימים לכף היד. אביזרים אלה, בתוספת משטחי עבודה מרופדים, מסייעים בהפחתת העומס על שורש כף היד ולמנוע בכך מחלת מקצוע.

פרק י"א - הוראות בטיחות לעבודות בתחנות נוסעים – מתחמי תחנות / אולמות נוסעים / רציפי תחנות .

1. כללי:

1.1 - פרק זה מתייחס לעבודות אחזקה שוטפת, תקלות שבר, צביעה, ניקיון, התקנת שלטי פרסום וכד' ואשר אינם מוגדרים כבניה ובניה הנדסית עפ"י חוק.

1.2 - מסירת מידע בדבר סיכונים.

בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט – 1999, מחזיק במקום עבודה המעסיק קבלנים לעניין עבודות אלה, למסור לעובדים במקום עבודתם מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסקים עובדים וכן ימסור להם הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחה של ציוד, של חומר ושל תהליכי עבודה במקום.

1.3 - הדרכת עובדים.

1.3.1 - מחזיק במקום עבודה המעסיק קבלנים לעבודות שונות בתחנות נוסעים, באולמות נוסעים ועל גבי רציפי רכבת, יקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן – הדרכה), באמצעות בטיחות גורם מוסמך מטעם ר"י ויוודא שכל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא דיו בנושאי ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים שלהם הוא חשוף, מחזיק במקום עבודה יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

1.3.2 - מחזיק במקום עבודה ינקוט אמצעים כדי לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה.

1.4 - פנקס ההדרכה.

הקבלן / החברה המועסקת במתחמי רכבת ישראל ינהל / תנהל פנקס הדרכה ובו ירשום את אלה:

- א. שמות העובדים שהשתתפו בהדרכה.
- ב. מועדי מתן הדרכה.
- ג. סוג ההדרכה.
- ד. נושא ההדרכה.
- ה. שם המדריך.
- ו. כשירותו ותפקידו של המדריך.

הערה : מחזיק במקום עבודה יוודא ניהול תקין של פנקס ההדרכה.

1.5 - תמצית מידע בכתב.

1.5.1 - קבלן המועסק במתחמי רכבת ישראל ימסור לעובד במקום העבודה, לפני תחילת עבודתו, תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה שבה הוא מועסק, או הקיימים במקום העבודה או בכל מקום אחר שבו עלול הוא להיחשף להם עקב ביצוע תפקידו.

1.5.2 - תמצית בכתב, כאמור בסעיף (א), תהיה בשפה העברית והערבית ובשפה נוספות המובנות לרוב העובדים במקום העבודה, עפ"י הצורך והעניין. הקבלן ידאג שתוכנו של המסמך האמור יוסבר לעובד בשפה המובנת לו, אם אינו שולט בשפות שבהן נמסרה התמצית.

1.5.3 - נשתנו התפקיד או תחנת העבודה של העובד, ימסור לו הקבלן במקום העבודה תמצית בכתב כאמור בסעיף 1.5.1, לגבי התפקיד או תחנת העבודה החדשים.

1.6 - חובות העובדים.

1.6.1 - עובד חייב :

א. להודיע למנהלו / מנהל משמרת / מנהל תחנה במקום העבודה על סיכון במקום העבודה שנתגלתה לו תוך כדי עבודתו ושלא היה ידוע מקודם.

ב. להתייצב לכל הדרכה, שהזמינו אליה הממונה במקום העבודה או מי מטעמו, זולת אם הייתה סיבה סבירה להעדרו.

ג. עובד יחתום על הצהרת בטיחות – פרק י"ד בנספח זה.

1.6.2 - הממונה הישיר במקום עבודה יפרסם את חובות העובד המפורטות בסעיף (1.6.1) על לוח המודעות במקום העבודה.

1.7 - ציוד מגן אישי.

1.7.1 - עפ"י תקנות הבטיחות בעבודה (ציוד מגן אישי), התשנ"ז 1997, מבצע העבודה אחראי לכך כי עובדיו מצוידים בציוד מגן אישי לביצוע עבודתם.

1.7.2 - כל העובדים במתחמי הרכבת ילבשו אפודה זוהרת תקינה.

1.7.3 - באחריות הקבלן לוודא כי כל פרטי הציוד בהם משתמשים עובדיו, נמצאים במצב תקין.

1.7.4 - באחריות העובד להשתמש בציוד בהתאם לייעודו, לשמור על תקינותו ולהחליפו במידה ונתגלה בו פגם או נזק.

2. תנאים לעבודה ואחריות בתחנות נוסעים ובקרבת מסילות רכבת.

עבודה של קבלן בתחנות נוסעים ובקרבת מסילה פעילה מחייבת עמידת הקבלן בדרישות הבאות:

- 2.1 - הכנת תוכנית לניהול בטיחות. באחריות הקבלן, הגשת תוכנית לניהול בטיחות לממונה הבטיחות הרכבתי, המפרטת את תהליכי הביצוע המתוכננים בצרוף הערכת סיכונים מתאימה.
- 2.2 - ממונה הבטיחות הרכבתי, לאחר עיון בחומר שהוגש, ינחה על הוראות הבטיחות שיש לקיים בעת ביצוע העבודה, תוך מתן דגש לעבודות שיש בהם מרכיב סיכון לנוסעים כגון: עבודה באש חמה, ניקוי רציפים בעזרת מכונות ניקוי, עבודה בגובה וכד'.
2.3 - למען הסר ספק, עבודות בעלות סיכון גבוה, לנייד הרכבתי או לעובדים, לא יתבצעו בקרבת מסילה פעילה.
- 2.4 - מן האמור בסעיף 2.3 ועפ"י צו הבטיחות 3530 נגזר, כי עבודות בעלות סיכון גבוה יתבצעו בתפיסת קטע מסילה / קטע תחנה ובפיקוח משגיח בטיחות רכבתי.
- 2.5 - בלא לסתור את כל האמור לעיל ובלא שהדבר יהווה אישור לקבלן לעבוד בסמוך ועל גבי מסילה פעילה, מתחייב הקבלן לנקוט בכל האמצעים למנוע נפילת חלקי ציוד על פסי הרכבת או בקרבתם.
- 2.6 - העבודה מתקיימת בפיקוחו המתמיד של מנהל עבודה, המפקח על העבודה ועל כל העובדים באתר.
- 2.7 - הקבלן נדרש להזהיר את עובדיו שעליהם לנקוט באמצעי זהירות בעת שהם עובדים בתחנות נוסעים ובקרבת מסילות רכבת. כמו כן נדרש הקבלן לבצע תאום ובאשור מנהל התחנה / מנהל המשמרת / מנהל המתחם, בטרם יתחיל בעבודתו.
- 2.8 - הקבלן נדרש להקפיד על פינוי מכשולים בכל עת.
- 2.9 - על הקבלן לבצע תאום עבודות תחזוקה / ניקיון ע"ג הרציפים בכפוף לל"ז תנועת הרכבות. (בזמנים שאין תנועת נוסעים רבה ע"ג הרציפים).
- 2.10 - על הקבלן להציג עפ"י דרישת ממונה הבטיחות הרכבתי מסמכים המאשרים תקינותם של פרטי הציוד בהם הוא משתמש. (במות הרמה, סולמות, רתמות בטיחות וכד').
- 2.11 - עבודות חשמל בתחנות וע"ג רציפים יתבצעו בתאום ובאישור הממונה על החשמל ברכבת ישראל.

3. כללי התנהגות וסיכונים לעובדים בתחנות נוסעים ובקרבת מסילות רכבת.

הקבלן המועסק בתחנות נוסעים ובמתחמי הרכבת חייב להיות ער לכך כי לא כל עובדיו מודעים לסיכונים בעבודה בקרבת מסילות רכבת.

- 3.1 - אסורה הירידה מהרציפים למסילות הרכבת מכל סיבה שהיא ללא אישור מגורם מוסמך.
- 3.2 - אין להתקרב לשפת הרציף מעבר לקו הסימון הצהוב. ההתקרבות לשפת הרציף לצורך ביצוע עבודות תתבצע בהשגחת משגיח בטיחות רכבתי.
- 3.3 - המעבר בין הרציפים דרך מסילות אסור בהחלט.
- 3.4 - התנועה על גבי המסילות אסורה בהחלט.
- 3.5 - הליכה לאורך המסילה מחויבת באשור ובתדריך ממונה הבטיחות ברכבת ישראל / מנהל המשמרת / מפקח בתפקיד. תנועה לאורך המסילה תתבצע מעבר לגדר הבטיחות. בשטחים בהם אין גדר בטיחות, על מבצע המשימה לקבל הנחיות ברורות לגבי מסלולי ההליכה המותרים.
- 3.6 - ההליכה בקרבת המסילה ביום ובלילה תתבצע בעזרת ציוד מגן אישי הכולל בגדי עבודה מלאים, פנס, מכשירי קשר, אפודה זוהרת.
- 3.7 - תחום עבודתו של הקבלן יגודר וישולט באופן ברור שימנע התקרבות ופגיעה בנוסעים.
- 3.8 - חל איסור לשימוש בציוד לכיבוי אש הנמצא ע"ג הרציפים לצורך עבודות הקבלן.

פרק י"ב - הוראות בטיחות לעבודות אבטחה - ברכבות / תחנות / מתחמים ובודקים ביטחוניים.

1. כללי.

1.1 - מסירת מידע בדבר סיכונים.

בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט – 1999, מחזיק במקום עבודה המעסיק מאבטחים ובודקים ביטחוניים, הכוללים גם קבלני משנה לעבודות אבטחה, למסור לעובדיו במקום עבודתם מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד וכן ימסור לו הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחה של ציוד, של חומר ושל תהליכי עבודה במקום.

1.2 - הדרכת עובדים.

1.2.1 - מחזיק במקום עבודה המעסיק מאבטחים ובודקים ביטחוניים ברכבות בתחנות נוסעים, במוסכי הרכבת ובמתחמי הרכבת, יקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן – הדרכה), באמצעות ממונה בטיחות מטעם ר"י ויודא שכל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא דיו בנושאי ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים שלהם הוא חשוף, מחזיק במקום עבודה יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

1.2.2 - מחזיק במקום עבודה ינקוט אמצעים כדי לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה.

1.3 - פנקס ההדרכה.

החברה / הקבלן אשר מספק שרותי אבטחה לסוגיה השונים לרבות בודקים ביטחוניים, מאבטחים ברכבות במתחמים ובתחנות הנוסעים ינהל פנקס הדרכה ובו ירשום את אלה:

- 1.3.1 - שמות העובדים שהשתתפו בהדרכה.
- 1.3.2 - מועדי מתן הדרכה.
- 1.3.3 - סוג ההדרכה.
- 1.3.4 - נושא ההדרכה.
- 1.3.5 - שם המדריך.
- 1.3.6 - כשירותו ותפקידו של המדריך.

הערה : מחזיק במקום עבודה יודא ניהול תקין של פנקס ההדרכה.

1.4 - תמצית מידע בכתב.

- 1.4.1 - הקבלן / החברה תמסור למאבטח במקום העבודה, לפני תחילת עבודתו, תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה שבה הוא מועסק, או הקיימים במקום העבודה או בכל מקום אחר שבו עלול הוא להיחשף להם עקב ביצוע תפקידו.
- 1.4.2 - תמצית בכתב, כאמור בסעיף (א), תהיה בשפה העברית והערבית ובשפה נוספות המובנות לרוב העובדים במקום העבודה, עפ"י הצורך והעניין. המעביד ידאג שתוכנו של המסמך האמור יוסבר לעובד בשפה המובנת לו, אם אינו שולט בשפות שבהן נמסרה התמצית.
- 1.4.3 - השתנו התפקיד או תחנת העבודה של העובד, ימסור לו הקבלן / החברה תמצית בכתב כאמור בסעיף (1.4.1) לגבי התפקיד או תחנת העבודה החדשים.

1.5 - חובות העובדים / מאבטחים .

1.5.1 - עובד / מאבטח חייב:

- (א) להודיע למנהלו / מנהל משמרת / מנהל תחנה במקום העבודה על סיכון במקום העבודה שנתגלתה לו תוך כדי עבודתו ושלא היה ידוע מקודם.
- (ב) להתייצב לכל הדרכה, שהזמינו אליה הממונה במקום העבודה או מי מטעמו, זולת אם הייתה סיבה סבירה להעדרו.
- (ג) עובד / מאבטח יחתום על הצהרת בטיחות – פרק י"ד בנספח זה.

1.5.2 - הממונה הישיר במקום עבודה יפרסם את חובות העובד המפורטות בסעיף (1.5.1) על לוח המודעות במקום העבודה.

2. כללי התנהגות לעובדים בקרבת ועל מסילות רכבת.

2.1 - חציית מסילה או מעבר בין הקרונות

- 2.1.1 - ככלל שום עובד לא יחצה מסילה תוך מעבר מעל או מתחת לקרונות.
- 2.1.2 - אם לצורך מילוי תפקידו נדרש העובד לחצות את המסילה בין הקרונות החונים, עליו לנקוט באמצעי הזהירות הבאים :

- א. לוודא כי אין תנועת נייד רכבתי במסילות אותן בדעתו לחצות.
- ב. חציית המסילה בה חונה נייד תתבצע במרחק לפחות 5 מטרים מקצה הנייד.
- ג. העובד לא יחצה את המסילה בין שני טורי הקרונות אלא רק כאשר המרחק ביניהם לפחות 10 מטרים.

2.1.3 - אם לצורך מילוי תפקידו נדרש העובד לחצות את המסילה תוך מעבר מעל הקרונות החונים ואין לו אפשרות אחרת לחצות את המסילה, ייעשה זאת באופן הבא :

- א. בקרון נוסעים – דרך דלתות כניסה לקרון.
- ב. בקרון משא מצויד במרפסת יעבור דרך המרפסת.
- ג. בקרונות אחרים אסור לעבור.
- ד. העובד קבל אישור ממנהל משמרת/אחראי על העיתוק.
- ה. טרם יאשר מנהל המשמרת/אחראי על העיתוק חציית המסילה מעל הקרונות החונים, יודא שחציית המסילה נדרשת לצורך ביצוע עבודה ואין דרך אחרת בטיחותית לחצות את המסילה. בנוסף יודא שטור הקרונות חונה ואין כוונה להזיזו עד לאחר סיום החצייה.

2.2 - מעבר מנהלתי של מסילה פעילה

- 2.2.1 - אין לעבור מסילה לצורך מנהלתי שלא במעבר מוסדר.
- 2.2.2 - לפני מעבר מסילת רכבת יש להתקדם בזהירות עד לנקודת החצייה המאושרת אשר נמצאת כ- 2.5 מ' ויותר לפני המסילה.
- 2.2.3 - יש לעצור לפני מעבר, להביט לצדדים, ורק לאחר וידוא כי אין תנועה מתקרבת על המסילה (תנועת נייד רכבתי לסוגיו), יש לעבור את המסילה בצורה בטוחה. אם לא ברור מה כיוון התנועה של הנייד אין לעבור.
- 2.2.4 - במידה ומבחינים בנייד בתנועה אין לעבור. יש להמתין עד למעבר הנייד ורק לאחר מכן לחצות בבטחה את המסילה.
- 2.2.5 - אין להתעכב במהלך מעבר מסילה – יש לשהות את הזמן המינימאלי על המסילה וסביבתה, אולם אין לרוץ בזמן מעבר המסילה.
- 2.2.6 - לאחר סיום המעבר יש להתרחק מהמסילה, לפנות את סביבת המסילה ולהשאיר מקום לאחרים לעבור.
- 2.2.7 - במקומות בהם יש יותר ממסילה אחת, יש לעבור רק כאשר כל המסילות נצפות ופנויות מרכבות. במצב זה יש להביט לצדדים פעם נוספת בין כל מסילה ומסילה.

- 2.2.8 - במהלך מעבר מסילה, על עובר המסילה להיות מרוכז בשמירה על הבטיחות. אין לבצע כל פעולה אשר עלולה להסיח את דעתו או להפריע לשדה הראיה שלו – ובכלל זה:
 א. אין להשתמש בטלפון נייד (טלפונים, הודעות, מידע).
 ב. אין לנוע עם אזניות באוזניים.
 ג. יש להסיט פרטי לבוש אשר מסתירים את שדה הראיה כמו כובע מעיל וכד'.
 2.2.9 - יש להישמע להוראות השילוט במעבר ולנהוג בהתאם להן.
 2.2.10 - כאשר קיימים אמצעי התראה במעבר מנהלתי, יש להישמע להם ולאותות אותם הם מפעילים. עם זאת, גם אם אמצעי ההתראה מאפשרים מעבר, לפני תחילת המעבר יש לבדוק כי אין תנועת נייד על המסילה.
 2.2.11 - אם " נלכדת " בין שתי רכבות הנמצאות בתנועה, שכב על הקרקע בין המסילות עם הפנים למטה.
 2.2.12 - בכל מקום בו יש גשר הולכי רגל עילי או מעבר הולכי רגל תת-קרקעי נדרש להשתמש בהם לצורך מעבר.

2.3 – הגנת עובדים - על הממונה הישיר לפעול לפי צו הבטיחות 3530 ועפ"י הוראות הפעלת הרכבת

(חלק ג' / מסילה ועבודותיה – הגנה על עובדים)

3. כללי התנהגות והוראות בטיחות בתחנות נוסעים ועל רציפים.

- 3.1 - במידה ונתקלת במפגע בטיחותי המסכן אותך או את הנוסעים כגון: ריצוף שבור, ריצוף שקוע, מדרגות שבורות דלתות ומעקות וכד' שאינם תקינים, דווח על כך מייד לפקח או למנהל התחנה.
 3.2 - אסורה הירידה מהרציפים למסילות הרכבת מכל סיבה שהיא ללא אישור מגורם מוסמך.
 3.3 - אין להתקרב לשפת הרציף מעבר לקו הסימון הצהוב. ההתקרבות לשפת הרציף תעשה במטרה לעליה או ירידה מהרכבת, כל זאת בעת עצירתה המוחלטת של הרכבת ולאחר פתיחת הדלתות.
 3.4 - עליך למנוע ככל האפשר מנוסעים להידחק אל פתחי דלתות הרכבת עד לעצירתה המוחלטת.
 3.5 - עליך למנוע ככל שניתן שימוש באופניים, גלגליות וכיוצא באלה על הרציפים.

4. הוראות בטיחות במהלך הנסיעה ברכבות נוסעים.

- 4.1 - באחריות אנשי הביטחון ברכבת לוודא כי המעברים פנויים ממכשולים (תיקים, עגלות וכד').
 4.2 - יציאת נוסעים תהיה תמיד רק לכיוון צד הרציף.
 4.3 - במידה ויש צורך להוריד נוסעים בקטע (בין תחנות), יש לוודא כי הנוסעים ירדו לכיוון הצד שבו אין מסילות נוספות, כל זאת בתאום הפקח, נהג הרכבת ועפ"י הוראות פיקוד הרכבת.

5. הוראות בטיחות במגרשי עריכה, מתחמים ומוסכי רכבות.

- 5.1 - התנועה על גבי המסילות אסורה בהחלט.
 5.2 - הליכה לאורך המסילה מחויבת באשור ובתדריך מנהל המשמרת / מפקח בתפקיד. תנועה לאורך המסילה תבצע מעבר לגדר הבטיחות. בשטחים בהם אין גדר בטיחות, על מבצע המשימה לקבל הנחיות ברורות לגבי מסלולי ההליכה המותרים.
 5.3 - ההליכה בקרבת המסילה ביום ובלילה תתבצע בעזרת ציוד מגן אישי הכולל בגדי עבודה מלאים, פנס, מכשירי קשר, אפודה זוהרת.
 5.4 - במקרים של דליפת חומרים ממכלים, מצבורים, פיצוצי צנרת, עלולים להימצא חומרים מסוכנים. במקרים אלה בודד את השטח ודווח מיידית למנהל במקום.

פרק י"ג - הוראות בטיחות לעבודות מפקחים במפגשי רכבת (תצפיתנים) וסיירי בטיחות במפגשי רכבת.

1. כללי.

1.1 - מסירת מידע בדבר סיכונים.

בהתאם לתקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט – 1999, מחזיק במקום עבודה המעסיק מפקחי מפגשים וסיירי בטיחות במפגשים למסור לעובדיו במקום עבודתם מידע עדכני בדבר הסיכונים במקום, ובפרט בדבר הסיכונים הקיימים בתחנת העבודה שבה מועסק העובד וכן ימסור לו הוראות עדכניות לשימוש, להפעלה ולתחזוקה בטוחה של ציוד, של חומר ושל תהליכי עבודה במקום.

1.2 - הדרכת עובדים.

1.2.1 - מחזיק במקום עבודה המעסיק מפקחי מפגשים וסיירי בטיחות במפגשים, לקיים הדרכה בדבר מניעת סיכונים והגנה מפניהם (להלן – הדרכה), באמצעות ממונה בטיחות מטעם ר"י ויודא שכל עובד הבין את הסיכונים והוא בקיא דיו בנושאי ההדרכה, בהתאם לתפקידו ולסיכונים שלהם הוא חשוף, מחזיק במקום עבודה יחזור ויקיים הדרכה כאמור בהתאם לצורכי העובדים ולפחות אחת לשנה.

1.2.2 - מחזיק במקום עבודה ינקוט אמצעים כדי לוודא שההדרכה שניתנה לעובדים הובנה על ידם כראוי וכי הם פועלים על פיה.

1.3 - פנקס ההדרכה.

הקבלן / החברה המועסקת במתחמי רכבת ישראל ינהל / תנהל פנקס הדרכה ובו ירשום את אלה:

1.3.1 - שמות העובדים שהשתתפו בהדרכה.

1.3.2 - מועדי מתן הדרכה.

1.3.3 - סוג ההדרכה.

1.3.4 - נושא ההדרכה.

1.3.5 - שם המדריך.

1.3.6 - כשירותו ותפקידו של המדריך.

הערה : מחזיק במקום עבודה יודא ניהול תקין של פנקס ההדרכה.

1.4 - תמצית מידע בכתב.

1.4.1 - הקבלן / החברה תמסור למפקח המפגש ולסייר הבטיחות במפגשים, לפני תחילת עבודתו, תמצית בכתב של מידע בדבר סיכונים בעבודה שבה הוא מועסק, או הקיימים במקום העבודה או בכל מקום אחר שבו עלול הוא להיחשף להם עקב ביצוע תפקידו.

1.4.2 - תמצית בכתב, כאמור בסעיף (א), תהיה בשפה העברית והערבית ובשפה נוספות המובנות לרוב העובדים במקום העבודה, עפ"י הצורך והעניין. המעביד ידאג שתוכנו של המסמך האמור יוסבר לעובד בשפה המובנת לו, אם אינו שולט בשפות שבהן נמסרה התמצית.

1.4.3 - השתנו התפקיד או תחנת העבודה של העובד, ימסור לו הקבלן / חברה תמצית בכתב כאמור בסעיף (1.4.1) לגבי התפקיד או תחנת העבודה החדשים.

1.5 - חובות מפקחי המפגשים / סיירי הבטיחות.

1.5.1 - מפקח מפגש / סייר בטיחות חייב:

- (א) להודיע למנהלו / מנהל משמרת במקום העבודה על סיכון במקום העבודה שנתגלתה לו תוך כדי עבודתו ושלא היה ידוע מקודם.
- (ב) להתייצב לכל הדרכה, שהזמינו אליה הממונה במקום העבודה או מי מטעמו, זולת אם הייתה סיבה סבירה להעדרו.
- (ג) מפקח מפגש / סייר בטיחות יחתמו על הצהרת בטיחות – פרק י"ד בנספח זה.

1.5.2 - הממונה הישיר במקום עבודה יפרסם את חובות העובד המפורטות בסעיף (1.5.1) על לוח המודעות במקום העבודה.

2. כללי התנהגות וסיכונים למפקח מפגשים וסיירי בטיחות בקרבת ועל מסילות רכבת.

2.1 - חציית מסילה או מעבר בין הקרונות

2.1.1 - ככלל שום עובד לא יחצה מסילה תוך מעבר מעל או מתחת לקרונות.

2.1.2 - אם לצורך מילוי תפקידו נדרש העובד לחצות את המסילה בין הקרונות החונים, עליו לנקוט באמצעי הזהירות הבאים:

- א. לוודא כי אין תנועת נייד רכבתי במסילות אותן בדעתו לחצות.
- ב. חציית המסילה בה חונה נייד תבצע במרחק לפחות 5 מטרים מקצה הנייד.
- ג. העובד לא יחצה את המסילה בין שני טורי הקרונות אלא רק כאשר המרחק ביניהם לפחות 10 מטרים.

2.1.3 - אם לצורך מילוי תפקידו נדרש העובד לחצות את המסילה תוך מעבר מעל הקרונות החונים ואין לו אפשרות אחרת לחצות את המסילה, ייעשה זאת באופן הבא:

- א. בקרון נוסעים – דרך דלתות כניסה לקרון.
- ב. בקרון משא מצויד במרפסת יעבור דרך המרפסת.
- ג. בקרונות אחרים אסור לעבור.
- ד. העובד קבל אישור ממנהל משמרת/אחראי על העיתוק.
- ה. טרם יאשר מנהל המשמרת/אחראי על העיתוק חציית המסילה מעל הקרונות החונים, יודא שחציית המסילה נדרשת לצורך ביצוע עבודה ואין דרך אחרת בטיחותית לחצות את המסילה. בנוסף יודא שטור הקרונות חונה ואין כוונה להזיזו עד לאחר סיום החצייה.

2.2 - מעבר מנהלתי של מסילה פעילה

2.2.1 - אין לעבור מסילה לצורך מנהלתי שלא במעבר מוסדר.

2.2.2 - לפני מעבר מסילת רכבת יש להתקדם בזהירות עד לנקודת החצייה המאושרת אשר נמצאת כ- 2.5 מ' ויותר לפני המסילה.

2.2.3 - יש לעצור לפני מעבר, להביט לצדדים, ורק לאחר וידוא כי אין תנועה מתקרבת על המסילה (תנועת נייד רכבתי לסוגיו), יש לעבור את המסילה בצורה בטוחה. אם לא ברור מה כיוון התנועה של הנייד אין לעבור.

2.2.4 - במידה ומבחינים בנייד בתנועה אין לעבור. יש להמתין עד למעבר הנייד ורק לאחר מכן לחצות בבטחה את המסילה.

2.2.5 - אין להתעכב במהלך מעבר מסילה – יש לשהות את הזמן המינימאלי על המסילה וסביבתה, אולם אין לרוץ בזמן מעבר המסילה.

2.2.6 - לאחר סיום המעבר יש להתרחק מהמסילה, לפנות את סביבת המסילה ולהשאיר מקום לאחרים לעבור.

2.2.7 - במקומות בהם יש יותר ממסילה אחת, יש לעבור רק כאשר כל המסילות נצפות ופנויות מרכבות. במצב זה יש להביט לצדדים פעם נוספת בין כל מסילה ומסילה.

- 2.2.8 - במהלך מעבר מסילה, על עובר המסילה להיות מרוכז בשמירה על הבטיחות. אין לבצע כל פעולה אשר עלולה להסיח את דעתו או להפריע לשדה הראיה שלו – ובכלל זה:
 א. אין להשתמש בטלפון נייד (טלפונים, הודעות, מידע).
 ב. אין לנוע עם אזניות באוזניים.
 ג. יש להסיט פרטי לבוש אשר מסתירים את שדה הראיה כמו כובע מעיל וכד'.
- 2.2.9 - יש להישמע להוראות השילוט במעבר ולנהוג בהתאם להן.
- 2.2.10 - כאשר קיימים אמצעי התראה במעבר מנהלתי, יש להישמע להם ולאותות אותם הם מפעילים. עם זאת, גם אם אמצעי ההתראה מאפשרים מעבר, לפני תחילת המעבר יש לבדוק כי אין תנועת נייד על המסילה.
- 2.2.11 - אם " נלכדת " בין שתי רכבות הנמצאות בתנועה, שכב על הקרקע בין המסילות עם הפנים למטה.
- 2.2.12 - בכל מקום בו יש גשר הולכי רגל עילי או מעבר הולכי רגל תת-קרקעי נדרש להשתמש בהם לצורך מעבר.
- 2.2.13 - בשום תנאי אסור למפקח המפגש לעמוד על הכביש / דרך במקום שבו יש תנועה של כלי רכב.
- 2.2.14 - באחריות מפקח המפגש לוודא כי דרכי הגישה לעמדת העבודה, פנויים ונקיים ממכשולים.
- 2.2.15 - דגשים לסיירי הבטיחות –
 א. אין לעמוד על הכביש.
 ב. נהג רכב המתקרב למפגש חייב להאט את מהירותו עד כדי אפשרות לעצור לפני המסילה.
 ג. אסור לרכב לעבור מפגש מהרגע שהרמזור והפעמון הופעלו עד שהמחסום נפתח בחזרה, באופן מלא והפעמון והרמזור הפסיקו לפעול.
 ד. נהג רכב חייב להיכנס למפגש כאשר החלון הקרוב אליו פתוח ומקלט הרדיו כבוי.
 ה. חל איסור להעמיד, לעצור, להחנות רכב במרחק הקטן מ 20 מטרים מהמסילה הקרובה.

2.3 – הגנת עובדים - על הממונה הישיר לפעול לפי צו הבטיחות 3530 ועפ"י הוראות הפעלת הרכבת

(חלק ג' / מסילה ועבודותיה – הגנה על עובדים).

3. ציוד מגן אישי.

- 3.1 - בגדי עבודה אחידים.
 3.2 - נעלי עבודה.
 3.3 - מעיל רוח / מעיל גשם.
 3.4 - אפוד זוהר.

פרק י"ד - הצהרת בטיחות קבלן/עובד

1. הצהרת בטיחות של הקבלן

- 1.1 - אני הח"מ המועסק / מעסיק עובדים במתחמי רכבת ישראל בע"מ בעבודות _____, מצהיר בזה כי הובאו לידיעתי הנחיות הבטיחות והגהות, הנהוגים ברכבת ישראל בע"מ ונהירים לי ולעובדי הסיכונים האפשריים במתחמי הרכבת.
- 1.2 - הריני מתחייב שאני ו / או עובדי נקפיד על קיום דרישות הבטיחות והגהות עפ"י כל דין, סדרי העבודה והמשמעת ולנהוג בהתאם להוראות מנכ"ל רכבת ישראל בע"מ, או מי שהוסמך על ידו.
- 1.3 - אני נציג הקבלן/החברה המבצעת _____ מצהיר בזאת כי מסרתי לכל עובדי את הנחיות הבטיחות והגהות ברכבת ישראל בע"מ.

_____ : תאריך

_____ : שם הקבלן

_____ : מס' ת.ז.

_____ : כתובת הקבלן

_____ : טלפון הקבלן

_____ : חתימה וחותמת הקבלן

2. הצהרת בטיחות של העובד

2.1 - אני הח"מ המועסק בחברת _____, מצהיר בזה כי הובאו לידיעתי הנחיות הבטיחות והגהות והנוגעות לעבודתי והנהוגים ברכבת ישראל בע"מ.

2.2 - הנני מתחייב להקפיד על קיום דרישות הבטיחות והגהות עפ"י כל דין, סדרי העבודה והמשמעת החלים עלי ולנהוג בהתאם להוראות מנכ"ל רכבת ישראל בע"מ, או מי שהוסמך על ידו.

_____ :	תאריך
_____ :	שם העובד
_____ :	מס' ת.ז.
_____ :	כתובת העובד
_____ :	טלפון העובד
_____ :	חתימת העובד

פרק ט"ו - סולם קנסות לעבירות בטיחותיות של קבלנים במתחמי רכבת ישראל

1. הקנסות המפורטים להלן, ייגבו מהקבלן על כל אי בצוע או בצוע לקוי ו/או חריגה מכל הוראה המתחייבת מהוראות נספח בטיחות זה, וכולל כל הוראה/תקנה המתחייבת ממנו.
2. כל קנס הנקוב בטבלה, הינו לכל יום או חלק ממנו החל ממועד החריגה ועד לביטול החריגה על-ידי הקבלן ולכל עבירה ולכל אתר בנפרד.
3. כל הסכומים הינם בש"ח, לא כולל מע"מ ומעודכנים לאפריל 2011. סכומים אלו יעודכנו מעת לעת ע"י הרכבת.
4. אין באיזה מהוראות פרק זה, כדי לגרוע מכל הוראה אחרת בנספח הבטיחות, או כדי לגרוע או לצמצם איזה מסמכיות המהנדס, בא כוחו, המפקח או ממונה הבטיחות.
5. הטלת קנסות בעקבות אי שימוש בציוד מגן אישי הינו עבור כל מקרה פרטי.

דרגת החומרה	1	2	3	4
אפיון העבירה	סכנה בטיחותית רגילה	חמור מסוכן (עלול לגרום לתאונות).	מסוכן מאוד (עלולה להיגרם תאונה לעובדים, בסבירות גבוהה) עלול להיגרם נזק/תאונה לנייד רכבתי. נוסעי רכבת עלולים להיפגע.	מסוכן מאוד המחייב הפסקת עבודה מיידית.
חוסר/אי שימוש בציוד מגן אישי כגון:	<ul style="list-style-type: none"> • אי שימוש באטמי/ מגני אוזניים בסביבה רועשת. • אי שימוש בנעלי בטיחות. • אי שימוש בבגד זוהר. • אי שימוש בקסדות מגן. • כל ציוד מגן אישי נדרש לביצוע עבודה. • אי ציוד להוראות ורשלנות בעבודה. 	<ul style="list-style-type: none"> • עבירות בטיחות אישיות חוזרות על עצמן. • מנהל עבודה מזלזל בהוראות בטיחות. • עבירה חוזרת. 	<ul style="list-style-type: none"> • סיכון לתאונה חמורה עקב אי-שימוש בציוד מגן אישי מכל סוג שהוא. • עבירה חוזרת. 	
	הקנס: 300 ₪	הקנס: 600 ₪	הקנס: 1500 ₪	
ליקויים באמצעי בטיחות באתר העבודה וציוד עזר כגון:	<ul style="list-style-type: none"> • חוסר מעקות. • חוסר שילוט בטיחותי. • שימוש מסוכן בכלי עבודה. • אי הקפדה על ציוד חשמלי ותפעולו. 	<ul style="list-style-type: none"> • ליקויים בפיגומים, או במשטחי עבודה. • אי נקיטת אמצעי זהירות למניעת נפילת עובדים ציוד מגובה. • אי נקיטת אמצעי זהירות בזמן חפירת מנהרות/תעלות. • עבירה חוזרת. 	<ul style="list-style-type: none"> • עבירות חוזרות ונשנות באותו אתר או באתרים אחרים של אותה חברה. • אי יישום הוראות בטיחות קודמות. • פעולות המסכנות עובדים אחרים באתר (השלכת/הפלת חומרים מגובה). 	<ul style="list-style-type: none"> • מקרים בהם יופסק ביצוע העבודה, בגין ליקויים בטיחותיים חמורים, כמפורט בנספח בטיחות זה ובין היתר בפרק ב' סעיף 6.
	הקנס: 450 ₪	הקנס: 900 ₪	הקנס: 1500 ₪	
לקויים בתפעול צ.מ.ה במתחמי הרכבת	<ul style="list-style-type: none"> • תפעול ציוד בלתי תקין. • אי הדרכת בטיחות למפעילי ציוד הנדסי. • החלפת עובדים ללא הדרכה בטיחותית. • אי הצבת תמרורי תנועה. • אי-ציוד לתמרורי תנועה. 	<ul style="list-style-type: none"> • תפעול ציוד בלתי זהיר במנהרות. • תפעול יחידות ציוד הנדסי קרובות ללא תאום. • תפעול ציוד בקרבת מסילה בלא נוכחות צופה מסילה/משגיח מסילה. • אי שימוש בציוד אמצעי/ אביזרי בטיחות קבוצתיים (גדר/שילוט). • עבירה חוזרת. 	<ul style="list-style-type: none"> • עבירות חוזרות. • חציית מסילות פעילות עם רכב ללא אישור. • חדירת צ.מ.ה לתחום המסילה בלא נוכחות משגיח. 	
	הקנס: 900 ₪	הקנס: 1,500 ₪	הקנס: 3750 ₪	

**המשך - סולם קנסות לעבירות בטיחותיות של קבלנים
במתחמי רכבת ישראל**

4	3	2	1	דרגת החומרה
מסוכן מאוד מחייב הפסקת עבודה מיידית.	מסוכן מאוד (עלולה להיגרם תאונה לעובדים, בסבירות גבוהה) עלול להיגרם נזק/תאונה לנייד רכבתי. נוסעי רכבת עלולים להיפגע.	חמור מסוכן (עלול לגרום לתאונות).	סכנה בטיחותית רגילה	אפיון העבירה
המשך העבודה מהעמוד הקודם	<ul style="list-style-type: none"> עבירות בטיחות חוזרות אי יישום אחר הוראות נספח הבטיחות. עבודה ללא משגיח/צופה רכבתי. אי הצבת גדרות הפרדה או הצבתן שלא עפ"י הנחיות. חציית מסילות פעילות ע"י עובדים. 	<ul style="list-style-type: none"> עבירה בטיחות חוזרת. אי מילוי אחר הוראת נספח הבטיחות. התחלת עבודה לפני קבלת הדרכה בטיחותית. אי הכנת השטח כנדרש בנספח הבטיחות. עבירה חוזרת 	<ul style="list-style-type: none"> הנחת ציוד בקרבת מסילה. אי הצבת שלטים על גדרות הפרדה. אי הצבת גדר הפרדה 	אי יישום הנחיות נספח בטיחות/ רכבת ו/או תקנות בטיחות
גובה הקנס לכל עבירה בדרגת חומרה 4, עלול להגיע עד לתקרה של 7,000 ₪, על פי שקול דעתו של ממונה הבטיחות מטעם הרכבת על העבודות (בחוזה קבלני, חב' הפקוח או בא כוח המהנדס).	הקנס: 3750 ₪	הקנס: 1,500 ₪	הקנס: 900 ₪	התנהגות בלתי בטיחותית
הנ"ל, בנוסף להפסקת עבודה מיידית.	<ul style="list-style-type: none"> סירוב להזדהות בפני מנהל/מפקח/ממונה. אלימות פיזית מילולית. התנהגות פרועה ובלתי הולמת. פגיעה חמורה באיכה"ס. (זיהום סביבתי כבד) 	<ul style="list-style-type: none"> אי יישום הנחיות בטיחות מסוירים קודמים. זיהום סביבתי בהיקף רחב. אי מסירת פרטים נכונים למנהל/מפקח/ ממונה. עבירה חוזרת 	<ul style="list-style-type: none"> העסקת עובדים ללא הדרכת בטיחות. אי ציות להוראת מנהל/מפקח/ממונה. יצירת זיהומים סביבתיים. 	
	הקנס: 6,000 ₪	הקנס: 3,000 ₪	הקנס: 1,500 ₪	

פרק ט"ז – צו בטיחות 3530

**מדינת ישראל
משרד התעשייה, המסחר והתעסוקה
אגף הפיקוח על העבודה**

תאריך : י"ג תשרי תשס"ד
09/10/2003 :

מספר מסמך : 27142

לכבוד

1. מר שניר יוסי
מנכ"ל רכבת ישראל
ת.ד. 18085 תל אביב יפו 61180

2. רכבת ישראל
תחנת ת"א מרכז
ת.ד. 18085 תל אביב יפו 61180

צו בטיחות 3530

- א. בתוקף סמכותי לפי סעיף 6 (א) לחוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד – 1954, הנני:
אוסר ביצוע עבודות בינוי, תשתיות ואחרות בסמוך למסילת רכבת פעילה, במרחק הקטן מ- 5 מטרים ממרכז המסילה כל עוד:
1. אין העבודה מתקיימת בפיקוחו המתמיד של מנהל עבודה / ראש צוות, המפקח על העבודה והעובדים באתר.
  2. לא הודרכו העובדים באתר.
  3. לא הותקנה וקוימה גדר הפרדה בין אתר העבודה, לבין כל מסילת רכבת פעילה, שתמנע מעובד ו/או ציוד ו/או מכונות התקרבות למסילה פעילה ולרכבות החולפות במקום.
  4. לא הוצבו שלטי אזהרה על גדר ההפרדה האוסרים חצייתה לעבר המסילה הפעילה.
  5. לא מתקיימת השגחה, התראה והתרעה מתמדת, לכל מהלך העבודה, על ידי עובדים המשמשים משגיחים, שקיבלו הדרכה מתאימה.
  6. לא דווח לממונה על הבטיחות, על ביצוע העבודות.
- ב. סעיף א. לצו בטיחות זה אינו חל על עבודות בינוי ו/או תשתיות, שיש הכרח לבצען על גבי מסילה פעילה או בסמוך לה ואין בהן אפשרות להפריד את אתר העבודה מן המסילה הפעילה, (על ידי גדר הפרדה). עבודות אלו תבצענה בהתקיים התנאים הבאים:
1. מתקיימת השגחה והתראה מתמדת, בכל מהלך העבודה, על ידי עובדים המשמשים משגיחים שקיבלו הדרכה מתאימה ואשר וההדרכה תועדה בפנקס ההדרכה על פי תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט 1999.
  2. לא תתבצע כל עבודה מחסוג הנ"ל ללא משגיחים.
  3. העובדים הודרכו ע"י מנהל העבודה/ראש צוות, האחראי באתר העבודה וההדרכה תועדה בפנקס ההדרכה על פי תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (מסירת מידע והדרכת עובדים) התשנ"ט 1999.
- ג. סעיף א. לצו בטיחות זה אינו חל על עבודות אחרות, שאינן עבודות בינוי ו/או תשתיות, שיש הכרח לבצען על גבי מסילה פעילה או בסמוך לה ואין אפשרות להפריד את אתר העבודה מן המסילה הפעילה, (ע"י גדר הפרדה), ו/או אין אפשרות בקיום השגחה והתראה מתמדת בכל מהלך העבודה ע"י עובדים המשמשים משגיחים. עבודות אחרות אלו תבצענה בהתקיים תנאי עבודה תוך שילוב אמצעי בטיחות ותיאום אשר יבטיחו את שלומם ובריאותם של העוסקים במלאכה.

ד. תוקף צו בטיחות זה החל מתאריך פרסומו.
צו בטיחות זה בה במקום צו בטיחות שמספרו 3206 מיום 12.08.2003.

מספרך ברישומנו הוא 29791. נא לציין מספר זה בכל פניה אלינו.

בן צבי יוסף
מפקח עבודה

נספחים:

מסעיפי חוק ארגון הפיקוח על העבודה, התשי"ד – 1954.
העתקים:

מפקח העבודה הראשי, ירושלים
פנימי זאב דיבסק

פרק י"ז – טופס לביצוע ביקורות בטיחות באתרי רכבת ישראל. (פרויקטי בניה ובניה הנדסית).

1. כללי :

נספח א' לפרק זה, מהווה הנחיה מחייבת לביצוע ביקורות / סיורי בטיחות בקרב עובדים המועסקים בעבודות בקרבת מסילות ברזל.

2. מטרה :

- 2.1 - קביעת הנושאים אשר מחויבים בבדיקה בכל עת שמתבצעות עבודות בקרבת מסילות ברזל.
- 2.2 - קביעת מנגנון בקרה על ליקויי בטיחות, פעולות מניעה / הסרת מפגעים, לפני תחילת העבודות, במהלך ובסיומן.

3. מסמכים ישימים :

- 3.1 - פקודת הבטיחות בעבודה (נוסח חדש) תש"ל 1970, על פי כל התקנות הרלוונטיות שמכוח פקודה זו ועל פי כל דין.
- 3.2 - חוק ארגון הפיקוח על העבודה – התשי"ד 1954 והתקנות שהותקנו מכוחו.
- 3.3 - הוראות הפעלת הרכבת ישראל.
- 3.4 - צו בטיחות 3530 – משרד התמ"ת.
- 3.5 - נספח הבטיחות של רכבת ישראל לעבודת קבלנים.
- 3.6 - תוכנית לניהול הבטיחות והערכת הסיכונים המעודכנת מטעם מבצע העבודה.

4. השיטה :

- 4.1 - פיקוח ומעקב אחר יישום דרישות הבטיחות באתרי העבודה ואכיפת הוראות הבטיחות על העובדים המועסקים בקרבת מסילות רכבת יתבצעו באמצעות סיורים / ביקורות פתע.
- 4.2 - הביקורת / סיור יתבצע על ידי ממונה הבטיחות מטעם הקבלן המבצע וע"י ממונה הבטיחות מטעם חברת הניהול / פיקוח.
- 4.3 - הביקורת / סיור יתבצע עפ"י נספח א' בפרק זה.
- 4.4 - יש לשים לב כי בנספח רשומים נושאים המחייבים בדיקה בכל מקרה. יש להוסיף נושאי בדיקה על פי שלבי העבודה המבוצעים בקרבת המסילות.
- 4.5 - יהיה ונמצאו ליקויים, ינחה עורך הביקורת / סיור על תיקון הליקויים / הסרת המפגעים וידווח למנהל / מעסיקו הישיר.
- 4.6 - יהיה ונמצאו ליקויים המסכנים חיי אדם ו / או את תנועת הנייד הרכבתי, יפעל מיידית להפסקת העבודה ו / או הסיכון וידווח למנהל / מעסיקו הישיר.
- 4.7 - סיורים / ביקורות פתע יתבצעו באתרי העבודה השונים ע"י בעלי התפקידים המפורטים מטה :
  - 4.7.1 - ממונה על הבטיחות בעבודה מטעם מבצע העבודה לפחות פעם בשבוע, בכל מבצע ובכל עת שחל שינוי מהותי בתכולת הביצוע, החלפת עובדים, שיטות ביצוע חדשות.
  - 4.7.2 - ממונה על הבטיחות בעבודה מטעם חברת הניהול / פיקוח לפחות פעם בשבוע ועפ"י השיטה המוזכרת בסעיף 4.7.1.
  - 4.7.3 - מנהלי אגפים / מנהלי קווים, מעת לעת עפ"י שיקול דעתם.

5. בסמכותו של ממונה הבטיחות הרכבתי ובהתייעצות עם מנהל אגף הבטחון והבטיחות ברכבת ישראל, להורות על הגברת תדירות הסיורים / ביקורות באתרי העבודה.

נושאים המחייבים בדיקה : (דוגמא)

מס'	הנושא הנבדק	תקין		הערות	תאריך גמר לביצוע	אחראי ביצוע
		כן	לא			
1	שילוט תקין באתר (כולל שילוט אזהרה). שם מבצע הבנייה, שם מנהל העבודה, מהות העבודה המתבצעת.					
2	ניהול ורישום פנקס כללי. תאונות, מחלות מקצוע, תסקירים, תעודות שונות, תוכנית בטיחות וסקר סיכונים עדכני, תרחישי חירום, הודעה על פעולות בנייה - מינוי מנהל עבודה.					
3	הדרכת עובדים - עובדים חדשים, טכנולוגיה חדשה, הדרכה לאחר אירוע בטיחותי, שיפור תהליכי עבודה. בדיקת תיעוד ובדיקת תשאל עובדים.	√		הערה חוזרת לאי המצאות פנקס הדרכת עובדים באתר.	לתיקון מיידית + הטלת קנס	מנהל עבודה.
4	גידור הפרדה ממסילות פעילות, כולל שילוט מתאים.					
5	תכנון בטיחותי כללי של אתר הבנייה במידת הצורך. התארגנות האתר לבטיחות – סימון אמצעים (כיבוי אש וכד').					
6	האם עבודות בקרבת המסילה מתבצעות עפ"י נספח הבטיחות הרכבתי ?					
7	לבוש ונעליים. בגדי עבודה מסודרים, נעלי עבודה תקינות.					
8	ציוד מגן אישי: חליפה זוהרת, אטמי אוזניים, כובע מגן.					
9	כיסוי בורות פתוחים בקרבת מסילות פעילות.					
10	קבלת אישור בכתב לחפירות בקרבת מסילה ע"י סמכות מחלקת חשמל ותקשורת.					
11	התקנת תאורה מתאימה לשם ביצוע עבודה בשעות החשיכה.					

המשך ליקויים מביקור נוכחי :

אחראי ביצוע	תאריך גמר לביצוע	הערות	תקין	
			לא	כן

אחראי ביצוע	תאריך יעד לביצוע	הנחיות לביצוע	מהות הליקוי ומיקומו	מס'

הערות :

שם ממונה הבטיחות / כותב הדו"ח